

БҮРЯАД ФНЭН

Бүгэдэ арадай сонин

1921 оной
декабрик
21-нээ гараа

1998

ИЮНИН

18

Зунай эхин
улаагшан могой
нарын
24

гарагай 5
ЧЕТВЕРГ
№ 107 (19948)

N24 (66)

ҮНЭН ЗҮРХЭННӨӨ АМАРШАЛНАБ!

Сартуул-Гэгээтэйн дасанай дахинаа мүндэлхэнэй хайндэрөөр өөрынгөө, мүн Буряад Республикын Правительствын зүгһөө бүхтэетнай үнэн зүрхэнһөө, гүн сэдхэлэй оёорһоо амаршалхыемни үбшөөгылт! Зэрэлгээтэ хайхан Зэдэн голдо амгалан тайбан агамидардаг буряад зоной түүхэдэ тус дасаниие хэргээн бодхоолго зон гүнзэгы удха шанартай гээд мэдээжэ.

Дасанууднай гансашье Буддын шажанай хүзэгтэнэй бэшэ, мүн бусадшые зоной - бүхы арадаймнай этигэл найдал, урдаа хараха юумэниинь байханшые, байхашье гэшэ.

Сартуул-Гэгээтэйн дасанай ламанар ба хубарагууд, бүхы республикымнай хүзэгтэн ба бусадшые зон мүнөөдэрэй шийдхэгдээгүй хүшэр асуудалуудые шадамар бэрхээр шийдхэхэ байха гээд бата бэхээр этигэдэгээ мэдүүлнэб. Энэ талаар минишье зүгһөө дүүрэн дэмжэлгэ үзүүлэгдэхэ гээд найдуулаб.

Та бүгэдэнэй хайхан хэрэг үйлэнүүдтэ эгээл хайниие хүсэнэб.
Буряад Республикын Президент А. В. ПОТАПОВ.

ХАНДАЛГА

Мүнгэн нангай болон жасануудай дэлгүүрнүүд дээрэ мэхэлүүлхэн эрхэтэдэй шийдхэгдээгүй асуудалуудые шийдхэхэ хэрэгтэ ехэ туһа үзүүлжэ, ходо ойлгонгёор хандадагыень хараадаа абажа, «Инвесторнүүдэй дулдыданги бэшэ эблэлэй» («Независимая ассоциация инвесторов») хинан хүтэлбэрлгын Совет Буряадай мүнөө ажаллажа байгаа Президент Леонид Васильевич Потаповые дэмжэхэ тухай шийдхэбэри абаба.

Эмхиингээ бүхы гэшүүдые ба тэдэнэй гэр бүлэнүүдые Буряад Республикын Президентые хунгалтын үедэ дээрэ нэрлэгдэн кандидатдай түлөө дуугаа үгэхыень уряалнабди.

Хэгдэжэ эхилхэн ехэ ажал заатагуй үргэлжлүүлэгдэхэ байха, эрхэтэдэй урдахы өөһэдэнь уялгануудые дүүргэдэггүй коммерческэ банкуудтай хүдэлмэри бодотоор ябуулагдаха гээд мэдэнэбди.

С.В. ТОНЕВИЦКАЯ,
«Инвесторнүүдэй дулдыданги бэшэ эблэл»
гэһэн ОО-гой түрүүлэгшэ.

А. ПОТАПОВЫЕ ГАНСАШЬЕ БУРЯАДА МЭДЭДЭГ БЭШЭ...

Агын национальна тойрогой Догой нютагай Мүнхэ-Жаргал Аюшеевич Дармаевтай хөөрэлгөөнһөө

Асуудал: Хайшан гээд та А.В.Потаповтай танилсаа хамта?

Харюу: Туркменин ССР-эй Марыйска Совет толгойлжо байха үедэн А.В.Потаповтай танилсаа хэмди.

Асуудал: Суг ажаллаһан тухайгаа юун гэжэ хананабта, тус тушаалда байха үемн ажаябуулгы ямараар сэгнэнэбта?

Харюу: Гансал хайн талаһаа. Областьдо ажаһуугшад мүнөө хүрэтэр Леонид Васильевиче ханадаг, үмсын гэр барыгы хүгжөөһэнэйн түлөө баяр баясхалан хүргэһэн хандаа. Тиэхэдэ тэрэнэй хабаадалгатайгаар мүнгэн номологдодог, ссудаһаа материалуудшые үгтэдэг хэн.

Мини нюдэн доро хэдэн посёлок болон тосхонууд боложо, тэндэ байрагшад гэр байрын талаар байдалаа яваһэн хайжаруулан байха юм. Леонид Васильевич сохкультыт хүгжөөхэ хэрэгтэ горитой анхал хандуудаг байгаа. Тиин олон тоото бургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, Байрам-Али хотодо эмшлэлгын томо комплекс

баригдаа, автомобильна олон харгынүүд асфальтаар хушагдаа. Тэрэнэй хабаадалгатайгаар аэропорт үргэдхэгдөө. Мары-Москва гэһэн маршрудаар агаарай онгосонууд нийдэдэг болоо юм.

Мүн тиэхэдэ хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ баһал ехэ анхал табигдажа, хүбэнэй хайжаруулагдаһан сортнуудые ургуулха Хаусткандахи газар эдүүрилэгдэһэн байна. Буряад оронтой худалдаа наймаанай-экономическа харилсаанууд байгуулагдадаг бэлэй. Буряадта түрэн олон нютаг зоннай бэе тамирайнгаа муудан ушараар Туркмени руу зөөхэ баатай болодог хэн. Тэдэндэ Леонид Васильевич Потапов али болохоор туһалдаг, дэмжэдэг байгаа. Тэдэ хүнүүд Леонид Васильевичта мүнөөшье хайниие хүсэжэ ябадаг даа.

Хэлэһэн үгэдөө ходо хүрдэгөөрөө тэрэ илгардаг хэн. Колхознигуудай тэрэндэ хандахада, үгээ үгэһэн байбал, тэрэндэ хүржэл халаха.

Асуудал: А.В.Потаповай хүн талын шанар шэнжэнүүдые ямараар сэгнэдэгта?

Харюу: Тэрэ хайн ханаатай, анхалтай хүн юм. Ходол хүнүүдтэ туһалха гэшэ - минни уялга гээд тэрэ тоолодог, хүндэ ушарнуудта заал наа туһалха хүн лэ даа.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ВЕТЕРАНУУД БОЛОН АЖАЛШАДАЙ МЭДҮҮЛГЭ

Буряад Республикын Президентэ кандидат А.В.Потаповые дэмжэхэ тухай хүдөө ажахын болон АПК-гай болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэришэдтэ хэгдэһэн хандагдаа бидэ, хүдөө ажахын үйлэбэриин ветеранууд болон хүдөө нютагай ажалшад хамтарнабди.

Бүхы кандидатурануудые наринаар шэнжэлэн хаража үзөөд, ойрын 4 жэлэй туршда мүнөө Буряад Республикын Президент байһан Леонид Васильевич Потаповай кандидатура эгээ тааруу байна гэһэн тобшололдэ ерээбди. Юундэб гэхэдэ, эмнэй:

• үнэхөөрөө хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг, хүдэлжэ шадаха хүн гэшэ;

• общество доторхи номгон даруу байдал мүн;

• олон үндэһэ яһатанай агамидардаг манай республикын нэгэдүүлхы ба хамтаруулхы хүсэн юм;

• экономико болон үйлэбэриин саашанхи дээшлүүлгэ;

• социальна лаб хангалганууд;

• XXI зуун жэл руу Буряад Республикын найдалтайгаар оролго мүн;

Бидэ А.В.Потаповай түлөө дуугаа үгэхэбди. Республикын бүхы хунгалшадыешье тэрэнэй түлөө дуугаа үгэхыень уряалнабди!

Р.В.ПЕРЕЛЫГИН, Бэшүүрэй аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник; Б.Ц.БАДМАЕВ, «Шибертуйское» гэһэн ОКХ-гай түрүүлэгшэ; А.А.ШАХАЕВ, Бэшүүрэй аймагай «Поселье» гэһэн акционернэ бүлгэмэй директор; А.Т.КУПРИЯНОВ, Бэшүүрэй аймагай «Хилокское» АПК-гай түрүүлэгшэ; Р.Д.ЕФИМОВА, Бэшүүрэй аймагай «Билютаиский» совхозой директор; Г.П.РАЗУВАЕВ, Бэшүүрэй аймагай «Буйское» АКХ-гай түрүүлэгшэ; В.Я.БЕЛЫХ, Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ; П.И.БЕЛЫХ, Бэшүүрэй аймагай Калининэй нэрэмжэтэ КП-гэй түрүүлэгшэ; Д.Г.ЦЫРЕМПИЛОВ, Ивалгын аймагай «Оронго» ОКХ-гай түрүүлэгшэ; А.Ф.МАНУШКИН, Ивалгын гидромелиоративна техникумэй директор; И.А.ПЕТРОВ, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ; Г.Ф.ДОРОФЕЕВА, Тарбагатайн аймагай «Советская Россия» гэһэн АКХ-гай түрүүлэгшэ; М.К.МАКРОВ, Буряад Республикын АПК-гай

ветеран; П.Т.КУШНАРЕВ, Тарбагатайн аймагай «Авангард» гэһэн АКХ-гай түрүүлэгшэ; П.У.МАЛЬЦЕВ, Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ АКХ-гай түрүүлэгшэ; Ю.И.КАЛАШНИКОВ, Буряад Республикын АПК-гай ветеран; М.Я.БОЛОНЕВ, Буряад Республикын АПК-гай ветеран; В.А.ВОРОПАЕВ, Сэлэнгын аймагай «Селенгинское» гэһэн КП-гэй директор; П.Д.БАДМАЕВ, Сэлэнгын аймагай ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ; Г.В.КОРНЕВ, Зэдэн аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник; П.И.ЗАЙЦЕВ, Зэдэн аймагай «Боргойское» гэһэн акционернэ бүлгэмэй директор; И.Ф.ЛОБОЗЕРОВ, Зэдэн аймагай «Октябрьское» гэһэн АКХ-гай түрүүлэгшэ; В.Д.ДАГБАЕВ, Зэдэн аймагай «Торейский» гэһэн колхозной директор; В.Б.БАЗАРОВ, Зэдэн аймагай «Алцанский» совхозой директор; Н.А.СТАЙСУПОВ, Зэдэн аймагай «Боцинский» совхозой директор; С.Д.ЖИГЖИТОВА, Зэдэн аймагай Октябриин 60 жэлэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ; Н.А.ИГОШЕВ, Зэдэн аймагай «Булькский» колхозой түрүүлэгшэ; В.М.КОРШУНОВ, Кабанскын районной хүдөө ажахын управлениин начальник; А.А.ДУБАНОВ, Кабанскын районной Сэлэнгын мшзаводой директор; И.Я.МАКАЛЬСКИЙ, Буряад Республикын АПК-гай ветеран; А.Г.ШАЛАНГОВ, Буряад Республикын АПК-гай ветеран; В.А.ВТОРУШИН, Кабанскын районной «Оймурский» совхозой директор; Г.И.ГУСЕВ, Кабанскын районной «Твороговский» совхозой директор; Н.И.ВТОРУШИН, Кабанскын районной «Тресковское» гэһэн ПХ-гай директор; Б.Н.ЧИМИТОВ, Загарайн аймагай К.Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ; П.В.ПЕЧКИН, Загарайн аймагай «Дружба» АКХ-гай түрүүлэгшэ; Г.Д.ДАБАЕВА, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Сутайский» колхозой түрүүлэгшэ; С.Н.СНЕГИРЕВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой түрүүлэгшэ; В.И.ТРОФИМОВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ; М.Н.ТРЕТЬЯКОВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ; М.П.ИВАНОВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Барское» гэһэн ОКХ-гай түрүүлэгшэ; В.А.ЦЫРЕНОВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Цолгинский» совхозой директор.

ИНСТИТУТ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ИННОВАЦИЙ (г.Москва)

(некоммерческое высшее учебное заведение; лицензия №16-002 от 09.09.1996г.)

Представительство Института объявляет набор студентов на заочное, очно-заочное обучение по следующим специальностям:

- государственное и муниципальное управление;
- юриспруденция;
- экономика (менеджмент, бухгалтер, аудит, финансы и кредит, маркетинг);
- социология;
- психология;
- художественный дизайн;
- дефектология;

Профессорско-преподавательский состав г.Москвы.

Институт выдает диплом государственного образца.

Срок обучения на базе общего образования - 5 лет, средне-специального и высшего - 2,5 года.

Обучение платное. Старшеклассникам предоставляется возможность совмещения учебы в школе и институте.

Прием по результатам тестирования и собеседования до 31 августа 1998 года.

Наш адрес: 670000, г.Улан-Удэ,
ул. Советская, 30, каб. 18.
Тел.: 21-36-44, 22-58-08.

(Түгэсхэл. Эхинийн июниин 11-нэй дугаарта).

35. Засагта ерэн сасуу пенсээр, салин хүлхэнэй, хүүгэдэй пособинуудай талаар бүхы үри түргэн үгы хэхэбди гэжэ Президентын хуурида зарим кандидатууд батална. Энэ бүтэсэтэй гэшэ гү?

Үгы. Энэмнай республикын Президентын засаг мэдэлдэ бэшэ, халагламаар. 1996-1997 онуудта хүүгэдэй пособиёр үриин предриятинуудта нэмэжэ түлэхээ арсахан федеральна правительство зохио шиндхэ-бэри абаха ёһотой. 1998 оной пособи тухай хэлэбэл, абтахан трансфертын ашаар бүхы үри ионь соо түлэгдэхэ. Сентябрь нарада бүхы үри түлэхэбди гэхэн бэлэнээр этигэдэг хунгагшадта зориулагдahan кандидатуудай мэдүүлгэ харюусалгагүй худал үгэ мүн.

36. Дэлгүүрэй харилсаануудай эрхэ байдалда республикые хүтэлбэрилгэдэ эрдэм мэдэсэтнай хүрэнэ гэшэ гү?

Түүхэтэ нэгэ баримтые бултадаа мэдэрэн ойлгохо ёһотойбди. Гүрэнэй жагсаал, политическэ, экономика нинтын системэнүүд, байгууламжа хубилаа. Бүхы юумые мүнөө эхинхэнь, сэбэр хуудаланһаа туйлаха хэрэгтэй болоно. Саг үргэлжэ хураха, дэлгүүрэй экономикын шэнэ үзэгдэлнүүдые ябууд дундаа гэхээр шудалан үзэхэ саг гарана. Энээнһээ би гансал ханамжа абанаб, юуб гэбэл, шэнэ юумэ ойлгожо абахада хэзээдэшые тунһатай, аятай ха юм. Гол үндэһэн бии, ажахын ажал ябуулые, экономика хүтэлбэрилгэдэ практическа дүршэлһоо гадуур экономикын эрдэмэй кандидадби, Президентын тушаалда кандидатууд сооһоо энэ талаар гансаараб.

37. Та консерватор гүт?

Би радикал, либералшые бэшэб, консерватор бэшэб. Нанананаал хэхэ гэнэ бэшэ, харин хэрэгтэй юумэ эрхэб. Мүнөө үедэ хэхэ боломоор

Л.В.ПОТАПОВАЙ АСУУДАЛНУУД БА ХАРЮУНУУД

юумэ хэнэб, бүтэсэтэй хэрэгүүдые хэхэб. Тиймэхээ би бүтэхэгүй юумэ хэнэгүйб.

Урагшаа дабшалтые, арадай ажабайдал найжаруулгада, экономика нэргээлгэдэ зориулагдahan социально-экономическа болон политическэ реформонуудые үнгэргэлтые тон хэрэгтэй гэжэ тоолоноб. Бүхы юумые үндэһоорнь халгааха хэрэггүй, олон жэлэй туршада манай омогорхол болоһон социализмын бүхы туйлалтануудые хосороһоной хэрэггүй. Энэ хадаа минии ажабайдалай хараа - шэнэ юумэндэ найнаар бодомжологдоһон юумые дэмжэхэ, тинхэ зуураа урдань байһан һайн, тунһатай юумые хойно орхихогүй.

38. Социальна байра мүнгөөр һомололгодо 1997 ондо 2,5 миллиард түхэриг үгтөө һэн. Энэ мүнгэнэй ехэнхи хубинь

Танай дүтын хүнүүдтэ үгтөө гэлсэнэ. Эдэ албан тушаалтад «социальна байрада» ямар хамаатай гэшэб?

Социальна байра һомололгодо эльгээгдэһэн мүнгэнэй ехэнхи хубинь албан тушаалтадта үгтөө гэжэ буруу. Үнэн дээрээ, засагай зургаануудай 5 хүдэлмэрилэгшэдэ гэр байрын эрхэ байдал найжаруулагдаа, мүнгэнэй ехэнхи хубинь ветерануудта, багшанарта, медигүүдтэ гэр байрада эльгээгдэ - 18 хүндэ байра абаха арга олгогдоо. Республикын габьяата хүнүүдтэ байрын байдал найжаруулаха талаар оролдолго саашадашые гаргахаб, юуб гэбэл түдөөһөгүй байра үгы ха юм.

39. Сэнгэхэ катер абахын тула 200 миллион түхэриг гаргашалагдаа, энэл сэнгээр түд бүридэнь хэдэн «Волга»

автомашина Правительстада абтаа, гэхэ зуура багшанарта, врачнуудта удаан саг соо салин үгтэнгүй ха юм. Энээнине яагаад тайлбарилхаб?

«Волга» мүнөөшые 48-һаа 52 миллион хүртээр сэнтэй. Катер тухай хэлэбэл, тэрээнине би оортгоо абаагүй, үндэр айлшадые губернаторнуудые, Россин Правительстын гэшүүдые, хэрэг ёһоной хүнүүдые угтахын түлоо абааб. Иимэ уулзалга бүхэн республикада шэнэ һайн контрактнуудые, хэлсэһүүдые, уламжалан бюджеттэ олзо, хүдэлмэрин шэнэ хууринуудые асарна ха юм. Хэрбээ анхандаа катернуудые арендэдэ ехэ мүнгэ гаргашаладаг һаа, катер худалдан абаха гэшэ алмалттай ха юм.

40. 1991 оной август нарада Таниие Шэнэ-Бэрээн хууринда хоргодоо гэлсэдэг. Тэрэ хэр зүб бэ?

Үгы. Энэ хадаа түсэбэй командировко байгаа. Августын ушарнуудай, КПСС-ые нанман тараһанай удаа обкомһоо би эгээл һүүлшын ябаа һэм.

41. 1993 ондо 1400-дахи Зарлигые буруушаан Новосибирск руу Сибирин республика байгуулаха зорилготойгоор саг дары гараа бэлэйт...

1993 ондо би үнэхөөрөө Сагаан Байшание буудалтые буруушаагаа, Бурядай Верховно Совет тараалгы ба Компарти усадхалгые болуулаа һэм. Сибирин республика байгуулаха гэхэн нэгэшые түсэб байгаагүй, РФ-гэй Президентын ябуулгануудые буруушаһан Сибирин хэлсээн суглаараа. Хэзээдэшые бүхы хэрэгүүдтэ би үнэн сэдхэлээрэ хандадгби, Ельцинэй ябуулгануудые буруу

гэжэ тоолоо һаа, тэрээнине хоодо шүүмжэлдэг байгааб.

42. 1996 ондо үндэр албан тушаалай пенсийн окладайнь 80 процент хүртээр ямар габьяагайнь түлөө дээшлүүлээбта?

Энэ хадаа Россин Федерациин Президентын Зарлиг һэн. Өөрөө би өөрынгоо Зарлигуудаар нимэ хэмжэһүүдые абаха аргамгүй. Пенсис нэмэхэ тухай Хуули Потопов бэшэ, Арадай Хурал абаа һэн. Гэхэһээ гадна, пенсис гансашые албан тушаалтадта бэшэ, хүн зоной бусад бүлэглэлнүүдтэ дээшлүүлэгдээ.

43. Афганистан ба Чечня гараһан, запаста эльгээгдэһэн сэрэгэй алба хаагшадта юун байхаб? Сэрэгэй реформо ямараар харанат?

Зэбсэгтэ Хүсэһүүдые үсөөрүүлэхэдэ, офицернүүдэй бүлэһүүдтэ гэр байрын талаар лаб хангалтагүйгоор үнгэргэжэ болохогүй. Буряад Республикада запаста эльгээгдэһэн нэгэшые офицер гэр байрагүй гү, али тэрээнине абаха мүнгэгүйгөөр табигдаха ёһогүй.

44. Хүргүлийн рэкет яагаад үгы хэхэб?

Эрхэнүүдые хамгаалгын зургаануудтай, арадай дружинауудтай, түрэлхидэй отрядууд болон патрульнуудтай - комплексноор шиидхэхэ хэрэгтэй. Эндэ би Улаан-Удын мэр Геннадий Айдаевые дэмжэнэр-рэкеттэй ганса гансаар тэмсэхын аргагүй.

45. Нютагай промышленность нэргээн хүгжөөхын тула республикын засаг захиргаан юу хэнэб?

Энэ пункт минии программада гол хууринуудай нэгые эзэлэн. 4 жэлэй туршада ехэ юумэн хэгдээ: налогой хүнгэлэлтэнүүд, урьһаламжанууд, булюу һайн контрактнууд, Уламжалан, республикын олон предриятинууд дэлгүүртэ ороо, шэнэ байдалда дадаа. Тэдэнэй дунда кандидатерска «Амта» фабрика, Селенгинскын ЦКК, Улаан-Удын оёдоллой фабрика, макаронно фабрика ба бусад.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУДАЛДАА НАЙМАНАЙ ВЕТЕРАНАУДАЙ БОЛОН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нютагаархид! Буряад Республикын Президентын болон Арадай Хуралай депутатуудай хунгалтатай дашарамдуулан, эдэ үйлэ ушарнууд тушаа өөһэдынгөө хараа бодол элрхэйлхэ гэе һэмди.

1. Үйлэдбэришэд ба хэрэглэгшэд (худалдаа наймаашад) хоорондын харилсаануудые зүбөөр тогтоохо гэшэ тон шухала. Энээнгүйгөөр ажабайдалнай найжархагүй.

2. Һүүлэй үедэ Арадай Хуралай, Буряад Республикын Правительстын ба худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэл оролдолгоор нютагай эд бараа үйлэдбэрилэгшэдые нэргээхэ зорилготойгоор энэ талаар харилсаанууд үнэхөөр тогтоогдожо захаланхай.

Гэбэшые дам саашадань хүгжөөхын тула

- Ганицева Зинаида Алексеевна - «Центральный» гэхэн универмагай АО-гой директор - хунгуулин Железнодорожно округ;
- Афанасьева Надежда Буиновна - «Буин» гэхэн ИЧП-гэй директор - хунгуулин 41-дэхи Молодежный округ;
- Краснопев Алексей Геннадьевич - «Пеструшка» ОАО-гой генеральна директор - хунгуулин 47-дохи Восточный округ;
- Ханхалаев Евгений Казакович - «Ариг Ус» ОАО-гой генеральна директор - хунгуулин 56-дахы Краснофлотский округ;
- Дымбрылов Бимба Цынденович - Улаан-Удын горсоведэй түрүүлэгшэ, хунгуулин 55-дахы Строительный округ;
- Лев Борис Абрамович - «Ливона» ОАО-гой директор - хунгуулин 44-дэхи Пролетарский округ;
- Семенихин Сергей Владимирович - мелькомбинадай директор - хунгуулин 53-дахы Пищевой округ;
- Налетова Любовь Гавриловна - «Бакалея» баазын директор, хунгуулин 53-дахы Пищевой округ;
- Ботоева Фаина Павловна - БСМП-гэй ахамад врач - хунгуулин 57-дохи Жердевскэ округ;
- Матханов Иринея Эдуардович - «Байкалфарм» ПКФ-гай директор, хунгуулин 62-дохи Межрайонный округ;
- Чимбеев Найдан Данзанович - этнографическа музейн директор, хунгуулин 45-дахы Школьный округ;
- Савельев Виктор Леонович - «Наран-союз-сервис» гэхэн ОАО-гой генеральна директор - хунгуулин 51-дэхи Дальневосточный округ;

Хүн бүхэнэйнь түлөө дуугаа үгэхэдөө, бүхы нэгэдэлэй түлөө дуугаа үгэнэт. 1998 оной июниин 8-да худалдаа наймаанай, ниитын эдэе хоолой ветерануудай уулзалга дээрэ хандалга абтаа.

ҮШӨӨ ДАХИН ЗҮБӨӨР ШЭЛЫТ!

хунгалтын урдахи эдэ үдэрнүүдтэ, бидэнэр - Татарстан Республикада ажаһуудаг танай нютагаархид, 200 шахуу ородууд ба буряадууд танда ханданабди.

Бодомжотой үнэн сэхэ байжа, манай түрүүшын кандидат Леонид Васильевич Потоповай түлөө дуугаа үгэхэт гэжэ найданабди.

Татарстан Республикын президент Ментимир Шарипович Шаймиевай жэшээ дээрэ манайшые түрэл Буряадта нэрэтэй түрэтэй, үнэн сэхэ хүн хунгагдаха гэжэ этигэнэбди.

Президентээр хүдэлхэн дүрбэн жэлын - бага болзор байжа болоо, гэбэшые Леонид Васильевич Республикада тон ехэ юумэ хэхэ шадаа юм.

Буряад оронһоо 7 мянган километр саана ажаһууаашые һаа, Буряадай түрүүшын Президентын алхам бүхэниие, туйлалта бүхэниие адагладагбди, түрэл Буряадайнгаа ямараар ажаһуужа байһан тухай телевидениһээ, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдһээ һонирходогбди.

Хүндэтэ нютагаархид! Үндэһэ яһатанай талаар зүришлэдөөнөө айгты! Олон жэлдэ энээнине нэр-

гылхэн хүндэ найдалаа үзүүлгты!

Гансашые мафиозно байгуулалтанууд бэшэ, харин үндэһэ яһатан хоорондын зүришлэдөө үүсхэдэг депутат Байрамова мэтэ зон Шаймиевые хунгадань, эрид буруушаагаа бэлэй. Хоёр ондоо яһатанай гэрлэлгэһээ түрэн хүүгэдые түүдэг руу амидыгаар шэдэхэ хэрэгтэй гэжэ Байрамова дэмьрдэг байгаа ха юм. Ментимир Шаймиевые хоёрдохой болзорын хунгаад, Татарстанда ажаһуугшад үндэһэ яһатанай талаар зүрилдөө нэргылээ шуу.

Мүнөөдэр Потоповые бодотоор нэргэхэ хүн бии гү?

Кореневышые абаад үзэлдаа. Буряадай промышленностиин флагман ЛВРЗ-е оройдоол 30 процентые түлөөд, өөртөө садхалан байдал хангаа ха юм.

Потоповай түлөө дуугаа үгэбэл, халаглахагүйт, дам шүүхэт.

Амжалта хүсэнэбди!

Олон хүнэй гар табилгатай бэшэг Хурамханай аймагай Аргата нютагһаа урган гараһан Светлана Цыремпиловна Шубина дамжуулба.

Р... ургааа... шээ. Т... еслуж... тушаалы... потопов... ара... үгдөөр... баа гээ... элнүү... алаһаа... элын я... Респу... шлен... жалша... циальн... жалша... гдэһэн... унгагш... Л.В.Пот... тухайгаа... гарахад... сагай бэ... засагай... трэтэйг... шөө н... тоолохо... Дур... алаша... бүлэгүү... байдал... байһан... социал... суудал... эдэ жэл... ябуулх... ажалые... Л.В.Пот... болзорт... дэмжээг... баһал өө... тухай... жагсаал... эдэб үү... гэжэ орс... эдэшые... Презид... гарагша... тоо ба... ойлуу... асууда... талаар... Правит... хэмжээ... тинхэдэ... минн ху... тунхаря... үгэһэн т... ойлодо... Би Л... олон ж... Верховн... хожомь... кын... Правит... 56-да... Ху... «С... Ула... олон б... хада у... гэхэдэ... хооһо... ха ю... «Дар... элэл... өөрын... суурх... нэй ге... Даша... шадга... сүлөө... барил... хүндэ... саг со... нош... жа ша...

БИДЭНДЭ ШАЛГАГДАХАН УДАРИДАГША ХЭРЭГТЭЙ

РЕСПУБЛИКЫН ТҮРҮҮШЫН Президентые хунгаарнай 4 жэл үнгэрбэ эрхэлшэ. Тиихэдэ, 1994 ондоо республикын эгээл дээдэ шалгалтыг Леонид Васильевич Потаповта этигэн даалгахад ага, агад зомнай, хунгагшад үгдээрөө зүб шийдхэбэри баа гэжэ үнгэрөөшэ эдэ шалгууа, байдалай бүхы алахаань хубилган шэнэдэргэлын ябаса харуулаа.

Республикын агропромышленна комплексын ажилшад, медицина, социальна хамгаалгын албанай ажилшад, республикын үгдээн соёлой түбүүдэй, мүн хунгагшадтай юрз бүлэгүүдэй А.В.Потаповые дэмжээн хунгагшад мэдүүлжэ байхыень харахада, түрүүшын Президент сагай бэрхшээлтэ шалгалтыг, сагай шалгалтыг нэрэтэй түрэтэйгөөр дабажа гараа гэхэн үшөө нэгэ гэршэ энэ гэжэ тоолохоор байна.

Дурдагдахан халбарин ажалшад, хунгагшад ондоо бүлэгүүдтэ орхоодоо хайн байдалтай, үлүү эрхэтэй байхандаа бэшэ, харин социальна-экономическа асуудалнуудые шийдхэхэ талаар эдэ жэлнүүдтэ Президентын хуульч туйлай ехэ ажалыг бодотоор сэглэнэдээ А.В.Потаповые хоёрдохи болзорто дэбжүүлэгдэхэдэнь дэмжээ гэжэ ханагдана. Тэдэнэр багал өөрынгөө тулюур байдал тухай шангаар мэдүүлдэг, жагсаал эмхидхэдэг байгаа, эдэб үүдэнүүдые тоншон орохо гэжэ оролодоо, харин тиихэдэнь, хэдышые хүндэ хаань, Президент урдахаань сэхэ тарагша хэн. Гараад аажмаар, тоо баримта хэлэн, зондо ойлуулдаг, бии болоһон асуудалнуудые шийдхэхэ талаар Президентын ба Правительствын абahan хэмжээнүүд тухай мэдээсэдэг, тиихэдэнь зон манай Президент минн хуугаагүй, бэрхшээлхээ тунхаряагүй, агад зоной үмэнэ үгдээн тангаригаа эбдээгүй гэжэ ойлодог байгаа.

Би Леонид Васильевичтай олон жэлдэ республикын Верховно Советтэ хүдэлөөб, хожомнь Буряад Республикын Президентын ба Правительствын Хэрэгүүдые

эрхилэгшээр ажаллааб, тиимэхэ Леонид Васильевич ехэ үнэн сэхэ, республикын байдалай түлөө зүрхэ сэдхэлээ зобоон оролдодог, Буряад ороной бүгэдэ арагта ба хүн бүхэндэ үнэн сэхээр алба хэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдээсээ, баян дүршлөө зориулдаг хүн гэхэ байнаб. Эдэ үгдэнүүд үлэмжэ үндэр, зарим хүнүүдтэ хуушанай гэжэ тоологдожо болохо аабза, гэбшые республикын түрүүшын Президентын ажал ябуулгыг зүбөөр сэглэнэ ондоо үгдэнүүд олодоггүй.

Өөртөө ба тойрогшо зондо аргагүй эрилтэтэйгээр хандадаг, гайхамаар ажалдаа оролдосотой нэтэ энэ хүн үдэр бүри ажалдаа 7 часта ердэг, минутаар түсэблэгдээн ажалайнь үдэр 22-23 час хүртээр үргэлжэдэг. Ажабайдалыг бүхы түхэл янза соонь ямаршые түсэбөөр хубаарилан хараалхада хэсүү юм, теэд үдэр соо хараалханаа заагагүй бэлүүлхэ гэжэ оролдодог, юуб гэхэдэ үглөөдэрын ондоо шухала асуудалнууд, ондоо хүнүүд хүлээнэ ха юм.

... Ажалхаа 22 сагта, заримдаа 23 сагаар ошохоодоо, ажалайнгаа албанай олон тоото саархануудые абадаг, үглөөгүүр бэлэн тобшолол, даабаринуудтайгаар гү, али ш и и д х э б э р и н ү ү д э й проектнүүдтэйгээр тэрэнээ асардаг. Хэзээ эдэ саархануудаа харан болбосоруулдаг, хэзээнэ амардаг юм гэжэ гайхамаар. Үшөө тиихэдэ докторой диссертаци бэшэжэ дүүргээ!

Заримдаа Президент ажалай үдэрнүүдтэ Москвада хүдэлхэ, харин республика соохи амин шухала асуудалнуудые шийдхэхын тулада амаралтын үдэрнүүдые зориулха баатай болодог хэн. Ямар нэгэ шийдхэбэри гү, али хэмжээ ябуулга саг болзор соогоо Президентын үгы гү, али сүлөөгүй байханаа бүтээгүй нэгшые ушар хананагүйб.

Зарим нэгэн этигэнгүй байжа болохо, гэбшые Москваһаа үглөөнэй самоледоор ерхыень угтахадаш час хахад - хоёр час болоод тэрэ ажалдаа ошонхой, суглаа үнгэргэжэ, республика доторой хэрэгүүд тухай мэдээсэл шагнажа, хая дүүрэнн ниислэлэй командировкын дүнгөөр ээлжээтэ зорилгонуудые тодорхойложо байха.

Заримдаа (илангаяа хунгалтын урдахи эдэ үдэрнүүдтэ) Президент Москва оло дахин ошодог, тэндэ юумэл эридэг гэхэ мэтээр хэлэдэг, бэшэдэг байна. Теэд ондоогоор яаха байгаа юм, республикын 75 жэлэй ойн баярта эльгээн телеграмма соогоо Б.Н.Ельцинэй тэмдэглэхэнэй ёһоор, манай Буряад орон Россин Федерациин бүрин

Эхилэн хүн үргэлжлүүлэг

эрхэтэ субъект - манай Президент Россин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэй гэшүүн болоно бэшэ аал?.. Ондоо Президент байба гэлэй, тэрэ Улаан-Үдэдөө хуугаад Россин Президентын гү, али Правительствын түлөөлэгшэд Москваһаа хэзээ иишээ ерэжэ, манай хэрэг асуудалнуудые шийдхэхыень хүлээхэ болоно гэшэ гү? Юундэ Москваһаа мүнгэ эрижэ, гуйна гэшэб гэжэ зариман хэлэдэг, теэд Бангкогто гү, али Филиппиндэ эдэ асуудалнуудые шийдхэхэ бэшэ ха юм. Манай налог түлэгшэдэй оруулан багахан мүнгэн Москвада түрүүн ошодог, удаань ехэ зоболонтойгоор трансферт ба бусад оршонууд боложо һөөргөө бусадга гэжэ мэдээжэ. хунгагшад энээнине хайн мэдэнэ, ушар тиимэхэ олодо мэдээсэл тараадаг эдэб янзын хэрэгсэлнүүдтэ зарим эсэргүү үзэлтэн дэмы оролодоо ха.

Россин Федерациин Правительствын 1996 оной

апрелин 15-да 442-дохи дугаарта тогтоолоор абтанан Буряад Республикын социальна-экономическа хүгжэлтын Федеральна программа тухай Президентдэ кандидатууд үсөөн дурдана.

Президентын ажалаа ябуулгын эхинһээ хойшо шэнэ байдалда республикын хүгжэлтын хараа шэглэлнүүдые тодорхойлахын талаар ажал эдэбхитэйгээр ябуулагдаа, Буряадай Эрдэмэй Түбтэй болон Россин Федерациин Ма к р о э к о н о м и ч е с к а шэглэлнүүдэй институттай сугтаа республикын Правительство богонихон сагай туршада олон жэлэй хараа тодорхойлон энэ документ бэлдэжэ, Россин Правительствата үгөө хэн.

Гансал энэшые ушарһаа түрүүшый Президент хоёрдохи болзорто хүдэлхэ зэргэтэй. Хэрбээ энэ тушаалда ондоо хүн ерэбэл, юрэдөө минии зохёон бэшэ гээд ондоо программа «зохёохо» жэшээтэй болоно бшуу.

Эсэргүү тэмсэгшэдтэ шүүмжэлхы «компромат» бэдэрхэ депутатай гү, али Президентын тушаал эзэлхэ гэгшэдэй заншал болонхой. Прибайкалиин райондо Президент өөртөө коттедж барина гэжэ хаяхан дуулааб. Тиимэ бэшэ гэжэ би хайн мэдэнэб. 1990 ондоо Дунда Азиһаа бусахадань, тэрэнэй гуйлтаар барилгын эмхи ЛВРЗ-гэй хүдэмэришэдэй дачануудай газарта юрын лэ дачын гэр табижа үгөө хэн, тишэшые ошохо сүлөөн олодоггүй.

Леонид Васильевичтай хүдэлхэ гэшэ хүндэшые, хүнгэншые. Өөртөө ба бусадга эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг ушарһаань хүндэ. Хүндэшые хаа, тодорхой зорилгонуудые табихадань, хүдэлхэдэ хүнгэн.

Президентын тушаалда бусад кандидатуудые би хүндэлэнэ, республика соо

дээдын тушаалда хууха ханаатай хадаа түрүүшын Президенттэ хайнаар хүдэлхын тулада юу бэлүүлхэ ёһотойб гэжэ арад зондо тэрэ хэлэхэ юумэтэй гэжэ хананаб. Харин Президентын тушаалтай зэргэ Арадай Хуралай депутат болохо дуратай хүниие ойлгоногүйб. Эхинһээ хойшо бээдэ найданагүй гэшэ гү, али заагагүй засагай газарта орохо ханаатай болоно гү?

Бүлэг ветерануудай бэшэгтэй таниасахада, һонин бодолнууд түрэнэ, жэшэнь, 1995 ондо усадахадан генералай зэргэ, погон, зүүдхэлнүүдые харуулдаг кандидат ямар зорилготой гэшэб?

Заримашуулай «алтан хадануудые, архяар дүүрэн горхонуудые» үгэхэ дуратайе бидэ мэдэхэ болообди. Хэдэн харын туршада жаран байратай гурбан гэр барижа, байрада хэрэгтэй зоние түлөөлэггүйгөөр оруулаб гэхэн кандидата хэн этигэхэбда. Энээнһээ урда хүн юундэ тэрэниие ханажа ядаа юм?

Правительствын шэнэ гэшүүдые бүридүүлхэ талаар түрүүшын Президентын «уршагта» ябадалнууд тухай олон жэлдэ хүдэлхэн кандидатай энгэлэн хөөрхэдэнь хайшаа юм? Шэнэ Президент-Правительствын Түрүүлэгшэ өөрөө шанга харюусалгатай, эдэбхитэйгээр хүдэлдэг команда шэлэн суглуулха эрхэгүй юм гү?

Залуу кандидатууд Бато Очиров, Сергей Улзетуев, Андрей Громов һонирхолтойгоор, түбшэн даруугаар хэрэгтэ ябуулаба, тэдэнэр политическэ тэмсэлэй хургуули гарана, тэдэнэй сагынь ерээдүй, гэбшые ойртоо хэбэртэй...

Харин мүнөө дээрээ... Манай байдалай бүхы талаһаа гүнзэгыгөөр хубилжа байхан сагта жолоогоо Леонид Потапов шэнги шалгалта гаранан, найдамтай ударидагша бариха ёһотой. Тэрэ 1991 оной август соошые, 1993 оной октябрдашые, мүн саашанхи хүрөөтэ жэлнүүдтэшые шалгалта гараа.

Манай Президент Леонид Потаповай түлөө дуугаа үгэхыетнай бүхы хунгагшадые уряалнаб.

Р.ГАРМАЕВ,
хунгагша.

56-дахы хунгуулин округоор Буряад Республикын Арадай Хуралай депутата кандидат ДАША ДАШИЦЫРЕНОВ:

«ЭРХИМ НАЙН БАРИЛГА - ЭБТЭЙ ТАЙБАН АЖАЛУУДАЛ»

Улаан-Үдэ хотодомнай олон барилгануудые харахада урмашамаар, юундэб гэхэдэ барилгагүй хото - хоһон хото гэлсэдэг ха юм. һүүлэй үедэ «Дарханинвестстрой» эблэлэй барилгашад өөрынгөө барилгануудаар суурхадга болонхой. Тэдэнэй генеральна директор Даша Дашицыренов хүсэл шадалаа, эрдэм мэдээсээ, сүлөө сагаашые гамнангүй барилгын элдэб олон хүшэр асуудалнуудые саг соонь шийдхэжэ, зүб оношотой шийдхэбэри абажа шадалдаг. Тиимэхэ тус

эблэлэй ажалыншые урагшатай. Д.Дашицыреновэй ажабайдалай, ажалайн гол зорилго гэхэдэ: тааруу зохидоор бариха, таарамжатай хайнаар ажаһууха.

Дүшэ наһатай Даша энэ залуу наһандаа хара ажалай амта дүүрэн мэдэжэ, ажалай амжалтын үрэ дүншые амсаһан намтартай. Тэрэнэй хүтэлбэри доро бүтээгдэһэн барилганууд гэхэдэ: «Мосбизнесбанкын» байшан, республиканска больницын хирургическа таһаг, түүхын музей, мүн тиихэдэ олон тоото байшан гэрнүүд болоно.

Эрхим найн ажалай түлөө тус фирмын барилгашадта бүгэдэ арадай шанарай сертификат барюулагдаһан юм. Тиихэдэ «Дарханинвестстрой» эблэлэй генеральна директор Д.Дашицыренов «Россин габьяата барилгашан» гэхэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм.

«Дарханинвестстрой» эблэлэй барилгашадта түрэл хотынгоо ажаһуугшадта

дулаан гоё хайхан байрануудые олоор, эрхим шанартайгаар бариха хэрэгтэнь «Дарханинвестстрой» эблэлэй барилгашадта амжалта хүсэхэ дуран хүрэнэ. Мүн баһа сэдхэлэй дулаахан үгэнүүдые удамарша бэрхэ хүтэлбэрилэгшэдэ, Арадай Хуралай депутата кандидатта зориулха ханаан байна.

Ажалдаа бэрхэ, һүбэлгэн,

ухаансар, зүб шийдхэбэри түргэн абажа шадалаа, агад зоной түлөө аһан шадалаараа шуумайн ородог хүнүүдэй нэгэн гэхэдэ, Даша Дашицыренов болоно гээ хаа, алдуу болохогүй. Иимэ хүнүүд Арадай Хуралай депутатууд болоо хаа, ажабайдалнай нэргэн хайжарха. Тиимэхэ Д.Дашицыренов Арадай Хуралда хунгагдаа хаа, зохёон программа дүүрэн бүтээхэ байха гэжэ би этигэнэб.

Би 56-дахы хунгуулин округой хүн зондо хандахадаа, Даша Дашицыреновэй түлөө нэгэн доро дуугаа үгел гэжэ уряалжа байнаб. Даша манай найдал харюулжа шадалаа шадалтай хүн.

Л.ДОРЖИЕВА,
Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

Агын тойрогой Нүдэнтын дунда хургуулийн 75 жилэй ойн баярта

Дулма Жалсарева хургуулида нуража байхадаа...

Дулма Дарижапова. 1938 он

ТҮРЭЛ НҮРГУУЛИЯА НАНАН ДУРДАН ТҮҮРЭЭЭЛ!

Дороо ургаж ябаан алишье үе сагай залуу үетэн бэрхшээлүүдые даба даба-наар эсэсэй эсэстэ наһанайнгаа нангин арюун харгыда гарадаг гэшэ. Энэ хэсүү үйлэ хадаа өөрөө юрэ байжа байтараа, гэгтэ бүтэшэдэггүй гэжэ бултанда мэдээжэ. Анхан үгтээн табисуурһаа, хэтэ мүнхэ алтан шара наранай эди шэдитэ элшэ хүсөөр, эхэ эсэгын аша туһаар хүн түрэнэн бэээ олодог гэшэ бээбди.

Ухаан бодолой, эрдэм бэлигэй орьёл өөдэ тэгүүлэлгэ, мэргэжэл шудалалга гэшэ олон тоото элдэб зүйлэй ушар шалтагаанһаа дулдыдадаг ха юм даа. Үе сагай байдалһаа, гүрэн түрын засагһаа, хүмүүжэл болбосорлоо...

Онон мүрэнэй урда бээдэ оршодог арын сагаан нүдэнтэ нотагһаа холо бэшэ манай абатанай бууса байдаг байһан. Хэдэн үе мохоо хутагата, моотогон харгана угай үри болодог Дэлгэрэй Дамдинай Дарижап абымнай зуһалан намаржаан хоёрнай Хүндэлэн гэжэ нэрэтэй газарта байгаа. Жэлэй алишье сагта үбгэ эсэгымнай уг гарбалалы гоё найхан бууса хадаа аргагүй найханаар маанадтаа ханагдадаг гэшэ. Мангир, тарнаа, тибһэ, ая ганга, хамба шаралжа (ромашка), бэри сээг гээд лэ элдэб үнгын ургамалууд али олоор ургадаг. Хура бороотойдо урдажа байдаг Хүндэлэнэй бишыхан горхоноо ханадагби.

Эндэ дүтэхэн хүйтэн уһатай булаг бин хэн. Шүүдэрэй хатаад байхада, Дамдинай Цырегма гэжэ хүгшэн эжымнай ашанараа дахуулаад, санзай хүжэдэ ородог гоё найхан хангалтай сээсүүдые түүдэг хэмди. Иймэ аятай зохид, хангалтама үнэртэй элдэб түрэлэй сээг, үбһэ ногооной ургаса, магад, Онон ехэ хатан эжымнай аша туһаар ургаж байдаг юм гээд хүгшэн эжымнай хөөрэдэг хэн даа. Тиймэшье байжа болоо аалам! Газар уһан хоёр ганса үндэрхэтэй байдаг гэшэ аабза. Дамдинай Дарижап абамнай хуушан монгол бэшгэ абадаа заалһан, мүн түрэнэн Дабаа-Дагба Лубсан-Жамса гэдэг хоёр аханарын ламанар байһан тула, бэшгэ хуралгада абадамнай ехэхэн түлхисэ боложо үгэдэг байгаа ёһотой гэжэ ханамаар. Тэрэ холын үе саг соогоо хайрата абамнай ехэ урагшаа ханаатай, хонор бэрхэ, ухаатай хүн ябаһан даа.

Хүндэлэн буусаһаанамнай холо бэшэ, набтархан гүбээгэй саада талада Улзыг гэдэг үзэсхэлэнтэ найхан нотаг байха. Эхиндээ тунгалаг, сээр арюун уһатай булагтай хэн. Мүнөөшье байгаал юм бээ. Тунгалаг уһая Улзытын горхоцдо шудхадаг. Суутай энэ нотагта анхан түрүүшынхисэ, аяр холын 1931

оной январь нарада арбан табан амин айлууд дураараа бүхы зөөриэ хамталжа, шэнэ үе сагай «Хубисхалай хүсэн» гэжэ нэрэтэй ТОЗ бин болгоһон байгаа. Түрүүшын энэ арбан табан зоной дунда абамнай оролсоһон гээд данса саарһан гэршэлдэг. Тиймэһээ 1931-1984 онуудай үедэ колхозой гэшүүн ябаһан. «Ветеран колхозного движения» гээд ябадаг байһан.

1934 ондо «Улаан-Баатар», «Хубисхалай хүсэн», «Мал үсхэгшэ» гэнэн хамтаралнууд ниилжэ, нүдэнтэдэ томо, хүсэ ехэтэй Разумовой нэрэмжэтэ колхоз тогтоһон түүхэтэй. Түрэнэн гараһан нотаг орон, уг гарбал, аба, эжы, ТОЗ, колхоз бололго - эдэ бултадаа, минии ханахада, хуралсал, хүмүүжүүлгэ болбосоролтой, наһанай харгы замтай нягта холбоотой байдаг тула хургуулийн үүргэ тухай эндэ бэшэжэ байхадаа, энэ-ниие дурдангүйгөөр үнгэржэ болохогүй гэжэ ханаһанһаа эдэ бүгэдые эндэ дурдаха гэнэн хүсээлтэй байһан байгаа.

Энэ үеэр мохоо хутагата моотогон харганын үри хадаһан болохо би хургуулийн наһа хүсэжэ, 1933 ондо, намарай гоё найхан сагта, 1923 ондо мүндэлхэн нүдэнтынгөө хургуулида ороо бэлэйб. Сэндэмэ абгайтааа ниитын байрада байдаг хэмди. «Хубисхалай хүсэн» гэжэ ТОЗ-ой хүүгэдэй байра хадаа хургуулийн хашаа соо, хойто арада байдаг хэн. Уһая шэрэдэг нэгэ хашан моритой, нэгэ тогошонтой хэмди.

Олоной ажал бүтэсэтэйшье, хүсэтэйшье гэдэг ха юм даа. Саашадаа саг жэлүүдэй үнгэрхэдэ, хүн зоной ажабайдал найжаржа эхилэ хэн бээ. хургуулийн хурагшадыйшье байра, хоол холо найжараа.

Тийгэжэ ябаһаар байтараа эхин классаа дүүргэжэ, нүдэнтынгөө дүүрэн бэшэ дунда хургуулийн табадахи «А» классай хурагша бололо, хуралсаа саашань үргэлжлүүлэб даа.

Тэрэ үедэ Ага хууриһаа баруун урагшаа, Амидхаанын үндэр дабаанай саана, үргэн ехэ Хангилай шэлын үбэртэ, хүсэд бэшэ дунда, долоон жэлэй болзортой ори гансахан хургуули түрэл тоонто нүдэнтэ нотагта хүдэлжэ эхилээд байһан үе саг байгаа. Тиймэ болоходоо, нотаг нотагтаа эхин классай хургуули дүүргэһэн эдир бага, гүлмэрхэн, хаяларба бага гаража ябаһан хүбүүд, басагад хадаа холо ойрын болохо Хүнхэр, Будалан, Гүнэй, Согто-Хангил хууринуудһаа эрдэм бэлигээ үргэлжлүүлхын түлөө зорижо, нүдэнтын долоон жэлэй хургуулида ерэгжэ хурадаг байһан саг даа. Мүнөө болоходо, саг ондоо боложо, дээрэ

нэрлэгдэһэн бүхы хууринуудта дунда хургуули хүдэлжэ байдаг болоһондонь баясангүй байхаар аал даа.

хургуулийн хашаагай зүүн хойгуур, «Улаан Туяагай» хүүгэдэй ниитын байраһаа эхилээд, Будаламай, Хүнхэрэй, Согто-Хангилай, Гүнэй нотагуудай үхибүүдэй ниитын байранууд жэрлэжэ байдаг хэн. Эдэ байранууд соо минии залуу наһанай нүхэд басагадн байрланхай байгаа. Өөрөө би нотагайнгаа колхозой байрада Цыпелма Абидуева, Цыпелма Жапова, Бутит Цыренова, Янжима Будаева гэдэг нүхэд басагадараа байдаг хэнби, бөө бээдэ ябалсадаг, илангаяа, үбэлэй амаралтаһаа бусаад байхадаа, эжы, абынгаа буйлуулһан амтатай эдегээр «айлшадаа» хүндэлдэг-нимэ найхан ёһо заншалтай байһан гэшэ хэн хабди.

Эрдэм бэлигэй харгыда гараха хүсэлэнтэй ябаһан тэрэ холын үнгэрхэн үе сагаа дурдан түүрээжэ бэшэжэ байхадаа, залуу «улаан бургааһан» ябаһан наһанайнгаа үетэниие, илангаяа, нэгэ класса хуража ябаһан нүхэд басагадараа дурдан, дуулаангүйгөөр үнгэржэ яажа болохо гэшэб! Холо, ойро ябаха сагтаа Жамсаранова Цыбелжидэ, Жалсарева Дулмая, Лхундупова Чимит-Жабаа, Абидуева Цыпелмагаа ханажа, найхан үгэнүүдээр дурдажа ябадагаа мэдүүлэб. Үшөө нэгэ аргагүй дүтын нүхэр басаган байха. Энэмни Цыбенцова. Нэрьеш ходоо ханажа ябадаг аад, хэрэгтэй болоходоо, ханагдаха юм бэшэ даа. Энэ сээрхэн, сагаанан шгэ шарайтай нүхэр басагани Хүнхэрэй гэшэ хэн ха. Энэхэн минии бэшэһэн статья уншааһаа, намайе ололо аабза гэжэ тон ехээр найданаб.

Эдэ нүхэд басагадн булта найхан сэдхэлтэй, хурахада бэрхэ, зугаатай, дууша, муу муухайе ханаха, сэдхэхэ үгыүүд ябаһан даа.

СССР-эй арадай гэгээрэлэй отличник, Агын национальна округой хүндэтэ эрхэтэн, дүрбэн номой автор Бадма-Базар Намсаревич Намсарев хэиээл үнгэргэнэ

1957 ондо санаар районо мүрьсөөнүүдтэ илажа гараһан команда

1958 ондо Нүдэнтын хургуули дүүргэһэн Б-Д. Будаев, Б. Анудариев (дээдэ талада зүүн гарһаа), Д-Н. Цыденов, С. Жамсаранов, Г. Намсарев (доодо талада зүүн гарһаа)

Шагай наадан аятай даа...

ПАНОРАМА

Тэрэ сагта ехэл сүлөөгүй бадаг хэн хабди. Элдэб үжжогүүд хүдэлдэг, саг соогоо нын газгетэ гаргадаг, зүжэг бада табидог нэмди. Гараараа жижок эрыюулжэ, хургуулин эридор соо кино харадаг гайтабди. Кино харалга ехэл мин байхан. Жэшээлхэдэ, нэгэ кино болоод лэ «Чапаев» гэжэ кино асарха. Наһан соогоо агтын арбаад дахин энэ кино хараһан байха.

1939-1940 онуудай үедэ үдэнтын хургуули Зугаалайн хургуулитай хоорондоо хэлсээ галһан байгаа. Тиймэһээ эжээгээр бэе бээдээ ябалсажа, хуралсалай болон хүмүүжүүлгэ болбосоролой олон тоото хургуудалнуудаар шалгалта болодог хэн.

1940 оной янгинама хүйтэн шаварь нарада ашаанай машин дээрэ хуунхайнууд мүсөөсөнэй ябаса шалгалсаха багшанар, хурагшадай тоодо хамсожо ошоһон байнаб. Булта хамгы хониной арһан буряад үдэнтэн дэгэлтэй ябаа хэн гээбди. Харгы зам холын байгаа: хүдэнтэ-Ага-Могойто-Зугаалай. Хүйтэншые хаань гүхюунүүд ябаһан байтабди. Тэрэ үедэ учком гэшэ үдэнтэй хүндэтэй орган байгаа гэшэ хэн ха. Бүхы классуудай старостанууд оролсодог байан. Зарим нэгэн хурагшадые үрүүдэдэ, шадаха мэдэхэ үргээрээ хүмүүжүүлгэ болбосоролой, хуралсалай бага гэшье хаань, ажал ябууддаг байһан гэшэ.

Тэрэ сагта багша хүн айхабар хүндэтэй байгаал даа. Хургуулиншые журам шанга байһан. Архи, тамхин гэшэ өгтө байгаагүй. Ехэл амгалан, гэнюун, гоё хайхан наһанай үе саг байһан гэшэ даа.

Хэдэн үе болохо оюун балигтэй, мэргэжэл хайнтай, хайхан сэдхэлтэй багша-барайнгаа аша туһаар 1939-1940 онуудай хуралсалай жэлдэ үдэнтын дүүрэн бэшэ дунда хургуулида ажаллажа ябаһан эрхим хүндэтэ багшанараа дурдахамни: Иванов Б.И. - директор, түүхын багша; Намсараев Б.Б.Н. - завуч (буряад хэл ба литература); Базарон Э.Б. (математика); Григорьева Н.К. (ород хэлэн ба литература); Тарбаев Д.Т. (ахалагша пионервожата); Жигмидов Н.Ж. (физик); Цыбенев Б.Ж.Ц. (түүх); Геранина Е.В. (ород хэлэн ба литература); Ковалев Н.А. (географи); Батоев Д.Б. (биологи); Мункин Э.М. (эхун класс); Золотухин Н.Н. (дуу хүгжэм); Тогодоев С.Т. (воепрук), мүн бэшэшые багшанар байһан.

Эрхим хүндэтэ эдэ багшанарай дундаһаа минни хуралсада, мүнөө үедэ үндэр ехэ хуралтай, хүнгэн сарюун Бадмацаев Намсараевич ябана бэшэ үе гээд хананаб.

Олон яһатанай үри хүүгэдэй туһаар ябажа, тэрэ холын сагһаа эхилээд, наһанайм залууршад болоһон эрх хүндэтэ багшанартаа, хургуулида ажаллажа дордохин, хуралсалай дурдан, гүн сээжынгээ өөрөө халима ехэ баярые үргэжэ ябадагаа мэдүүлхэ хүсэлэнтэй байна.

Эндэ жэшээ болгон, Дэлгэрэй Амадинай Дарижабай бүхы хургуула, басагад нютагтаа үдэнтынгөө хургуулида хуралсажа, уншаха, бэшэхэтэй болоһон байнабди. Сэндэмэ

абгай, би, Батожаргал (1927-1946), Дулмажаб (1931-1996), Долгоржаб (1937-1973), Александр - бидэ бултадаа эндэл, тэрэ холын сагта хүдэлжэ ябаһан, багшын нангин үүргээ бүтээжэ, шудалһан эрдэм бэлигээ, шадабари, мэргэжэлхэнь шадал зэргээрээ хүртэлсэһэн байхабди.

Саашадаа хэдыхэн үгэнүүдээр хургуули тухай бэшэжэ байһан хадаа эндэ багша ябаһан дүү басаган Долгоржаб тухай бэшэхэ гэхэн угаа ехэ хүсэлэн байнал даа.

Долгоржаб хүдэнтынгөө хургуули хайнаар дүүргэжэ, Агын педучилищида эрхим хайнаар хураһан гээд Тригор Матвеевич Малацагаев директор хэлэдэг бэлэй. Тийгээд багшалаа, Буряадай Гүрэнэй багшын институтда хуража ябаа. Наһанайнгаа Цырендаши Батомункуев гэдэг нүхэрөө оложо, гэр бүл болоо. Зоной зэргэдэ айл боложо түбхинөөд, ажана амгалан хуужа байһан гэшэ. хайхан сагаан сэдхэлтэй, олон нүхэдтэй байһан даа. Хүнэй наһан соо хайн, муу гэшээ халтад гэхэдээ хамта, суг ябахаяа ханадаг табисууртай бээ. Долгоржаб дүүмнай энэл табисуурһаа зайсаа үгы ха юм даа. Тийгээжэ залуу наһандаа, табан хайхан хүбүүн, басага-даа нүхэрэйнгөө альган дээрнэ орхижо, алтан дэлхэйһээ «ябаһан» гэшэ. Сэсэгма, Дарима, Баярма, Баяр, Сэржма - эдэ бултадаа ашата абынгаа харууһан доро үлэшэһэн. Тээд хайхан сэдхэлтэй, эльгэ нимгэнтэй, холын хараа бодолтой Цырендаши нүхэр-ын эсэгэ, эхын нангин уяага дүүргэжэ, дахинаа гэрлээшыегүй, өөрөө үнээгээ хаагаа, эдэе хоолоо олоод, колхозойнгоо ажал адли тэгшэ бүтээгээд ябаһан хүн байха. Энээндэнь харюу болгон, хүбүүн, басагад мүнөө болохо-до, мурөө олонхой, бултадаа хургуулитай, эрдэмтэй болонхой.

Арын сагаан, уужам тэнигэр, тунгалаг хайхан газарта мүндрэлхэн, үндэр наһанай дабаан өөдэ эрмэлзэн ябаһан түрэл тоонто, нангин гуламта болохо хүдэнтынгөө хургуули түүрээнт!

Хүдэнтын дүүрэн бэшэ дунда хургуули хадаа 1939-1940 онуудай хуралсалай жэлдэ гурбадахи выпуск хэһэн байгаа. Тийгээжэ арбан юһэн хүбүүд, найман басагадые наһанайн нангин, арюун замда хайн хайхан үгэнүүдээр үдэшэһэн даа.

Хүдэнтын хургуулин 3-дахи выпуск дүүргэгшэд хэд бэ гэхэдэ: Аюшиев Балдоржи, Барбуев Цымжит, Галданов Дашинима, Гомбоев Мижит-Доржо, Гончиков Божой, Григорьев Георгий, Дармаев Сагаан-Хүбүүн, Дарижапова Дулма, Долгоров Димчик, Доржиев Дондок, Дондоков Мижит-Доржо, Ешеева Сагаадай, Жабдалон Хаңда-Цырен, Жамцаранова Дулма, Жапова Цыпелма, Жапов Дарма-Базар, Лхундупова Чимит-Жап, Мыльников Кузьма, Найданова Гышигма, Митупов Бальжинима, Санданов Бимбажап, Сундупова Должинжап, Рабданова Галсан-со, Хорчинов Улзы-Жаргал, Цынгеев Бальжинима, Цыремпилов Батожаргал, Цымпилов Цырен-Даша.

Бидэнэй дунда тусгаар бэрхэ, оюун бэлигтэй хүбүүд бии хэн даа. Жэшээлхэдэ, алишые талаараа адли тэгшэ Цырен-Даша Цымпилоны нэрлэлтэй. Сэбэр сагаан шарайтай, үргэн магнайтай хүбүүн хэн.

Б.Б. Намсараев багшын 1938 ондо мандууһан уран зохёолой «Булаг» нэрэтэй кружогой, мүн иимэл нэрэтэй гар бэшэмэл журналай тон түрүүшын гэшүүн, эдэбхи ехэтэйшүүлэй нэгэниинь байһан.

Тэрэ холын, аяар 1938 онһоо, Б.Б. Намсараевай оролдолго, эдэбхээр эмхидхэгдэһэн «Булаг» мүнөө үедэ бүри ехээр «бурьялаа», бэлигын улам лэ баяжаа, урагшаа, орьёл өөдэ хүгжэжэ ябана ёһотой гэжэ найдая. Тэрэ сагһаа эхилжэ, хэды олон тоото залуу үгэһэн энэ «Булагай» аршаан дуһалһаань, «амта шэмэһэнь» хүртөөб даа! Энэ «Булагай» ажалһаа эхи табича, зарим хүбүүд, басагад наһанайнгаа нангин харгы замышые эндэхээ олоһон байха гээд ханадагби.

Цырен-Даша хүбүүншые мүн лэ эндэхээ эхи абаһан байха. Уран зохёолдо айхабтар дуратай байһан. Тиймэһээ өөрөөшые уран бэрхээр шүлэг зохёодог, аялгалжа уншадаг хэн. «Толон» газетын дугаарнуудта байд гээд лэ Цымпилоной бэшэһэн шүлэгүүдые хэблэдэг байһандань баясахаар. Мүн «Буряад үнэн» газетэдэшые хэдэн шүлэгүүдынь хэблэгдэһэн байха. Олонхи шүлэгүүдын Агууехэ дайнай гал дүлэн соогуур бэшэгдэнхэй байдаг. Аргагүй бэрхээр бэшэдэг хүбүүн байһан даа. Жэшээлхэдэ, «Буряад басаганда» гэхэн шүлэгын уншахада, сэдхэл хүдэлгэмэ хүсэ шадалтай байдаг гэшэ.

Ямаршые уран зохёолшодой хургуули, мэргэжэл олоо үгышые наа, хүнэй сэдхэл зүрхэндэ хадуугдамаар бэшэхэ шадалтай, оюун бэлигтэй хүбүүн ябаһан ха юм даа. Нютагаа бусаагүй...

Эндэ нэрлэгдэһэн хүдэнтын хургуулида хамта хураһан хүбүүд, басагадай зарим нэгэниинь мүнөө болоходо үгы даа... Хүбүүдэймнай олонхын Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайндаа бусаагүй. Аяар холын дайнай газарта мүнхэ нойрсожо байдаг. Нүгөө зарим нэгэн нютагтаа наһа бараһан даа.

Наһанаймнай арюун харгыда гаргалсаһан, хайхан сэдхэлээр ханажа, дурдажа ябадаг, эрдэмэй алтан тоонто болохо хүдэнтынгөө дунда хургуулин 75 жэлэй ойн баяраар дашарамдуулан, багшанартаа, хамта хураһан үетэн нүхэдтөө, мүнөө үеын хуралсалай, хүмүүжүүлгын нангин ажал ябуулжа байһан эрхим хүндэтэ багшанарай коллективтэ, нютагаархиндаа халуун баярые хүргэнэб. Тобоймо ехэ амжалтануудые, энхэ амгаланни хүсэгшэ 1940 оной III выпускын Дулма Дарижапова.

Орон дэлхэйнгээ, обоо уулынгаа, эжы абынгаа аша туһаар Эхэ нютагтаа эбтэй, зетэй ажаһуухатнай болтогой!

Дулма ДАРИЖАПОВА,
педагогикын эрдэмэй кандидат, доцент, арадай гэгээрэлэй отличник.

Хүдэнтын хургуулин багшанарай коллектив. 1966 он

Хургуулин стадион дээрэ

Д.Д. Дарижапова багшанарай училищида психологиин хэсгээ үнгэрэгшэ

БГУ-гай физико-техническэ факультетдэй декан, физико-математическа эрдэмэй кандидат В.М. Сандаков 1998 оной январь нарада Хүдэнтын хургуулида

МЫ НЕ ДОЛЖНЫ ТАК ЖИТЬ!

Уважаемые ветераны войны и труда, пенсионеры! Дорогие мои старики! Всем вам, трудом которых создано все то, на чем еще держится государство Российской Федерации, я обращаюсь с вопросом: можно ли прожить на те деньги, которые называются пенсией? Можно ли растягивать эти копейки на два и более месяцев и верить чиновникам, которые живут в особняках и разъезжают на иномарках, что в бюджете для вас нет денег? Может ли «вечно скорбное» выражение лица Президента служить утешением для вас, которые влуждены на свои пенсии кормить своих детей, не могущих найти в этой богатой ресурсами республике работу? Можно ли доверять власти, которая находит деньги для ваших пенсий незадолго до дня голосования и «одаривает» вас остатками со своего нескучного стола? Сколько можно верить в то, чего не может быть? Сколько еще может правительство обманывать людей, которые дали нам возможность жить? Я твердо заявляю - хватит! Хватит издеваться над стариками! Хватит растаскивать бюджет по кормушкам! Хватит наживаться на людском горе! Деньги для вас в государстве (республике) есть, и вернуть их вам - моя задача. Как я это сделаю? Положим конец процессам сращивания правительственных и коммерческих структур; создадим межправительственную комиссию для ревизии результатов приватизации в республике - там, где допущены нарушения законности, будут приняты меры вплоть до на-

ционализации предприятий и незаконно приобретенного имущества. Если коттеджи и особняки «новых русских и бурят» построены на средства от незаконной приватизации - их владельцы понесут ответственность! Воссоединим с иркутскими энергосистемами и снизим тарифы на энергию; восстановим полноценные договорные отношения с Правительством РФ, с Правительством г. Москвы, а на их основе - решим вопросы взаимных поставок, компенсации высокотратного производства, льготного кредитования (лизинг и др.) малого и среднего бизнеса; установим крепкие региональные связи с Иркутской и Читинской областями, Якутией, с другими регионами РФ и СНГ; используем на благо

Бурятии интересы США, Японии, Китая, Монголии и других стран к нашей республике, к Байкалу! Задел был уже сделан в 1990-1994 гг., но им не воспользовались. Надо продолжить активную деятельность на международном уровне! У республики есть право самостоятельного выхода на страны АТР. Образование, культура, здоровье нации - это государственное дело стратегической важности! Мы пережили трудные времена раскола в обществе - по политическим и иным признакам. Теперь - время объединяться во имя света во мраке! Да здравствуют согласие и взаимопонимание! Ваш В.САГАНОВ.

ҮНДЭНЭН СОЁЛОО ҮРГЭХЭЛ БАЙХА

Олон тоото хунгагшадай дурадхалаар Буряад Республикын Президентын кандидатаар томилогдохоор зүбшөөл үгээн Владимир Бизьяевич Саганова баяр баясахалан хүргэнэбди. Эдир залуухаа юрын колхознигоор, Тунхэнэй аймагай хүтэлбэрлэгшөөр, БурАСССР-эй Министерүүдэй Советэй Түрүүлэгшээр, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министерствэдээ Бүрин эрхэтэ элшэн сайдаар эрхим түрүү ажаллахан байха. Тийхээ «Сагаан хүбүүн» гүүлээжэ, улад зоной дунда удах ехэтэй нэрээр алдаршаа. Тэрэмнай хаанашье - хамаагүй - хариуцаагатай тушаал дүүргэхэдээ, түрэл республикынгаа бүхы ажыхы хүгжөөхын түлөө оролдодог хэн. Гэхэтэй хамта буряад зонойнгоо соёл болбосорлодо тон ехээр анхаралаа хандуулдаг байгаа. В.Б.Сагановай Буряад ороной түрэ засагые толгойло байха үедэ Улаан-Үдэ хотодомнай республикыншье, совет оронойшье, уласхоорондыншье удах шанартай хуралдаан - секретариатууа, үзэхсэлэн выставкэнүүд, холбооний гэшүүдэй тоосоонууд болон бусад олон ажал ябуулганууд хэгдэдэг хэн. Буряад Республикын, аха дүү хоёр Агын болон Усть-Ордын тойрогуудай сэхэзэн хамтаран Бүгдэ буряадуудай соёлой эблэл тогтоогоо. Буряад уран зохиол ба искусствын үдэрнүүдэй аймаг бүхэндэмнай угаа хайханаар үнгэрэдэг байһые тэмдэглэе. Тийхэдээ Сагановай арбан хоёр жэл буряадай уран бүтээлые одо мүшэдтэ хүргөө, тэрэл сагта тоогүй олон урашуулайн орден, медалаяр шагнагдаа, одоо хэды оюун бэлиттэ шүүлүнэй үндэр нэрээ зэргэдэ хүртөө гээшэб?! Энэ хүмнай эдэ бүгдэнине эрхилхэдээ, хэнхээ, юунхээшье үлүүгээр Буряадай уран зохиолшодой холбоондо ханалаа табидог байхан гээбэл, адуу болохогүй бээ. Нээрээшье, тэрэмнай түрэл литератураа уншадаг, мэдэдэг, дэмжэдэг хэн. Ушар тиймхээ «Буряад арадай уран зохиолшо» гэлэн хүндэтэ нэрэ зэргые баталхан юм. Ахан түрүүн арадай уран зохиолшо болохон нүхэдэнэй: Ц.Номтоев, А.Балбууров, Н.Дамдинов, Ц.Д.Дондокова, И.Калашников, Д.Жалсараяев гэгшэд мүн юм. Буряадай Уран зураашадай холбоондо нэрэтэй түрэтэй хүнүүд бүришье олон. Эндэ анхан түрүүн совет уран зураашадай академийн гэшүүнкорреспондентээр Росиин арадай уран зурааша А.В.Казанский уран зурааша Г.Г.Васильев хоёр хунгагдаа. Эхинхээ композиторнуудай холбоон эгээл үсөөхэн гэшүүдтэй байхан, гэбэше тэдэ гурбахан композиторнууд олон оперо, балет, симфоникуудые найруулаа, тэдэнэй түрүүлэгшье Б.Б.Ямпалов Социалис Ажалай Геройн Алтан Одо абанагнаа удаа СССР-эй арадай артист болоо хэн. Мүн баба Буряадай театруудай ажал ябуулагдахдай холбооний гэшүүд, Хоца Намсараяев Буряадай гүрэнэй Драмын театрай артистка М.Н.Степанова, Буряадай гүрэнэй оперо ба баледэй театрай дуушад К.И.Базаряев, Д.Д.Дашиев гэгшэд СССР-эй арадай артист нэрэ зэргэдэ хүртөө юм. Алдarta кинорежиссер Барас Халзановтай хамта Свердловск горогто Росиин автономито республикатуудай «Зов» гэлэн киностуди байгуулаа, тийгээд Буряадай кинематографистнуудай холбооо эмхидхэхэ түсэлтэй байхан юм. Теэд тэрэнэ хожомоо бэлхэ ёшотой. БурАСССР-эй Министерүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В.Б.Сагановай гар табилгатай дипломые абанагнаа түрүүшын лауреадууд хээздэшье мартахагүй байха. Мүнөө Буряад Республикын Президентын кандидатуудай программа соо Уран бүтээлшэдэй холбоонуудые тараха байдалаа абарха тухай хэлэгдэхэ. Владимир Бизьяевич Сагановай түсөөр манай үндэрхэн соёл болбосорол абарагдаха байха, тэрэнэй түлөө бүгдэдэ дуугаа үгэл!

Ю. ИРДЫНЕВ, В. УСОВИЧ

ДАХЯАД АЛДУУ БУ ХЭЛ

Буряад ороной саашанхи хуби заяанда шийдхэхы үүргэ дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой, эрхэтэй, уялгатай, арад зоной этигэл пайдалда хүргэлэн хүнине республикын президентээр хунга, мүн хуули ёхо гаргахы ба республикын хүгжэлтэдэ нүлөөлхэ арга боломжотой гүйсэд хэрэгдэхэ эрхэтэй Арадай Хуралай депутатуудай хунгалта үнгэрхэн. Бидэ хоёрдохие Буряад Республикын Президентые хунгахайа байнабди. Түрүүшыннай удамаршаар Л.В.Потапов хунгадхан гээшэ. Ушар иимэлхэ энэ хүнэй дүрбэн жэлэй туршада республикые ямараар хүтэлбэрлэлэн тушаа, мүн ямар хүн энэ үндэр тушаал эзлэбэл, бидэндэ, илангаяа буряадуудта, зохисотойб, энэ дорой байдалаа Буряад оронине тэрэ мулталжа бираха гү гэжэ би оорингөө ханамжые хэлэхэ эрхээс хэрэгдэхэ гээ хэм. Депутатуудта кандидатууд өөһөд өөһэдэн программа зохионхой бээ. Республикын Президентын тушаалые эзлэхээр эрид зэхэлэн А.С.Кореневай программатай, мүнөөнэй президентын ажал ябуулгыг шэрүүнээр шүүмжэллэн «Возрождение Бурятии» газетын дүрбэдхид дугаар манай Яруундаа эрээд байна. Энэ газетые уншаад байхадаа, урзаңда Росиин Президентые хунгалын үедэ баяшуулай мүнгөөр «Не дай бог!» гэлэн саг зуурын сониний гарадаг байханийн хангагдаа орхихо юм. Тэрэ газетэ ямар удхатай байхан бэ гэжэ уншагдаханана ёшотой. Тэрэнэй авторнууд коммунистуудые зарим талаараа зүб шүүмжэлбэше, нүгөө талаараа яаха аргагүй хардадаг байхан гээшэ. Кандидатуудые тэдхэжэ эхилхэн

баяшуулай мүнгөөр гаража байгаа «Возрождение Бурятии» газетын редактор С.Д.Будашкеевагай дээрэ дурдагдаша сониний замда ороогүй наань, найн байгаа. Юуңдэ иигэжэ хэлэгдэнэб гэхэдэ, И.Хмельницкийн «Казакис за Коренева» гэлэн гурбан дүрэ зурагуудай багахан статьяда хасагууд буруушаала хэбэ бшуу. Л.В.Потапов шүүмжэлгэдэ дурагуй гэжэ бултаңдэ мэдэжэ юм. Потаповые багханааршье шүүмжэллэн статья республикын нэгэшье газетэдэ гараха ёшогүй гэлэн тогтоцижорхон, наринаар сахигдадаг байхан гурим тушаа дурдалга зүб болоно. Эндэ правительствен хэбэлэй албанай эмхидхэгшэ байхан Бадамсвая ямар байдалда орошье ханая. Шүүмжэлгэдэ дурагуй Л.Потаповай «Российская газета» сониний апрелин 25-най дугаарай Улаан-Үдэдэ асарагдахада, бултыет галдуулжархияниинш энэниие гэршэлжэ үгэнэ. Росиин правительствен үмэнгөө гаргагдадаг түбэй газетэ манай Президентын дурье юуңдэ гутааба гээшэб? Юуңдэб гэхэдэ, Улаан-Үдэдэ ажагуудад элэб мэргэжэлтэй 158 хүнэй гар табилан «Нас снова делают на «пужных» и «непужных» гэлэн статья энэ сониндо томилогдохон байгаа бшуу. Бюджетлээ салин абадаг хүнүүдтэ үгтэхэ ёшотой мүнгэн засаг баригшадта дүтэ коммерческэ банкуудта, коммерческэ байгуулагтануудта «эрбелдэжэ» байдаг ха. Республикада үгтэнэн «алтан

кредидэй» «эрьесэ» баһал иимэ байгаа гэнэ. Иигэжэ гансал банкирнууд баяжана. Росиин Федерациа нёдондо Буряад Республикада хуушан мүнгөөр бүхыдэнэ I тран.484 млрд. 92 млн. түүхрэг үгтэнэн болоно. Энэ мүнгэн юуңдэ үгтэхэ ёшотой хүнүүдтэ хүсэд үгтөөгүйб гэжэ бюджетдэ байшад, пенсионернууд тон зүб асууна. Зай, иинхэдэ Л.Потаповые сөбөр гартай хүн гэжэ бидэ баталан хэлэхэ аргагүй болонобди. Тэрэ үлэнэн мүнгэн манай мүнөөнэй Президентын хунгалтын урда тээхи хэмжээнүүдые үнгэрлэгэндэ хэрэглэгдэжэ эхилэхэгүй ха гү гэлэн асуудал гаража эрэнэ. Ингээд харахада, «Возрождение Бурятии» газетын энэ дугаарай бусад статьянуудай удаха тогтоһоной үлүү болоно. Манай хүтэлбэрлэгшын ямар хүн байханийн иигэжэ тобойсо элирбэ гээшэ. Л.Потаповай ямар юумэ хэдэгые, тобшолбол, ямар хэлсээнүүдые үнгэрэгдэг байһые, ямар тогтоолнуудые, ш и д х э б э р и н ү ү д ы е , захиралануудые гаргадаг байһые, мүн ажал ябуулгынь хүтэлбэрлэхы бусад талые Буряад ороной зон наринаар адалган хаража байдаг ёшотой. Теэд республикын Президентын хүтэлбэрлэхы ажал ябуулаһаа ямаршье найн үрэдүнэй үзэгдэжэ байханийн хараганагүй. Хоохон удхатай шийдэхэбэрнүүд, тогтоолнууд абтана гэжэ хүнүүд хэлсэдэг болонхой. Потапов 1994 ондо найдуулан нэгэшье юумээс

дүүргэггүй. Республикын социальное-экономическа байдал уруудаһаа. Ажыхынуудай экономика байдал тон хүндэ байдалда оронхой. Промышленная предприятинуудай байдал мүн лэ атаархамаар бэшэ бээ. Зүгөөр юундэшьеб республиканска хэбэлдэ промышленна ямар предпритяинууд (завод, фабрикатууд) хүндэ байдалда оронхойб, хэниинь хүдэлнэг гэхэ мэтэ мэдээнууд үгтэдэггүй. Али шюуса юм гү? Ажыхынуудай адууһа мал дууһантата байна. Яруушын зарим ажыхынуудта хонида харагдахыа боллоо. Хүдөөгэй ажалшад салин абахыа болиһоор үшнэнэй юм. Буряад ороной ажалшад ажабайдалай иимэ хүндэ бэрхшээдэ ороод байн гээшэ, 1996 ондо экономикые хүтэлбэрлэхэ онсо гурим тогтоогдоо хэн. Тийгэжэ манай Яруушын захиргаан янтраца бүхэнэй мүнгэ салинһаа дарадаг болохон аад, энэ жэлэй эхиндэ бюджетнэ зарим эмхинуудэй хүдэмэрлэгшэдэй салин табн шахуу процентээр доошолуулагдахан байна. Жэшээлхэдэ, аймагай газетын редакцинь хүдэмэрлэгшэдэй салин эгээл иимээр хороогдохон байха. Редакция хүдэлэг минни нүхэр иигэжэ хэлэ хэн. Харин тийхэдэнэй аймагай «Сагаан байшанда» ажалладаг хүнүүдэй салин хороогдохон байгабай дээшлэн гэлдэгшэ. Иимэ туршаала республика дотор Яруунада түрүүлэн хэгдэнэн болоно. Президентын зүбшөөл, дурадхалаар бэд даа.

Юрэдөө, манай ударидагш хүнүүд бараг салин абана гү гэжэ эхэтэ хемордог юм гэжэ «Возрождение Бурятии» зүб бэшэнэ гээшэ ха. Би зонхилгыньгоо зарим «нүгэлүүдые» дурдабагүйб. Ингээд байхадаа, Л.В.Потаповые хоордохие Буряад Республикын Президентээр хунгахаар болоно гээшэ гү? Угыла даа. Теэд хэниие энэ эгэ тушаалда дэмжэмээр гээшэб? В.Б.Сагановые гэжэ минни уулзахан лэ хүнүүд хэлэхэ байба. Владимир Бизьяевич республикын Правительствен толгойложо байхан жэлүүдтэ Буряад орон дотороо ехэ хүндэтэй болохон хүн юм. 1991 онһоо экономическэ реформын эхилбэше, 1994 он болотор хүдөөгэй хидэй байдалда муу тээшэ болохон хубилалта гү хэн. Эндэ В.Сагановай габьяе харанабди. Нүүлэй жэлүүдтэ юуңзэ болоһые хоёр нодөөрөө харабабди. Харин Хальмаг ороной Президент К.Илюмжинов өөһэдэн японай хүн байжа, республикага ямар түргэнөөр үндэлгэжэ байна гээшэб! Татарай, Башкирай республикатуудта хүдөө ажыхынь хүгжэнөөр. Тэндэ нефть, газ ехэ олзо үгэнэ гэжэ заримашуул арсажа болохо. Бидэ үгытэй аалда? Угы бэ даа. Алтанай хэбтэшээр, ой модоор баян ха юм биди. Зүбөөр хэрэгдэхэ хэрэгтэй. Юрэдөө, Буряад оронной үндэжэ, будта хайнаар ажагуудад болоо гэжэ үлэхөөрөө сэдхэхэн хүнууд В.Б.Сагановай түлөө дуугаа үгэжэ байха. Нүгөөдэ кандидатууд Москвагай Кремль тээшэ яада хэжэ үзөөгүй, ударидагш дүршлэгүй хүнүүд гэхэдэ болохо. Хүндэтэ хунгагдаа адхыа алдуу бу хэл!

Валентина ДОРЖИЕВА, ажалай ветеран. Нарһата хуурин.

МЕТИЛИ В КОММУНИЗМ, А ПОПАЛИ В РОССИЮ...

Леонид Васильевич, вы с детства хорошо знаете бурятский язык. Расскажите о себе, как это получилось?

- Это был 1941 год, началась война. Отец со своим младшим братом ушли на фронт почти сразу, в ноябре сорок первого. Мне тогда было 6 лет, младшему брату 2 года, третьему - одному году не было. Жили мы на севере Бурятии, в районе, в котором картошка не растет. Без картошки, без еды нам приходилось очень трудно. Мать была одна, а нас трое... Вот мать увидела, что нас она не поднимет. И потому решила переехать в другую местность, где во время войны можно жить на урожай, полученный с земли. Так мы оказались в селе под названием Аргада. Село это было чисто бурятское. Так в ноябре-декабре 1941 года мы оказались, как говорится, в чисто бурятской языковой среде. Буряты тогда матери очень помогли. Нас гостеприимно встретили. Я думаю, именно бурятам мы обязаны тем, что выжили.

Поскольку языковая среда была чисто бурятская, естественно, что мы именно на этом языке говорили на улице, в кругу сверстников, в школе... Даже, помню, домой заходящий и там тоже говоришь уже на бурятском. Да мы в семье, мальчишки, общались на бурятском. От матери нам за это доставалось. Но это была уже как бы привычка такая. Фактически, бурятский язык - это мой второй родной язык. Буряты, если говорить чисто по-человечески, стали моей второй семьей.

- Судя по вашему рассказу, буряты и русские в те годы жили мирно и между собой всегда ладил. А как сейчас?

- Я не ставлю себе в заслугу отсутствие в республике национальных противоречий. Просто я, как Президент, продолжил то доброе, нормальное, что сложилось во взаимоотношениях русского и бурятского народов. Во многом дружелюбие, отсутствие конфликтов между бурятами и русскими установились благодаря религиозной терпимости тех и других. Русские исповедуют православие, буряты - буддизм. Буддизм, по моему, самая демократичная религия. То же самое можно сказать и о православии. Поэтому православие и буддизм уживаются.

Я часто думал, почему моя мать остановилась во время войны именно в бурятском селе. Ведь там были две Аргады. Одна Аргада русская, а другая - бурятская. Но мать остановилась не в русском, а в бурятском селе.

Дело в том, что у меня мать была верующая, при том глубоко верующая. Наша семья - из старообрядцев. Мать, посмотрев на русскую Аргаду, видимо поняла, что ее верование не стыкуется с тем, что происходило там, непонятно кто верит, кто не верит... Вот она и решила, что в бурятском селе сможет сохранить в нас старую веру. А в русском селе этого ей не удалось бы. Потому что в смысле верований буряты, как буддисты, более терпимы к иноверам.

Леонид Васильевич, вы верите в Бога?

- Так, как верят верующие, нет. Я уже говорил, моя мать - из староверов. Но на меня ее верование не повлияло, я не стал религиозным, потому что мой отец вместе с нами жил и как-то оградил меня. Когда началась война, а отец ушел на фронт, я уже был достаточно взрослым и на меня должно было воздействовать в религиозном плане. Зато мои младшие братья и сестра - люди глубоко верующие, старообрядцы. Мать настолько на них повлияла, что они через десятилетия пронесли веру. У меня один брат работает сейчас в Кемерово инженер-геофизик, сестра в Москве, инженер-геолог. Все они у меня с высшим образованием. И тем не менее верующие, старообрядцы.

Хотя я сам не верю в Бога, но верующих понимаю. Я вам так скажу, воинствующие атеисты тем виноваты, что, порушив религию, ничего не смогли дать людям взамен. Я теперь понимаю, что религия тесно переплеталась с народными традициями, культурой, духовностью. И в Бурятии уважительно относятся к любой вере, любой национальности. Это - традиция республики. И дело не только в том, что буряты и русские давно живут рядом. Здесь все значительно глубже.

Я работал когда-то в Туркмении, был председателем Марыйского облисполкома. Эта была самая южная область в Советском Союзе. В те годы там проживало племя бууджи, численностью около 40 тысяч человек, которое пришло в Таджикистан из Афганистана. Они были очень агрессивны и доставляли нам много хлопот. Но я нашел с этим народом общий язык. Я говорю это к тому, что всегда можно найти понимание между разными народами. Главное, нужно захотеть этого. И опыт установления добрых межнациональных отношений у меня есть...

Как вы думаете, с чем связан столь стремительный развал такого государства, такой мощной системы, как Советский Союз? Ведь вы убеждены, что именно социализм, который мы строили, - лучший строй. А он, можно сказать, в одночасье рухнул.

- Это связано с неверной оценкой ситуации и обстановки в стране. Потому что хотели достичь всего этого быстро. А это было невозможно. В этом я вижу теоретическую несостоятельность горбачевской перестройки. Еще в конце 70-х, в начале 80-х годов необходимо было внести корректировки, принципиальные поправки в теорию и практику социалистического строительства. Для тех, кто в те годы работал во властных органах, необходимость таких перемен - была очевидной. Но этого не сделали. А если бы сделали вовремя, я думаю, мы могли бы избежать развала Союза.

Однако то, что происходит в экономике - результат экономических реформ. То есть как раз тех перемен, о которых вы говорите. Как реформы в этом смысле затронули Бурятию?

- Как экономист и специалист по проблемам управления, должен сказать, что с точки зрения экономической стратегии, к этой цели - рынку, надо было идти давно. А с точки зрения приемов и методов переключения экономики из государственного сектора в рыночный, считаю, все, что было сделано, было сделано принципиально неправильно.

У меня высшее экономическое образование. Первое - инженер-механик железнодорожного транспорта. Второе - экономическое, я в Иркутске закончил институт народного хозяйства. Потом защитился, кандидат экономических наук, если бы нынешняя моя работа, давно бы защитил докторскую диссертацию. Кандидатская у меня по организационно-экономическим основам автоматизированных систем управления на железнодорожном транспорте. А почти готовая докторская диссертация - по региональной системе управления экономикой. Это к тому, что у меня четкое представление о том, каким должно быть управление регионом.

Так вот, все время, изучая экономику, с 1959 года выписывал и читал журнал «Мировая экономика и международные отношения». В 70-80 годы в нем были публикации по сравнительному анализу экономического положения различных систем, (капиталистическая, социалистическая) что общего, что отличает, где какие преимущества... И уже тогда я себе задавал вопросы, что же

происходит в нашей экономике? Почему отстаем? Что происходит с темпами развития? Потом начал делать выводы. Да, надо было идти в рынок. Однако, когда началось переключение, начались так называемые экономические реформы, я неоднократно выступал, предлагал осмыслить темы перестройки, методы, говорил, давайте сначала осмыслим то, как будем переходить от одного уклада к другому. Ведь меняется не только экономическая система, меняется и политическая система, то есть меняется в общем общественно-политический строй огромного государства и государственной структуры. А поэтому должен быть выстроен переходный период, определены этапы, соответствующие экономические и политические решения. А, следовательно, должны быть определены переходные положения в

издержки в экономике, внутренней, внешней политике, межнациональных отношениях и т.д., все выросло из этого недопонимания необходимости постепенного и продуманного движения от регулируемой экономики к рыночной. При этом те, кто ломали страну, метали, как мы помним, прежде всего в коммунизм. А попали в Россию. Ударили не по политической структуре, против которой выступали, а по стране, по людям...

Бурятия в этом плане, если говорить применительно к нашей республике, испытывает на себе все те же тяготы, что и страна в целом. Правда, динамику экономического развития нам удается пока держать на среднем уровне по стране. В этом смысле мы не выглядим хуже других.

Но ведь все, о чем вы говорите, так или иначе связано с президентом Ельциным и принятием

Конституции РФ. В том, что этого не сделали, я считаю, была большая ошибка. Когда нас, руководителей субъектов Федерации вызвали в декабре 1993 года для подписания Конституции РФ, все подписывали, а я отказался. Тогда поспешность с утверждением Конституции нам объяснили тем, что в стране политическая нестабильность и необходимо срочно принять документы, законы, которые позволят навести в стране конституционный порядок. Но к чему все это привело, мы видим сейчас вполне отчетливо. Не определив переходного периода и методов политического управления именно на этот период, мы пожинаем плоды в экономическом плане. Словом, я остаюсь при своем убеждении - не надо было так делать. Переход от одного государственного строя к другому должен быть постепенным. Это необходимо отразить в Конституции.

И государственный сектор сразу ломать так, как мы его поломали, не надо было. Хочешь не хочешь, а каркас экономики Советского Союза составляли крупные предприятия. И их не так просто было развернуть к рынку. В результате предприятия, гиганты нашей промышленности к рынку мы не развернули, а только сломали устоявшиеся связи, позакрывали те предприятия, экономия которых надо было выстраивать по-новому долго и настойчиво. Но долго не хотелось. А быстро не получилось. Вот и закрыли, миллионы оказались без работы, без средств к существованию. И исправить это теперь, ох, как трудно.

Конечно, мелкое предпринимательство надо было сразу отпускать в рынок, отдавать в частные руки торговлю. Тут тоже есть свои сложности. Потому что, если государственный сектор установит фиксированные цены, а в торговле будут действовать рыночные, тогда начнется разбазаривание государственного добра. Но все-таки это было бы для России меньшим злом, чем тот путь, который в конечном счете был избран. В результате либерализации всей экономики получился нерегулируемый переход к другой социально-экономической системе. И все

Федерацией, исполнительной властью, Президентом?

- Складываются нормально. Потому что, когда я стал руководить республикой, сразу задавал себе вопрос, как надо выстроить наши взаимоотношения с Центром? Ведь федеративный договор - это чисто политический документ, а Россия - континентальная страна. Посмотрите, запад - один, а восток совершенно другой. Везде разные не только климатические, но и исторические особенности, различный уклад, строй жизни. Поэтому мы заключили такой договор с Центром, который учитывал нашу специфику. Борис Николаевич меня понял в этом отношении, поддерживал и вот этот договор сейчас работает.

Особенность нашего договора с Центром в том, что Бурятия - необычная республика. Мы расположены на южном берегу Байкала. И все 336 рек, протекающих по территории республики, наполняют эту гигантскую природную чашу. А это создает у нас определенные экономические особенности. Реку необходимо сохранить, леса нельзя вырубать, мы не можем использовать в сельском хозяйстве неорганические удобрения. Поэтому и урожайность у нас ниже. Целлюлозно-бумажный комбинат работает по замкнутому циклу водообращения. Все это и нашло отражение в особых экономических условиях, которые были отражены в договоре между республикой и Центром.

В чем они заключаются?

- Сохранение Байкала, которое во многом зависит от нашей республики, требует повышенных затрат. Раз есть повышенные экологические требования, а это экономические затраты, кто-то должен их компенсировать. Поэтому, например, в нынешнем году по моей просьбе и при поддержке Бориса Николаевича рашходную часть бюджета Бурятии увеличили на 277 млрд. рублей (в старых ценах).

Известно, что в последние месяцы резко возрос интерес к Бурятии у наших олигархов. С чем это связано?

- С тем, что по территории Бурятии в ближайшие годы пройдет газопровод. Это - многообещающий проект. Впервые, он даст возможность газифицировать сельскую местность, именно на этом я настаивал при подписании договора с Газпромом. Кроме того, мы сможем перевести на газ наши крупнейшие ТЭЦ, которые при нынешних условиях работы на угле ежегодно выбрасывают в атмосферу более 200 тыс. тонн вредных отходов. Газификация позволит нам спиздить себестоимость продукции, изготавливаемой на предприятиях республики, сделать ее более конкурентоспособной.

А кто конкретно из олигархов проявляет интерес к Бурятии? И как это проявляется?

- Пока говорить открыто об этом я не могу. Но ясно, что интерес есть и притом большой. Более того, этот интерес проявляют враждующие между собой финансово-экономические группировки, которые между тем себя внешне никак не проявляют. Однако, заметно, что в политическую жизнь республики в последние месяцы кто-то уже вложил немалые средства. История с Атласом тибетской медицины - лишнее тому подтверждение. Здесь не обошлось без московских имиджмейкеров, которых мы в республике уже знаем в лицо. Раньше ничего подобного у нас в тихой спокойной Бурятии не было. Пользуясь случаем, еще раз хочу поблагодарить «НГ» за объективное отражение этих печальных событий.

Захар ВИНОГРАДОВ,
Андрей СЕРЕНКО,
«Независимая газета».

КОММУНИСТНУУД ДУУГАА ҮГЭНЭ!

Галина ЛОПУХИНА:

**«МҮНӨӨ БИ ГАНСАЛ
ЛЕОНИД ПОТАПОВАЙ
ТҮЛӨӨБ»**

БУРЯАДАЙ Президентын нюусануудай нэгэн гэгдэл, баруун хүснүүдэй гайхалтай ехэ үржэлтэйн болоно. НПСР-эй республиканска таһаг Президентын тушаалда дэбжүүлэгдэн аяар гурбан кандидатууды дэмжээ бшуу. Тэдэнэй тоодо мүнөө байһан Президентше оролоно. С.Будажпов Н.Кондаков хоёрой танигдаагүй хүнүүд бэшэ хадань, бидэ коммунистуудтай уулзажа, энээн тухай хөөрэлдэхэ гэжэ шийдэһэн байнабди.

КПРФ-эй Ивалгын райкомой секретарь Галина Алексеевна ЛОПУХИНА мантай хөөрэлдэхээ зүшөөбэ.

Леонид Потاپовые дэмжэлгын Ивалгын штабта уулзажа хөөрэлдэбди.

- Партиин гэшүүн болоһоор үнэнэй гүт, Галина Алексеевна? - 1978 онһооб. Соёлой халбариде 29 жэлэй туршада ажаллаб, библиотекарь байгаа хүм. 1991 ондо ажалгүй үлэшөө бэлэб. Мүнөө - Ивалгын аймагһаа Арадай Хуралай депутат Леонид Бурковой туһалагшань гэшээб.

- Галина Алексеевна, республиканы Президентын тушаалда дэбжүүлэгдэн кандидаттаудтай тоодо, мүнөө байһан Президентше тоолонгүй хэлбэл, яагаад үшөө хоёр коммунист орошоо гэшээб? КПРФ-эй ударидагшадань дан ехэ ухаатайнаа гү, али тэдэндэ хэншьеб даа заажа, хэлэжэ үгөө гэшээ гү?

- Президентэ кандидат нэгэн лэ байха ёһотой гээд би тоолоноб. Энэ ушарта Эсэгэ оройнгоо түлөө ханагага зобоһоноб бэшэ, харин хубийн хараа бодолнуудһаа уламжална. Аяар гурбан түлөөлэгшэдэй дунда сасажа хаяжа байхаар тиймэ ехэ хүсэтэй бэшээбди. Гансал бодото бэрхэ, тушаал эзэлхээр хүниие дэмжэхэ хэрэгтэй бшуу.

- Минии мэдэһээр, КПРФ-эй рескомой пленум дээрэ мүнөө байһан Президентше дэмжэхэ тухай шийдхэбэри абтаа хэн... - Тиймэ, майн 21-дэ КПРФ-эй рескомой үргэдхэмэл пленум боложо үнгэрөө хэн. Тэрэнэй хүдэлмэридэ райкомуудай секретарьнууд болон бюрогой

гэшүүд хабалдалсаа юм. Гадна партиин ветеранууд уригдаһан байгаа. 20 хүн үгэ хэлээ хэн, бишье тэдэнэй тоодо оролоноб. 14 хүн Потاپовые дэмжэхэ гээ, дүрбэн хүн бултыень дэмжээ гээд дурадхаа хэн. Красноярскда болоһон хунгалтын дүнгүүд манда хэргылгэ боложо үгэхэ ёһотой байгаа бшуу. Пленумэй шийдхэбэрээр, олоной дуугаар республикын мүнөө байһан Президентын гансахан кандидатура дэмжэгдээ бэлэй.

Леонид Васильевичай түлөө дуугаа үгэхэдөө, би гансашье өөрынгөө ханамжаар бэшэ, мун Ивалгын партийна эмхийн ханамжаар дуугаа үгөөб.

- Тезд юундэ КПРФ-эй рескомой секретарь Бужапов коммунистуудай ханамжые тоонгүй, сэхыень хэлбэл, пленумэй шийдхэбэридэ эсэргүүсэхэн болоноб? Партийна журам гэжэ байдаг ха юм...

Энэмнай - даншье хаа ехээр өөртөө дуратай байлга гэшээ гү, али олонитын хайн байдал тухай бодохо шадалгүй байлга гү?

- Та тэрэнтэй өөртэйнь хөөрэлдэгты. Манда тэрэ ингэжэ харюусаа хэн: «Гараад, өөрыгөө харуулаха, өөр тухайгаа мэдүүлэхэ саг ерээ». Гол ажалын Москвада хэбэртэй. Сергей Пурбуевич - Гүрэнэй Дүүмын депутат. Дүүмэдэ тэрэ дэбжүүлэгдээгүй гээд мэдэжэ, партийна списогээр ороһон хүн ха юм даа.

Бужаповһаа урид рескомой секретарьар ажалладаг байһан Вандан Бадмаевич Базаров тэрэниие хэргылхэн байха юм. «Эртэ, - гээ бэлэй тэрэ, - бидэ нимэ удаан саг соо партина сугалуулаха юмбиди, бутаралгашье боложо магадгүй.» Харин Бужапов энэ хөөрэлдөөнэй хойто үдэрнын дулдыданги бэшэ кандидаттаар дэбжүүлэгдээ хэн...

- Партийна журамай ёһоор, минии ханахада, тэрэ партиин талаар нүхэдэйнгөө шийдхэбэриие бэлүүлэхэ ёһотой байгаа, тезд ондоохон лэ юмэ урдаа барья ёһотой даа...

Харин юрын коммунистууд энэ алхамыень яажа угтааб? - Бутаралга болгохогүйбди. Олонхи аймагууд Леонид

Потاپовые дэмжэнэ, Коммунистууд Президентше дэмжэлгын штабуудта хүдэлнэ, ойлгууламжын ажал ябуулна...

- Хайшан гээд Кондаков кандидаттаудтай тоодо оролошооб?

- Нэгэ үедэ Кондаковто зон ехэ хайнаар хандадаг юм хэн. Би тэрэниие хүндэлдэгби, гэгэшье энэ удаа тэрэ ондоохон лэ, зүб шийдхэбэри абаха байгаа гэжэ хананаб. Тэрэ манда хандаагүй. Манай дэмжэлгэ тэрэндэ хэрэггүй - амьарлан ажаллана бшуу.

- Танай аймагта хуули буса үйлэнүүдтэй холбоотой депутатауд угаа дэбхитэй байна. Зон энэндэ ямар хандасатайб?

- Муу. Тэдэниие дэмжэхэсье зон байгаа юм ааб даа. Тэдэ, юрэнхылбэл, түрэл түрхэмүүдэйн, танил талануудайнь, нүхэдэйн тоодо оролодог зон. Гэгэшье, олонхи зон хэниинь хэн гээшэб гэжэ хаража, мэдэжэ байгаа ааб даа. Тэдэ Шаповаловой хажуугаар хэд байнаб гэжэ харана. Ямаршье хүн өөрөө ямар дотортойб, ямар хүмүүжэлтэйб, тэрэниинь уламжалан, хэнэй түлөө хүдэлхэнь, хэниие хайшаахань элирдэг гэжэ би ханамжааб. Үгышье хаа, нүгөө тэрэһэнь харабал, ямархан хүнүүд кандидаттаудыё тойронхойб, тэдээгээрнь кандидаттаид өөрын бодото шарай элирүүлхээр ха юм.

- Кандидатуудай эгээл ядалсаһануудын залуушууд да найдана. Залуушуулы нээрэ тиймэ бэлээр мэхэлжэрхихээр гү?

- Бидэ хоёр үе залуушуулаа гээгээбди гэжэ тоологшоб. Гүрэмнай тэдэниие бүхы шийдхэгдээгүй асуудалнуудтайнь амьарыень орхижорхёо бшуу. Хаана ажаһуухаб? Хайшан гээд гэр бүлээ тэжээхэб? Олонхинь политикаһаа холо. Хэды тийгэбэшье, бултыень худалдажа абахаар бэшэл байха. Тэдэнтэй бидэ, ахмад үе, хүдэлхэ ёһотойбди.

- Та ходол Леонид Потاپовай түлөө байгаа гүт? - Мүнөө би гансал Леонид Потاپовай түлөөб!

Владимир НИСКОВ хөөрэлдэбэ.

**Кандидат в депутаты Народного
Хурала РБ
ПАВЛОВ ИОСИФ ТЕРЕНТЬЕВИЧ**

Павлов Иосиф Терентьевич родился 3 декабря 1951 года в селе Захал Эхирит-Булагатского района Иркутской области в семье колхозника.

Трудовую деятельность начал в 17 лет механизатором в колхозе «Элита».

В 1969 году поступил на 1-й курс инженерно-экономического факультета Восточно-Сибирского технологического института (ВСТИ).

В 1971 году был переведен для продолжения учебы в Ленинградский финансово-экономический институт им. Н. А. Вознесенского. После окончания института работал преподавателем в ВСТИ. В 1979 году окончил аспирантуру Ленинградского финансово-экономического института им. Вознесенского, успешно защитил диссертацию на соискание ученой степени кандидата экономических наук и был направлен для продолжения работы преподавателем в ВСТИ.

В 1984 году избран по конкурсу старшим научным сотрудником БНЦ Сибирского Отделения АН СССР, где в последующем продолжил свою научную деятельность в должностях ведущего научного сотрудника и заведующего отделом.

В 1990 году Павлов И.Т. был избран депутатом Верховного Совета Республики Бурятия и возглавил бюджетный комитет, в январе 1991 года включен в состав Высшего экономического Совета РФ. В мае 1993 года Павлов И.Т. Постановлением Президиума Верховного Совета РБ назначается Председателем республиканского фонда «Бурятинвест». С 1 января 1995 года Павлов И.Т. назначается Советником Народного Хурала РБ по экономическим вопросам.

В марте 1994 года решением Общего годового собрания акционеров АО «Бикомбанк» Павлов И.Т. избирается членом Совета Директоров банка. С апреля 1995 года и по настоящее время Павлов И.Т. является Председателем Правления ОАО «Бикомбанк».

**ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ
ПРОГРАММЫ**

Поддержка местных товаропроизводителей!

Промышленные предприятия должны работать - это полный бюджет, рабочие места, своевременная заработная плата учителям и врачам. Необходимо разработать со специалистами единую общереспубликанскую программу развития производственной базы и обеспечить ее выполнение. Я выступаю за стабильный и разумный Налоговый Кодекс республики.

Поддержка образования и науки!

Республиканский бюджет должен стать реально выполнимым основным экономическим законом республики, а не суммой лоббистских и иных интересов. Необходимо радикальное повышение эффективности работы по мобилизации бюджетных доходов путем ужесточения контроля за расходованием бюджетных средств. Свою стратегическую задачу я вижу в том, чтобы обеспечить финансовую устойчивость научных и образовательных учреждений, увеличение республиканских и местных расходов на развитие науки и образования.

Реформа социального обеспечения!

Адресная помощь населения, в первую очередь, детям, престарелым, инвалидам, выплата детских пособий и стипендий - моя задача. Ликвидация задолженности по пенсиям - лишь первый шаг к тому, чтобы отдать долги своим родителям. Необходимо закончить строительство детской многопрофильной больницы, построить дом ветеранов на 90 квартир, дом инвалидов-колясочников. Обеспечить для пенсионеров бесплатный проезд на всех видах городского транспорта, а также льготный проезд на пригородных поездах в летний период.

Жилищная политика!

Горожане должны вспомнить давно забытую радость получения квартиры. Для этого необходимо разработать целевую программу «Жилье», предусмотрев в ней выделение долгосрочных льготных ссуд, приватизацию жилья в малосемейных общежитиях, помощь в создании жилищных кооперативов и разветвление строительной базы, завершение всех долгостроев. Необходимо за счет городского бюджета строить жилье для малообеспеченных слоев населения (не менее 60 квартир в год). Считаю, что жилищно-коммунальная реформа должна начинаться не с повышения тарифов, а со взвешенной оценки реальных затрат на содержание жилья.

Бурятия: путь в достойное будущее!

эффективной экономической политики, и мы по-прежнему полагаемся не на свои силы, а на «помощь из центра».

Какие меры экономической политики могут оживить экономику?

Прежде всего благоприятный, доброжелательный налоговый режим и избавление от беспредела штрафов, пеней.

Контроль за формированием и использованием бюджета: это наши народные деньги, и народ должен знать, как они используются Правительством. Это относится к использованию кредитов, векселей, средств различных фондов. Все эти деньги должны работать на нас, а не кормить узкую группу юридических лиц. Мы не строим бюджетный капитализм!

Долгосрочная демографическая политика - первоочередная цель.

Во время работы в Министерстве соцзащиты я разрабатывала республиканские программы: «Дети, России - дети Бурятии», «Безопасное материнство». Вместе с программой

«Планирование семьи» - это хорошая основа для защиты нашего будущего. Сегодня это здоровье женщин и мужчин, детей, как говорили в древней Спарте: «В теле женщины - здоровье народа!» А в XXI веке - здоровые поколения, хорошо образованные и готовые нести эстафету в третье тысячелетие.

Мы уже живем при капитализме, и в повседневной жизни часто нужна правовая помощь. В Бурятии нужно создать систему доступной, то есть недорогой, для малоимущих бесплатной, юридической помощи. Чтобы пользоваться своими правами, их нужно хорошо знать! Пора создать правовой всеобщ для всех граждан, как телефон доверия.

И нужно укреплять отношения с другими регионами России, международные связи, определить свое место на мировом рынке и создать для Бурятии, для нас с вами экономику, способную дать нам и работу, и социальную защиту!

**Кандидат в депутаты Народного Хурала РБ по
Геологическому округу №49
СПЕРАНСКАЯ Раиса Николаевна**

УВАЖАЕМЫЕ ЗЕМЛЯКИ!

Благодарю вас за неизменную поддержку, за доверие и помощь!

Прежде всего, как экономист и социолог, вижу главные проблемы республики и города Улан-Удэ и пути их решения. На мой взгляд, законодательная власть Бурятии очень слабо контролирует исполнение бюджета республики, а только от Российского бюджета за 1997 год пришло к нам 1,5 триллиона рублей! А что получили бюджетные учреждения города?

Сейчас Конституция РФ и РБ разделила местное самоуправление и государство: город, районы республики стали самостоятельнее, например, мэра города уже не может назначить даже

Народный Хурал.

Законодательство дало городу права, но ответственности на нас возложили много больше, чем дают на это денег из налогов, которые горожане платят в бюджеты всех уровней, да и из московских трансфертов!

Город, его экономика и социальная сфера: больницы, институты, музеи, театры и библиотеки - единственный «локомотив развития», который может вытащить из кризиса всю Бурятию!

Но прежде чем взять от города, нужно и вложить в город, в его экономику, социальную сферу. И эти инвестиции окупятся для всех жителей Бурятии.

На мой взгляд, Народный Хурал пока не разработал и не проводил

байһыс батаар гэршлээ. Улаан-Үдэһөө ерэнэн нютагаархидаа, ветерануудаа Маарагтын эрьедэ, Нархатада Цырен

Цыбикжаповада Ц.Э.Доржиев баярые хүргэн ябадаг юм.

«Дүршэлтэй зонһоо хургаал заабари абажа, хэлэһыень шагнахадам, харгымни урагшатай байдаг. Тиигээдшы

бидэндэ дамжуулагдажа, энэ эмхийн үндэрэн бааза дээрэ колхоз, кооперативууд, бэлдэгшэд «Ярууна» гэжэ МУП бии болгожо, ажалша малша зонойнгоо хүдэлмэри сэгнэдэг

тухай хөөрөө һэн.

ПРОГРАММЫНЬ ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮД

1. Республикынгаа, мүн Яруунынгаа аймагай экономикые хүгжөөлгэ. Нэн түрүүн хүдөө ажыхые, хүдөө нютагаа хүгжөөн һалбаруулаха, ажалшадай байдал һайжаруулаха шухала. Юуб гэхэдэ, залуу зон Улаан-Үдэ хото ажалгүйдэлгэһөө нютагһаа ябажа эхилээ, энэ хадаа шийдхэгдээгүй гол шухала асуудалнуудай нэгэн болонхой. Залуу зоние ажалаар хангаха шухала.

2. Налог таталгын системые гуримшуулаха, тиигэжэ хэды шэнээн налог таталгана мүнгэн орохоб, хэдыгээрнь хүн зоние хоолуулаха, хэды мүнгөөрнь ажада хүнүүдые абахаб г.м. асуудалнууд шийдхэгдэхэ зэргэтэй.

3. Хүдөө ажыхыда ехэ үнэ сэнтэй нефтепродукта, элшэ хүсэний системэдэ ехэ мүнгэн гаргашалагдана, энэ асуудал гүрэнэй талаһаа шийдхэгдэхэ ёһотой. Хубийн сектор дэмжэхэ хэрэгтэй.

4. Газараа худалдаха ёһогүйбди. Энэ хамтынгаа гол баялиг газараа алдахагүйбди. Хүдөөгэй ажалшадай онсо шухаг гол баялиг мүн. Оршон тойронхийё, ой модоёо, гол нуурнуудаа хамгаалха, ерээдүйн үетэндөө үлөөхэ ёһотойбди.

Яруунынгаа үнэтэй сэнтэй, хоморой пеляды, сазан, лещ заганаа хамгаалха хэрэгтэй.

5. Нютаг нютагай, хүдөөгэй суглаан (сход) дээрэ хэлэгдэһэн хунгагшадангаа бүхы захиленые бэелүүлхэ, нютагаархидангаа салин хүлээн, пенсн, хүүгэдэ үгтэхэ пособи тухай асуудалнуудые саг соонь шийдхэхэ шухала.

Хөөрөлдөөһиймэй түгэсхэлдэ нэгэл хунгуулин участагаар дэбжүүлэгдэһэн нютагаархид тухайгаа, мүн хунгагшадтаа* Ц.Э.Доржиев иигэжэ хэлээ һэн: «Аймагаймнай РЭС-эй начальник Жамбал Бабуевич Дабаев, тиихэдэ Эгэтын дасанай шэрээтэ Булад лама (Булад Цырендоңокович Цыремпилов) ехэ бэлигтэй, бэрхэ хүнүүд, нютагтаа хүндэтэй хүтэлбэрлэгшэд. Тиимэһээ Арадай Хуралай депутадууд болохо эрхэтэй, харюусалгатай. Тэршэлэн июнийн 21-дэ хунгахаа ерэхэ бүхы нютагаархидтаа амжалта хүсэн, этигэл найдабарийснь харюулаха эрхим хүниие үнэн сэхэ тэмсэлдэ өөрынгөө сэдхэлээр шэлэн хунгахыснь хүсэнэб».

ЭХЭ НАЙХАН газарынгаа, түрэл тоонтынгоо нэрые нэрлүүлхэ, орон нютагаа хамгаалха, нютагаархидаа дэмжэхэ хүсэлтэй Цырен Эрдынеевич Доржиевые бата пайдамтай, залуугай залитай, бэрхэ хүтэлбэрлэгшэ гэжэ яруунаархид сэгнэхэ, Арадай Хуралай депутат дахинаа болгон дэмжэхэ байха гэжэ этигэнэб.

Бэлигма ОРБОДОЕВА. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Яруунын аймагай захиргаанай гулваа Ц.Э.Доржиев.

Г.САМБЯЛОВАЙ фото.

«ХАМТЫНГАА БАЯЛИГ - ГАЗАРАА АЛДАХАГҮЙБДИ!»

Эрдынеевич яруунышхидтатаа эб хамта хани халуунаар угтаа бэлэй...

БУУРАЛҺАА ҮГЭ ДУУЛА

Хүн болохо баһаа гэлсэдэгбди. Тудхалтада үбһэ хуряалгын үедэ онһожоруулагдамал бригадада Рэгзэн Нимаевич Жамбаловай хүтэлбэри доро Цырен хүбүүн

һайснь үргөөд, мууень дараад байхадашни, өөртэшни баһал туһа болоно бшуу» гэжэ хэлэһэн аймагай гулваагай, республикын Арадай Хуралай депутат болотороо урһаан, нютагаархидангаа этигэл найдабарид мүнөө дахинаа хүртэһэн Цырен Эрдынеевичэй ерээдүйдэ бэелүүлхэ Программа тон ехэ байна.

25645 дүрбэлжэн

болообди, үшөө колбаса гаргаха шэнэ цех хэхэ ханаатайбди, Улаан-Үдэдэ газар оложо, худалдаанай павильонуудые, тэрэ тоодо заганаа («Нептун» АО - хүтэлбэрлэгшэнь И.В.Халько) худалдаха газар олохо хүсэлтэйбди.

«Агроинвест» (хүтэлбэрлэгшэнь В.А.Полютов) нэгэдэлэйхидтэ имэ эмхи (МУП) байгуулаһанһандань ехэ

ЭРХИМ ЗАЛУУ ХҮБҮҮГЭЭ ДЭМЖЭЭЛ!

Буряад Республикын Арадай Хуралда Яруунын хунгуулин 8-дахи округоор депутадта кандидат Цырен Эрдынеевич Доржиев 1962 ондо Яруунын аймагай Нархата нютагта түрэнэн юм. 1979 ондо Нархатынгаа түрэл

хургуули, харин 1984 ондо БСХИ-гэй зооинженернэ факультет дүүргэе.

1984 оной августһаа 1985 оной январь болотор Нархатын совхозой «Улаан Туяа» отделенидэ зоотехникээр, 1985 ондо Нархатынгаа совхоздо

ахамад зоотехникээр оролдосотойгоор ажаллаа.

1986 оной сентябрь нараһаа Яруунынгаа аймагай ВЛКСМ-эй райкомой хоёрдохи секретарин, 1987 оной мартһаа нэгэдэхи секретарин тушаалда олон залуушуудай этигэл найдалда хүртэһэндее хунгагдһан байна.

1988 оной ноябрьһаа Нархатынгаа совхозой директор, бага хууринуудые бодхоохо хүсэлтэйгээр 1991 онһоо «Улаан Туяа» колхозой түрүүлэгшээр ажаллаа.

Харин 1994 оной январьһаа түрэл нютагаархидангаа дэмжэлгээр, депутадуудай найдалаар Яруунын аймагай захиргаанай гулваа, 1994 оной июнийн 16-да Буряад Республикын Арадай Хуралай депутат болоо. МГИМО-гой оюутан (заочно хурадаг).

Хани нүхэртэй, 3 хүүгэдтэй.

километртэ нэмжһэн Яруунын аймагта 19800 хүн ажаһуудаг, 14 ажыхы, 1 АКХ гээд тоологдоно. Дабаан-Горхойной шулуун нүүрһэнэй, Эгэтын, Озёрнын уурхайнууд баян ашагта малтамалнуудтай. Эдэниие ашаглаха, эдлэхэ гээшэ - бултанаймнай баялиг ха юм. Гол шэглэлнүүд гэхэдэ, мяха-һүнэй, тиихэдэ ургаса хуряалгын болоно. Мүнөө һүнэй шэглэлэй ажыхынуудһаа гадна мяханай 2 племсовхоз бии: казахай сагаан толгойтой, герефордско үүлтэрэй мал ошоруулабди. Хүйтэншэг газарта байдагыһые наа, 1994 ондо гектарһаа 4-5 центнер орооно хуряан абадаг наа, һүүлэй хоёр жэл соо 13,6-14 центнер гектар бүхэнһөө хуряан байнабди. Тэршэлэн ганса һү, мяха үйлэдбэрлэхэ бэшэ, саашань болбосоруулаха зорилготойгоор Гүндын сырэй цех нээгээбди. Тиихэдэ һүнэймнай завод һайн хүдэлэнэ, банкһаа урьһаламжа абаха аргатай болонхой. Мяха болбосоруулаха талаар республикын Президентэ, Правительства, «Бурятмясопром» ОАО-гой директор Виктор Иванович Каниболоцкидо баяр хүргэнэбди: тусхай пункт

баяр хүргэнэбди», - гэжэ Ц.Э.Доржиев хэлэхэ зуураа аграрна сектортэ анхаралаа хандуулан, арадай гол баялиг болохо газараа, ой модоо хүдөөгэйхид алдаха ёһогүй гэжэ баталаа һэн.

хургуулинуудта компьютер, бусад түхээрлэгшүүдые, хамһабариин ажыхы бии болгохо, Яндалада хүүгэдэй лагерь бариха, багшанарай, врачуудай ажаһуудал, мүн хургуули, больницапуудые шэнэ онһон техникээр хангаха шухала гэжэ гулваа онсолоо. Арадай Хуралда Бюджетээр, налогой болон банкын комитеттэ хүдэлһэн хадаа саашадаа Хуулинуудай ёһоор мүнгэнэй асуудал шийдхэхэ, шапта хиналта хэрэгтэй байһан тухай республикын Харгын жасын, экологическа жасын гэшүүн Ц.Э.Доржиев мэдүүлбэ. Мэргэжэлтэ артистнуудтаа туһалдаг Цырен Эрдынеевич ажалай болон дайнай ветерануудтаа соведэй (түрүүлэгшэнь Б.Ж.Жамбалов) дэмжэлгээр 170 хэлэгээр «Буряад үнэнөө» захюулаа. Удаань сэдхэлдээ ханажа ябаһан бэелүүлхэ программынгаа гол шэглэлнүүд

ЭЛГЭЛЭН ханагдаха Эхэ-газар хэды һайхан бэ! Эрхим хүбүүд, басагадаа үргэдэг, дэмжэдэг түрэл нютаг бүхэн баһал аргагүй һайхан лэ!

«Гурбан ехэ Ярууна, Гушан гурбан Гулбай» гээд Олон түмэндөө суурһан Орон түби байдаг юм», - гэжэ Яруунааа ходоол магтан дуулажа байдаг поэт Цырендулма Дондогойн бэшэһэн уянгата мүнүүдэ доһоолуудаг, зүрхыемшай баясуулан дулааханаар жэгнэн байдаг лэ. Залуугай залитай, шударгы бэрхэ, хүтэлбэрлэгшын эдэбхи үүсхэлтэй, олоной этигэл найдабарие харюулжа байдаг Яруунын аймагай захиргаанай гулваа Цырен Эрдынеевич Доржиев хүдөө нютагаа, түрэл Буряад ороноо үргэхэ эрхим залуу хүбүүдэймнай нэгэн гэхэдэ, оройдоошые алдуу болохогүй, ехэдүүлжэ хэлэһэн үгэнүүд бэшэ бшуу. Нютаг, хуурин бүхэндэ залуу ударидагшадтай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрлэгшэдэй илангаяа Яруунын аймагта олошорһондо (ажалаынгаа хэрэгээр саг үргэлжэ командировкодо энэ аймагаар ябадаг хадаа һайн мэдэнэб), мүн ажалаа шэнэ гуримаар, эрилтэтэйгээр, тон харюусалгатайгаар, тиип бүхы сэдхэлээ зориулан тэднэй хүдэлжэ байһыснь харахада, ходоодоо урмашамаар байдаг даа.

Үндэр бэстэй, зохиод шарайтай, саб-яб хубсаланхай аймагайнгаа захиргаан тээшэ огсоомор алхалһан, үгышые наа, аймагайнгаа хууринуудаар нютагаархидтатаа уулзалга саг үргэлжэ хэжэ байдаг гулваагай Арадай Хуралай депутадта кандидааар (Яруунын хунгуулин 8-дахи округоор) дахинаа дэбжүүлэгдэһэниинь Цырен Эрдынеевичэй бэелүүлхэ хүсэл зорилгонь үшөө ехэ, ябуулаха ажалын нютагаархидань этигэл найдалые харюулаха байһандань этигүүнэ бшуу.

Аймагай хүтэлбэрлэгшын абьяастай ажалые, шадмар бэрхээр нютаг ороноо хүтэлбэрлэжэ байһыснь нёдондо Яруунын аймагай байгуулагдаһаар 70 жэлэй ойн баярай үдэшэнүүд, эмхидхэлэй үндэр хэмжээн дээрэ үнгэргэгдэһэн һайндэр бодотоор харуулаа, үшөө тиихэдэ райсоведэй депутадуудай, ойн баярай найрай эмхидхэлэй комитетдэй гэшүүдэй, нютаг нютагай ажыхынуудай хүтэлбэрлэгшэдэй, юрын зоной нягта холбоотойгоор ажаладагые, халуун дэмжэлгэтэй, булта эдэбхитэй

үглөнэй 7-һоо шапта гуримда хүдэлжэ, шэбхэ хоройлолсожо, үбһэ голоомо бэлдэлсэжэ, ажалай амта таниха болоо бэлэй. Эмхидхэгшын талаан бэлигтэй байһан Рэгзэн Нимаевичай - түрүүшын хурган хүмүүжүүлэгшын хургаал үгэнүүд наһанайнь замай залуур, олон хүүгэд соо үдэһэн хүбүүнэй харюусалгатайгаар өөртөө эрилтэтэйгээр хандаха ажалын эхин харгы болоо һэн. Тэрэ үедэ 7-8 харын салин болоо 1 мянган түхэриг оложо, гэртэхиндээ туһалһаниинь хэды ехэ дэмжэлгэ, ехэ олзо нэмэри болоо һэм даа. Бэе бээе хүндэлхэ, ханаагаа зобохо, нүхэдэйнгөө мууень даража, һайнииснь үргэхэ харилсаанда Рэгзэн Нимаевичта, мүн хүдөө ажыхын нюусануудтай танилсуулан Нархатын совхозой экономист Валентина Николаевна Халмактановада, дүй дүршэлтэй бухгалтер Должин Жаповна Дармаевада, Ленинэй орденот суута хонишон Даба Гармаевич Цыбиковтэ, Буряад Республикын габьяата агроном Василий Васильевич Белобородовто, ажалаа һайн мэдэхэ колхозой хүтэлбэрлэгшэд Анатолий Витальевич Сазоновто, Лидия Даржаевна

22 ИЮНЯ. ПОНЕДЕЛЬНИК ОРТ

7.00 Доброе утро
10.00 Новости
10.15 «Роковое наследство»
11.00 Что? Где? Когда?
12.30 Угадай мелодию
13.00 Новости
13.10 Вместе
14.00 «Четыре танкиста и собака»
9, 10 с.
16.00 Новости
16.20 Мой домашний дракон
16.45 Марафон 15
17.05 Звездный час
17.40 «Пещера Золотой розы»
18.10 До 16 и старше...
18.30 Вокруг света
19.00 Новости
19.20 «Роковое наследство»
20.05 Час пик
20.30 Угадай мелодию
21.00 Мы
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.40 Фильм «Я - русский солдат»
00.40 Новости
00.55 Дневник чемпионата мира по футболу.
01.25 Футбол. Чемпионат мира. США - Иран (до 03.30)

РОССИЯ

8.00 Мультфильм
8.15 Проснись
8.30 Вести
9.00 Дежурная часть
9.15 Товары почтой
9.20 Рецепты
9.30 Деньги
9.45 Графоман
9.55 Православный календарь
10.05 Аншлаг
11.05 Санта-Барбара
12.00 Вести
12.30 Киноповесть «Солдаты»
14.15 Док. фильм «За други своя»
15.00 Вести
15.30 Мультфильм
16.00 Маленький бродяга
16.25 Фильм «Жила-была девочка»
17.30 Видеофильм «Две дороги, две судьбы...»
18.00 Вести

Бурятское ТВ

18.35 Мультфильм
18.45 Байгал
19.00 Рек-тайм
19.10 Мелодии родного края
19.15 Мультфильм
19.30 Буряад орон
20.00 Концерт оркестра Гостелерадиокомпания
20.30 Республиканские новости
20.45 Рек-тайм
20.55 Реклама

Россия

21.00 Вести
21.30 Подробности
21.45 Санта-Барбара
22.40 Футбол. Чемпионат России. «Спартак» (Москва) - «Ротор» (Волгоград)
00.30 Вести

ПРОГРАММА ТЕЛЕ-РАДИОПЕРЕДАЧ

с 22 июня по 28 июня 1998 года

01.00 Дежурная часть
01.15 Авто-шоу (до 01.45)
АРИГ УС
16.00 - Любишь - смотри
16.10 Ариг Ус - детям: м/с «Головокружительные приключения Билли и Теда»
16.35 Диск-канал
17.00 ТСН-6
17.10 Дорожный патруль
17.25 Ариг-Ус - детям: м/ф «Добрыня Никитич», «Ну погоди»
17.50 Музыка кино: песни военных лет
18.00 «Благая весть»
18.30 Т/с. «Дежурная аптека 2» 28 с.
19.00 Муз. подарок
19.15 Нон-стоп лист
19.20 Катастрофы недели
19.55 «Мини»
20.00 Скандалы недели
20.30 «Восточный экспресс»
20.45 Нон-стоп лист
20.50 Дорожный патруль
21.00 Спорт недели
21.30 «Восточный экспресс»
22.45 Обозреватель
22.50 Т.Рассел в триллере «Сделка состоялась»

РАДИО

6.12 Радиожурнал «Земля родная»
6.45-7.00 Информация, объявления
7.20 «Программа «Анфас». В выпуске: Контроль. Проверка Госторгинспекцией Закаменского района
7.40-8.00 Радиостудия «Биракан»
12.00 - 12.10 Дневной выпуск новостей «Короткой строкой»
19.10 Республиканские известия. (на бур. яз.)
19.25 «Актуальное интервью»
19.40 Республиканские известия (на рус. яз.)

23 ИЮНЯ. ВТОРНИК ОРТ

7.00 Доброе утро
10.00 Новости
10.15 «Роковое наследство»
11.40 Мы
11.55 Домашняя библиотека
12.00 Футбол. Чемпионат мира. Англия - Румыния. 2-й тайм
13.00 Новости
13.15 Вместе
14.00 «Четыре танкиста и собака»
11, 12 с.
16.00 Новости
16.20 Мультфильм
16.55 Счастливый случай
17.40 «Пещера Золотой розы»
18.10 До 16 и старше...
18.30 Вокруг света
19.00 Новости
19.20 «Роковое наследство»
20.05 Час пик
20.30 Угадай мелодию
21.00 Тема
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.40 Детектив «Лекарство против страха»
00.25 Футбол. Чемпионат мира. Англия - Румыния 2-й тайм
01.25 Новости
01.45 Футбол. Чемпионат мира. Чили - Камерун. 2-й тайм (до 02.45)

РОССИЯ

8.00 Мультфильм
8.15 Проснись
8.30 Вести
8.55 Подробности
9.10 Дежурная часть
9.25 Товары почтой
9.40 Деньги
9.55 Православный календарь
10.05 Диалоги о животных
11.05 Санта-Барбара
12.00 Вести
12.20 Графоман
12.30 К-2 представляет
15.00 Вести
15.30 Мультфильмы
15.55 Маленький бродяга
16.25 Фильм для детей «Близнецы в зоопарке»
18.00 Вести

Бурятское ТВ

18.30 Мультфильм
18.45 Байгал
19.00 Рек-тайм
19.10 Мелодии родного края
19.15 Тамир
19.30 Авоська
19.45 Дела деревенские
20.00 Мы и налоги
20.15 Пульс
20.30 Республиканские новости
20.45 Рек-тайм
20.55 Реклама

Россия

21.00 Вести
21.30 Подробности
21.45 Санта-Барбара
22.45 Петербургские тайны
23.45 ПСИ-фактор
00.40 Вести
01.10 Дежурная часть
01.25 Автоспорт: Национальная гоночная серия
02.15 Звуковая дорожка

АРИГ УС

16.00 Любишь - смотри
16.10 Ариг Ус - детям: м/ф «Головокружительные приключения Билли и Теда» 2 с.
16.35 Диск-канал
17.00 ТСН-6
17.10 Дорожный патруль
17.20 Т/с. «Аляска Кид» 15 с.
17.50 Музыка кино
18.00 «Благая весть»
18.30 Т/с. «Дежурная аптека 2» 29 с.
19.00 Муз. подарок
19.15 Нон-стоп лист
19.20 Наше кино: «Тени исчезают в полдень» 6 с.
20.35 «Восточный Экспресс»
20.50 Нон-стоп лист
20.55 Назло рекордам
21.25 «Мини»
21.30 «Восточный экспресс»
22.45 Нон-стоп лист
22.50 Ток-шоу «Акулы пера»
«Алексей Глызин»
23.20 Наше кино: Н.Губенко «Подранки»

РАДИО

6.12-7.00 Программа «Утро Бурятии»
7.20 «Гуламта» (на бур. яз.)
7.40-8.00 Беседа с министром социальной защиты населения и труда республики С.Г.Ефимовым.
12.00 Дневной выпуск новостей «Короткой строкой»
12.10-13.00 Музыкальная передача из фондов радио

19.12 Республиканские известия (на бур. яз.)
19.25 Литературная передача из цикла «Кяхте - Троицкосавску - 270 лет» - о Троицкосавской Алек-сандровской богадельне.
19.40 Республиканские известия (выпуск на рус. яз.)

24 ИЮНЯ. СРЕДА ОРТ

7.00 Доброе утро
10.00 Новости
10.15 «Роковое наследство»
11.00 Тема
12.00 Футбол. Чемпионат мира. Чили - Камерун. 2-й тайм
13.00 Новости
13.15 Вместе
14.00 «Четыре танкиста и собака»
13, 14 с.
16.00 Новости
16.20 Мультфильм
16.45 Классная компания
17.15 Зов джунглей
17.40 «Пещера Золотой розы»
18.10 До 16 и старше...
18.30 Вокруг света
19.00 Новости
19.20 «Роковое наследство»
20.00 Футбол. Чемпионат мира. Шотландия - Марокко. 2-й тайм
21.00 Серебряный шар. Марина Ладынина
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.40 Марина Ладынина в фильме «Испытание верности»
00.50 Футбол. Чемпионат мира. Франция - Дания
02.55 Новости (до 03.20)

РОССИЯ

8.00 Мультфильм
8.15 Проснись
8.30 Вести
8.55 Подробности
9.10 Дежурная часть
9.25 Товары почтой
9.40 Деньги
9.55 Православный календарь
10.00 Городок
10.30 Док. фильм «Салют Мексика»
11.05 Санта-Барбара
12.00 Вести
12.20 Графоман
12.30 Петербургские тайны
13.25 Моя семья
14.20 Торговый дом
14.30 Маленький бродяга
15.00 Вести
15.30 Дневник Чемпионата мира по футболу
15.50 Футбол. Чемпионат мира. Италия - Австрия
18.00 Вести

Бурятское ТВ

18.30 Мультфильм
18.45 Байгал
19.00 Рек-тайм
19.10 Мультфильм
19.20 Детский концерт
19.50 Туризм Бурятии
20.10 Худөөгэй ажабайдал
20.30 Республиканские новости
20.45 Рек-тайм
20.55 Реклама

Россия

21.00 Вести
21.30 Подробности
21.45 Санта-Барбара

22.45 «Петербургские тайны»
23.45 Живая коллекция
00.40 Вести
01.10 Дежурная часть
01.25 Футбол. Чемпионат мира. Бразилия - Норвегия

АРИГ УС

16.00 Любишь - смотри
16.10 Ариг Ус - детям: м/ф «Головокружительные приключения Билли и Теда» 3 с.
16.35 Диск-канал
17.00 ТСН-6
17.10 Дорожный патруль
17.25 Т/с. «Аляска Кид» 16 с.
17.50 «О кино»
18.00 «Благая весть»
18.30 Т/с. «Дежурная аптека 2» 30 с.
19.00 Муз. подарок
19.15 Нон-стоп лист
19.20 Х/ф «Тени исчезают в полдень» 7 с.
20.30 «Восточный экспресс»
20.45 Нон-стоп лист
20.50 Дорожный патруль
21.00 Нью-Йорк, Нью-Йорк
21.30 «Восточный экспресс»
21.45 Нон-стоп лист
21.50 Мужской клуб: «Плейбой»
22.45 Х/ф «Отряд особого назначения»

РАДИО

6.12-7.00 Программа «Утро Бурятии»
7.20 Передача «Мы и право»
7.40-8.00 В передаче «О рождении фермерства в Бурятии» принимает участие кандидат сельскохозяйственных наук В.С.Потаев
12.00-12.10 Дневной выпуск «Короткой строкой»
19.12 Республиканские известия (на бур. яз.)
19.25 Передача для детей «Школа, которую ты выбрал»
19.40 Республиканские известия (на рус. яз.)

25 ИЮНЯ. ЧЕТВЕРГ ОРТ

7.00 Доброе утро
10.00 Новости
10.15 Фильм «Стюардесса»
11.05 Человек и закон
11.55 Домашняя библиотека
12.00 Футбол. Чемпионат мира. ЮАР - Саудовская Аравия. 2-й тайм
13.00 Новости
13.15 Вместе
14.00 «Четыре танкиста и собака»
15, 16 с.
16.00 Новости
16.20 Невероятные приключения Джонни Квеста
16.45 Классная компания
17.15 Детские анекдоты
17.40 «Пещера Золотой розы»
18.10 До 16 и старше...
18.35 Вокруг света
19.00 Новости
19.25 Фильм «Стюардесса»
20.10 Час пик
20.35 Человек и закон
21.05 Чтобы помнили. Юрий Каморный
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.40 Комедия «Любовь Дезире»
00.35 Футбол. Чемпионат мира. Голландия - Мексика
02.50 Новости
03.05 Дневник чемпионата мира по футболу (до 03.40)

РОССИЯ

8.00 Мультфильм
8.15 Проснись
8.30 Вести
8.55 Подробности
9.10 Дежурная часть
9.25 Товары почтой
9.30 Деньги
9.55 Православный календарь
10.05 Вовремя
10.35 Сам себе режиссер
11.05 Санта-Барбара
12.00 Вести
12.20 Графоман
12.30 Петербургские тайны
13.25 Футбол. Чемпионат мира. Нигерия - Парагвай
15.00 Вести
15.30 Мультфильмы
16.05 Маленький бродяга
16.30 Фильм для детей «Миллионеры»
17.45 На дорогах России
18.00 Вести
18.30 Ваши любимые мелодии

Бурятское ТВ

18.45 Байгал
19.00 Рек-тайм
19.10 Полонго. Фестиваль детских творческих коллективов. Еравнинский район
19.30 Акцент
19.40 Сагай хүрдэ
20.00 Бурятской филармонии - 60
20.30 Республиканские новости
20.45 Рек-тайм
20.55 Реклама

Россия

21.00 Вести
21.30 Подробности
21.45 Санта-Барбара
22.45 Петербургские тайны
23.45 «Притворщик»
00.40 Вести
01.15 Дежурная часть
01.30 Подиум
01.55 Футбол. Чемпионат мира. Испания - Болгария (до 03.50)

АРИГ УС

16.00 Любишь - смотри
16.10 Ариг Ус - детям: м/ф. «Завтра будет завтра», «Мышонок недотёпа»
16.25 Диск-канал
17.00 ТСН-6
17.25 Дорожный патруль
17.35 Док. сериал: «Великие ценности мира. Рим и Помпея» 2 ч.
18.00 «Благая весть»
18.30 Т/с. «Дежурная аптека 2» 31 с.
19.00 Муз. подарок
19.15 Нон-стоп лист
19.20 Т/с «Тайны отца Даулинга» 25 с.
20.15 «Мини»
19.20 Ариг Ус детям м/ф «Как лечить удава»
20.30 «Восточный Экспресс»
20.45 Нон-стоп лист
20.50 Дорожный патруль
21.00 Мой город
21.30 «Восточный экспресс»
21.45 Нон-стоп лист
21.50 Ток-шоу «Я сама». До шестнадцати или старше
22.45 Х/ф «Мастера угрозы»

РАДИО

6.12-7.00 Программа «Утро Бурятии»
7.10 Утренний концерт
7.35-8.00 «Вера. Надежда. Любовь»
12.00 Дневной выпуск новостей «Короткой строкой»
12.10-13.00 Концерт, посвященный 75-летию республики (трансляция)
18.12 Республиканские известия (выпуск на бур. яз.)

19.25 Отрывок из романа Эрдэни «Хойто наһандаа уулзахбди» - «Встретимся в следующей жизни» (на бур. яз.)
19.40 Республиканские известия (выпуск на рус. яз.)

26 ИЮНЯ, ПЯТНИЦА ОРТ

7.00 Доброе утро
10.00 Новости
10.15 Фильм «В. Давыдов и Голиаф»
10.55 Клуб путешественников
11.50 Домашняя библиотека
12.00 Футбол. Чемпионат мира. США - Югославия. 2-й тайм
13.00 Новости
13.15 Вместе
14.00 «Четыре танкиста и собака» 17, 18 с.
16.00 Новости
16.20 Фильм-сказка «Аленький цветочек»
17.25 Улица Сезам
18.00 Клара Новикова в программе «Чердачок»
18.35 Вокруг света
19.00 Новости
19.20 Фильм «В. Давыдов и Голиаф»
19.50 В поисках пропавших сокровищ
20.25 Здоровье
20.55 Поле чудес
22.00 Время
22.40 Коломбо в детективе «План убийства»
00.15 Взгляд
01.00 Новости
01.15 Футбол. Чемпионат мира. Аргентина - Хорватия (до 03.20)

РОССИЯ

8.00 Мультфильм
8.15 Проснись
8.30 Вести
8.55 Подробности
9.10 Дежурная часть
9.25 Товары-почтой
9.30 Мир здоровья
9.40 Деньги
9.55 Православный календарь
10.00 Фильм для детей «Собачье счастье»
11.05 Санта Барбара
12.00 Вести
12.20 Графоман
12.30 Петербургские тайны
13.25 Футбол. Чемпионат мира. Германия - Иран
15.00 Вести
15.30 Торговый дом
15.40 Мультфильмы
16.20 Маленький бродяга
16.45 Фильм «Щен из созвездия Гончих Псов»

Бурятское ТВ

18.00-21.00 Вечер комментаторского ТВ

Россия

21.00 Вести
21.30 Подробности
21.45 Санта Барбара
22.45 Сам себе режиссер
23.45 Детектив. «Причуды любви»
00.50 Вести
01.20 Дежурная часть
01.35 Футбол. Чемпионат мира. Бельгия - Корея (до 03.30)

АРИГ УС

16.00 Любишь - смотри
16.10 Ариг Ус детям: «Головокружительные приключения Билли и Теда» 4. с.
16.35 Диск-канал
17.00 ТСН-6
17.10 Дорожный патруль

17.20 Т/с «Аляска Кид» 17 с.
17.50 «О кино»
18.00 «Благая весть»
18.30 Т/с «Дежурная аптека 2» 32 с.
19.00 Муз. подарок
19.15 Нон-стоп лист
19.20 Т/с «Тайны отца Даулинга» 26 с.
20.15 «Мини»
20.20 Ариг Ус детям: м/ф «Бабушка Удава»
20.30 «Восточный экспресс»
20.45 Нон-стоп лист
20.50 Дорожный патруль
21.00 Ариг Ус детям: м/ф «Все дело в шляпе», «История со слонами»
21.30 «Восточный экспресс»
21.45 Нон-стоп лист
21.50 Ток-шоу «Сделай шаг»
22.45 Х/ф «Американский кик-боксер-1»
00.30 Дневник фестиваля «Новая Ривьера»
00.40 Ночной сеанс: «Деловая вечеринка»

РАДИО

6.12-7.00 Программа «Утро Бурятии»
7.10 Программа «Встречи»
7.40-8.00 «Юность республики»
12.00 Дневной выпуск «Короткой строкой»
12.10-13.00 Музыкальная программа «Час вашего письма»
Муз. программа по заявкам радиослушателей
19.12-20.00 Информационная программа «Вчера. Сегодня. Завтра».

27 ИЮНЯ, СУББОТА ОРТ

8.40 Футбол. Чемпионат мира. Колумбия - Англия
10.45 Слово пастыря
11.00 Новости
11.10 Домашняя библиотека
11.30 Утренняя почта
12.05 Каламбур
12.40 Смак
13.00 Возвращение Третьяковки
13.25 Женские истории. Долорес Кондрашова
13.55 Мультфильм «Кот в сапогах»
14.20 Фильм «Школьный вальс»
16.00 Новости
16.20 Цивилизация
16.50 Поет София Ротару
17.35 В мире животных
18.15 Как это было. У истоков КВН. 1957 год
19.05 Новости
19.20 Джентльмен-шоу
19.45 Ералаш
21.45 Спокойной ночи, малыши!
22.00 Время
22.35 Что? Где? Когда? по окончании
Комедия «Медведь»
01.00 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала (до 03.20)

РОССИЯ

9.00 Утро крестьянина
9.30 Красная Книга
9.55 Футбол. Чемпионат мира. Румыния - Тунис
11.40 Домашний очаг
12.05 Доброе утро, страна
12.55 Фильм «Старший сын» 1 серия
14.00 Почта РТР
14.25 У всех на устах
15.00 Вести
15.20 Люди и деньги
15.45 Федерация
16.35 Мультфильм «Красная шапочка»

16.50 Ваши любимые мелодии
17.00 Фильм для детей «Безумная Лори»
19.05 Праздник друзей «Российской газеты»
19.55 Моя семья
21.00 Вести
21.35 Аншлаг
22.35 Творческий вечер Аркадия Инина
23.35 Футбол. Чемпионат мира. Япония - Ямайка
01.15 Бал выпускников (до 05.15)

АРИГ УС

9.00 Ариг Ус - детям: м/ф «Белый клык», м/ф «Сказки для больших и маленьких», «Мальчик с пальчик»
11.00 Нон-стоп лист
11.05 Петешествия с Нац. Георг. Обществом: «Жизнь на берегу скелетов»
12.00 Наше кино: «Ночной патруль»
13.45 «Мини»
13.50 Ариг Ус - детям: «Детектив Боги» 34 с.
15.55 Нон-стоп лист
16.00 Звёзды о звёздах: Лора Квинт
16.30 Ариг Ус детям: м/ф. «Зима в Простоквашино», «Петух и краски»
17.05 «Благая весть»
17.35 Сериал по выходным: «Супер-агент Шимпанзе»
18.50 «Мини»
18.55 Муз. подарок
19.10 Нон-стоп лист
19.15 «Вы - очевидец»
19.45 Наше кино: «Моя морячка»
21.45 Нон-стоп лист
21.20 Шоу Ивана Демидова «Обоз»
22.05 Творческий вечер Г.Жженова
23.25 Шоу Бенни Хилла
23.55 Маленькое ночное шоу «З.К.»
00.15 Ночной сеанс: «Орландо»

РАДИО

7.12-8.00 Программа «Амар мэндэ, минии Буряад орон» - «Утро Бурятии»
8.10-9.00 Информационная программа «Вчера. Сегодня. Завтра».
19.00-20.00 Радиожурнал «Степные мелодии» (на бур. яз.)

28 ИЮНЯ, ВОСКРЕСЕНЬЕ ОРТ

8.40 Фильм «Аттестат зрелости»
10.15 Лотто-миллион. Спортлото
10.30 Дисней-клуб
11.00 Новости
11.10 Непутевые заметки
11.30 Пока все дома
12.10 Утренняя звезда
13.00 Армейский магазин
13.30 Играй, гармонь любимая
14.00 Крестьянские ведомости
14.20 Подводная одиссея команды Кусто
15.25 Смехопанорама
16.00 Новости
16.20 Клуб путешественников
17.05 Дисней-клуб
18.00 Колесо истории
18.50 Песня-98
19.35 Ералаш
19.50 КВН-98
21.55 Киноафиша
22.00 Время
22.35 Детектив «Подарки по телефону»

00.15 Тихий дом
00.45 Новости
01.00 Коллекция 1-го канала «Местный герой» (до 03.15)

РОССИЯ

9.00 Служу Отчеству
9.25 Мультфильм
9.40 Осторожно, модерн!
10.05 Аншлаг
11.00 Сам себе режиссер
11.25 Доброе утро, страна
12.15 «Старший сын» 2 с.
13.25 Там-там
14.05 Парламентский час
15.00 Вести
15.30 Мир книг с Леонидом Куравлевым
15.45 Дневник чемпионата мира по футболу
16.20 «Закон и порядок»
17.10 Диалоги о животных
18.10 Ваши любимые мелодии
18.30 Пульс
18.00 Совершенно секретно
19.55 Старая квартира. Год 1973. Часть 2-ая
20.55 Урмас Отт с Чаком Норрисом
22.00 Зеркало
23.00 Русское лото
23.40 К-2 представляет
00.35 Мир номер ноль
01.00 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. (до 03.10)

АРИГ УС

09.00 Ариг Ус - детям: х/ф «Слепая птица», м/ф «Про бегомота, который боялся прививок», «Куда летишь, Витар?»
10.50 Нон-стоп лист
10.55 Путешествия с Нац. Георг. Обществом. Зебра: узоры на траве
11.50 Наше кино: «Танго нашего детства»
13.30 Шоу еды «Пальчики облизешь»
14.00 АУ детям: м/с. «Детектив Боги» 35 с.
14.25 Нон-стоп лист
14.30 Концерт А.Губина «Только ты»
16.00 О.Гарольд Ллойд в комедии «Грехи Гарольда Диддлбона»
17.40 «Благая весть»
18.10 Сериал по выходным: «Мария Антуанетта» 1 с.
19.15 Муз. подарок
19.30 Лорен Бекколл в триллере «Поклонник»
21.20 Нон-стоп лист
21.25 Шоу Бенни Хилла
21.55 Нон-стоп лист
22.00 Шон Коннери в фильме «Правое дело»
00.00 Максидром

РАДИО

7.10-7.15 Информация, объявления
7.15-8.00 Программа «Мэндэ амар, минии Буряад орон» - «Утро Бурятии»
8.10-9.00 «Алтаргана»: литературно-художественная программа: «...И степь привольная...» - передача посвящена к 80-летию со дня рождения Ч.Цыдендамбаева; к 100-летию «Транссиба»
9.10-10.00 - «Школьный канал»

даллага абаха, сан табиха, угаал хэхэ, тараг бэрхэх, айраг халааха, ном номнохо, дасан (дуган), мургэл шүтээнэй бусад зүйлүүдые арамнайлаха, наһа утадхалгын хэрэг бүтээхэ, газар уһалууриин ажал эрхилхэ, зурхай шудалха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, Аюушын нахил хүртэхэ, наһанай хүсэ арьбажуулха,

үдэр. Бальжиниматай, маша һайн үдэр. Илангаяа бурхан, сахюуса, лусууд тахиха, дасан (дуган) хэргэхэ, бурхан арамнайлаха, ном үзэхэ, бурханай шэрээдэ мандал табиха, ном оршуулха, амгалан байдалай түлөө үргэл үргэхэ, наһа утадхалгын хэрэг бүтээхэ, хубсаһа эсхэхэ, оёхо, шэнэ хубсаһа үмдэхэ, бэри буулга-

ХVII ЖАРАНАЙ ШОРОЙ ШАРА БАР ЖЭЛ (1998-1999 ОНУУД)

ЗУНАЙ ЭХИН УЛААГШАН МОГОЙ, ЗУНАЙ ДУНДА ШАРА МОРИН ЫАРАНУУД

Буряад лугэ	28	29	30	1	2	3	4
Европын лугэ	22	23	24	25	26	27	28
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа Һара понед.	Мягмар Марс вторник	Һагда Меркури среда	Пүрдэ Юпитер четверг	баасан Солдон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран воскр.
Үнгэ Үдэр	Сэдван хулгана	сэгдешин үхэр	хара бар	харвгшан туулай	хүхэ луу	хүхэгшэн могой	улаан морин
Мэнгэ	1сэгдан	Үулаан	всагаан	Үулаан	бсагаан	5шара	4ногоон
Һуудал	уһан	цула	модон	хин	гал	шорой	шүмэр

Гарагай 2-то хуушанай 28 (июниин 22).

Сагаан хулгана, 1 сагаан мэнгын, уһанда һуудалтай үдэр. Лусууд буудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, харюула хэхэ, бисалгал үйлэдэхэ, баясхаланай найр зарлаха, газар хахлаха, үрнэ тариха, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, эм залаха, заһал хүүдэхэ, үһэ угааха, суглаа хэхэ, дасан, мургэл шүтээнэй бусад зүйлүүдые бариха, даллага абаха, амгалан байдалай түлөө үргэл үргэхэ, наһа утадхалгын хэрэг үйлэдэхэ, юумэ худалдаха, андалаа хэхэ мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Зүгөөр замда гараха, бэрин хэрэг эрхилхэ, наһа барагшын хэрэг бүтээхэ, тараг бэрхэх, айраг халааха, балин гаргаха, ном шагнаха, улай гаргаха, үхибүү үргэжэ абаха, үхибүү хүдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрнээ ондоо тээшэнэ ябуулха, хүн дүрсээ алдаха, мори урилдаанда хабсаадаха, ехэ уһа гаталха, хатуу газар номгодохо, ан агнаха, заһага бариха, амитаһай ами хороохо, һубаг малтаха мэтын үйлэнүүдые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, хэрүүл гараха, тэмсэл болохо.

Гарагай 3-да хуушанай 29 (июниин 23).

Сагаан үхэр, 9 улаан мэнгын, хада уулада һуудалтай үдэр. Бурхан, сахюуса тахиха, бисалгал хэхэ, лун абаха, наһанай хэрэг бүтээхэ, хэшэг дуудха, даллага абаха, үлзы буянай үйлэ үйлэдэхэ, номой үйлэ эхилхэ, гүйсөөхэ, үзэгтэ һураха, зурхай шудалха, дайсаниие болон ада шүдхэр дараха, ваджрын, нүрбн харюула хэхэ, мори, сар нургаха, гэр бариха, байшанай һуури табиха, үрнэ тариха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Харин хадаг табиха, бэри буулгаха, хурим түрэ хэхэ, хоорондоо хэрэдхэл, дайсад болохо, наһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, хэрэг үхэ малтаха, худалдаа наймаа хэхэ, хутага хурсадаха, хюмһа абаха мэтын үйлэнүүдые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, һүнэһэн зайлажа төөрхөхө.

Гарагай 4-дэ хуушанай 30 (июниин 24). Дүйсэн үдэр.

Хара бар, 8 сагаан мэнгын, модондоо һуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, сахюусадта үргэл үргэхэ, мүргэхэ, лусууд, тэнгэри тахиха, үбшэ аргалха, хэшэг буян уриха, бүлэдөө

аршан, эм найруулха, модо һуулгаха, сэгсэг тариха, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, гэрэй һуури табиха, балин гаргаха, хюмһа абаха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Гэбшье тангариг үргэхэ, модо отолхо, бэлэг үгэхэ, бэлбэһэн хүнэй бузар буртаһаа зайлаха, хүншүү хөрбоһо гаргаха, наһа барагшые хүдөөлхэ, бэри буулгаха, хадаг табиха, түрэ хэхэ, замда гараха, ном оршуулха, нүүхэ, шэнэ газарта бууса түхээрхэ, хутага хурсадаха мэтын үйлэнүүд хориюлтай. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, эрлигтэй ушарха.

Гарагай 5-да шэнын 1 (июниин 25). Зунай дунда шара морин һара гараба.

Харагшан туулай, 7 улаан мэнгын, хийдэ һуудалтай үдэр. Дунда һарада туулай үдэр тохсолодоходо, модон хохи, тон муу гэгдэдэг. Энэ үдэр алибаа һайн үйлэ үйлэдэхэл, муу хойшолонтой байдаг хадань тиигэжэ оролдоһоной үлүү, юрэл урдахи ажалаа хэдлэ үнжэбэл, зохисотой. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, наһан богони болохо.

Гарагай 6-да шэнын 2 (июниин 26).

Хүхэ луу, 6 сагаан мэнгын, галда һуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, онгод, лусууд, тэнгэри, номой сахюуса тахиха, хэшэг уриха, даллага абаха, буян үйлэдэхэ, хяһа гаргаха, шабар хатааха, шэмэг зүүдхэл зүүхэ, нүгэлөө наманшалха, дайсаные болон ада шүдхэр номгоруулха, ном номнохо, тэрэниие шагнаха, тараг бэрхэх, айраг халааха, хубсаһа эсхэхэ, бэри буулгаха, үрнэ тариха, замда гараха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, хэлэ ама намдааха, арга об олохо, мур гаргаха, зарга шийдхэхэ, дасан (дуган), субарга бариха, бурханай хэрэг арамнайлаха, аргаламжада орохо, хуули тунхаглаха, сүүдэй шийдхэбэри гаргаха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Гэхэ зуура ном оршуулха, хэрүүл шууяа үүдхэхэ, онгосо, һала дархалха, хүүргэ, модон тээрмэ бариха, шуһа ханаха, төөнэхэ, хүниие тулааха, наһа барагшые хүдөөлхэ, агнуури хэхэ, мал үүсэхэ, бузар буртаг гаргаха, үзэн ядаха мэтын үйлэнүүдсэртэй. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, хэрүүл шууян гараха, тэмсэл болохо.

Гарагай 7-до шэнын 3 (июниин 27).

Хүхэгшэн могой, 5 шара мэнгын, шоройдо һуудалтай

ха, хурим түрэ хэхэ, эм найруулха, эд бараа, үхэр худалдажа абаха, замда гараха, буян үйлэдэхэ, худат малтаха, мал гаргаха, үбшэ аргалха, нүүхэ, бисалгал хэхэ, үрнэ таряа тариха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, эд бараан элбэгжэхэ, мал үдэхэ.

Гарагай 1-дэ шэнын 4 (июниин 28).

Улаан морин, 4 ногоон мэнгын, түмэртэ һуудалтай үдэр. Бурханда мүргэхэ, зальбарха, эдэй тэнгэри, лусууд тахиха, үгэлгэ үгэхэ, эм найруулха, модо отолхо, тангаригаа болуулха, агнаха, сэргэ бурхан, мургэл шүтээнэй бусад зүйлүүдые арамнайлаха, үгэлгэ үгэхэ, буян үйлэдэхэ, мори, сар нургаха, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, дайсанай муу үйлэе болуулха мэтын үйлэнүүдтэ һайн. Зүгөөр нүүхэ, субарга, мургэл шүтээнэй бусад зүйлүүдые бүтээхэ, хүбүүдые сэргэтэ мордохуулха, үхибүү хүдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрнээ гаргаад, ондоо тээшэнэ элбэгэхэ, замда гараха, хэрэдхэл, хоорондоо дайсад болохо, гэрэй һуури табиха, малгай, хубсаһа эсхэхэ, шэрдэг бүрихэ, мори худалдаха, худалдажа абаха мэтын үйлэнүүдые тэбшэлтэй. Энэ үдэр хүнэй үһэ абабал, бэсын юрэнхы тамир һайжарха.

Ажгалагта: Зунай дунда шара морин һара 7 улаан мэнгэтэй, хада уулада һуудалтай байна. Бар, нохой жэлтэнэй ажал үйлэдэ бараг һайн, харин хулгана жэлтэй хүнүүдтэ муушаг нүлөөтэй байха ядахагүй. Хүнэй бэсын тамирта урдахи һаратайгаа адирхуу байха гэнэ. Бар, туулай жэлтэнүүдэй бэе шэлээрхэжэ болохо тула эм залаха, эмшэдтэ дары шүтэбэл, зохилтой байха.

Һарин юрэнхы шэнжые тобишолон хэлбэл, байгаалиин хамшаг, хии һалхин боложо, зоной сэдхэл хөмөрл, тэмсэл гаража, эсэг хүбүүдэй дунда эр таһарха, халуун үбшэн дэлгэржэ, хүнүүдэй байдал амгалан бэшэ боложо магадгүй. Тиймэһээ эртэһинээ хүн бүхэн хөмөрлөе саража, боди сагаан сэдхэл сэдхэхэ, хэлэ аманһаа бэе, үри хүүгэдэ зайсуулхые оролдохо шухала.

ВАРНАШКА - ПРОРОК И ФИЛОСОФ

Варнашка, с одной стороны, обладал колоссальным объемом памяти, воображением и интуицией и овладевал техникой творческой медитации - с другой, достиг такого уровня развития, разне сравнимого с законами функционирования и развития самой становящейся Вселенной или становящегося мира. Общение между двумя равнозначными мирами макрокосмом (Вселенной) и микрокосмом (человеком) является той тайной Пророка или основной предсказательной силы. Другими словами, здесь мы имеем дело взаимодействия двух информационных полей Вселенной и человека, т.е. их тождество. Вселенная и человек - это целое. Отсюда и должно быть у человека цельное мышление или организменное мышление. Вот этим организменным мышлением отличаются буряты в целом и в том числе Пророк Варнашка. Организменное мышление, или его можно назвать экологическим мышлением, или еще синергетическим (взаимодополняющим) мышлением. Уровень проникновения организменного мышления в познании становящейся глубже, чем уровень атомарного (физико-математического) мышления; разделяющего, рассекающего цельный объект, Вселенную на множество частей и тем самым, не улавливающего душу целого в том числе Человека. Познание также, как и Вселенная, и душа человека, должно быть цельным. В этом отношении понятие «целое» выступает в качестве фундаментального понятия, имеющего отношение к становящейся Вселенной.

Философия Варнашки - это организменная философия, адекватная (соответствующая) самой объективно существующей становящейся Вселенной.

Вот почему Варнашка является и Пророком, и философом, и ясновидцем, и предсказателем.

Коэффициент полезного действия организменной философии гораздо выше, чем КПД материалистической, научной философии, так как научная философия и наука значительное внимание уделяют не понятию целого, а дроблению его на части с последующим объединением этих частей с помощью абстрактных понятий и категорий. Известно, что расчлененную душу невозможно восстановить. Напротив, организменная философия с помощью метода творческой медитации без расчленения целого объекта на части изучает его всесторонне, глубоко и основательно. В связи с этим предсказания философов этого типа глубоки, существенны и объективны.

Следует подчеркнуть некоторое высокомерие философов западного образца бывшего Советского Союза в том, что они на организменную философию смотрели, как на префилософию, в которой не представлен развитый понятийный аппарат (система категорий, законов, критериев и теорий).

Предпочтение некоторых западных и российских философов научной философии, явление одностороннее и преходящее. Многомерность организменной (целостной) философии соответствует многомерности становящегося мира.

Таким образом, буряты периода Варнашки уже хорошо владели логическим правилом распознавания и пользовались им в быту, в традиционном хозяйстве, зависимо от природных стихий. Все творчество бурятского народа до появления русских в Сибири было направлено именно на развитие философского сознания, отношения к Природе, а не на разработку технических систем и оружия. Только в советское время буряты направили свое философское мышление на овладение рациональными методами познания мира и конструирования

технических систем и в том числе оружия массового уничтожения. Именно в советское время буряты стали технократами, философскими материалистами и повально атеистами.

Все сказанное нами выше означает: во-первых, жизнедеятельность Варнашки протекала не на пустом месте, а на богатой бурятской духовно-культурной почве, где высоко было развито традиционное утужное хозяйство, в котором были представлены все действия и операции логического мышления. Во-вторых, рациональное мышление бурят было направлено на совершенствование технологии утужного хозяйства и животноводства, а не на создание технических систем и оружия, как это было в начале XVI века в европейских странах. В-третьих, с появлением русских в XVI в. буряты активно развивали социальную философию выживания бурят. В начале XVII в. буряты оказались в середине между Востоком и Западом. В этих условиях, естественно, создавались различные учения бурятскими элитами, затрагивающие проблемы: сохранения территории, сохранения этноса, какому царю идти на поклон, как получить образование и какую дипломатию развивать, чтобы было устойчивое развитие двух народов в Сибири: бурят и русских.

Бурятские лидеры сделали выбор относительно приоритетности образования и вторичности материального благо и даже территории. Только знание способно спасти бурятский этнос от катастрофы и только движение духа есть истинное существование этноса-такое был образ мыслей философа Варнашки. Движение духа-смысла жизнедеятельности бурят. Смысл жизни бурятов - это движение духа.

Смысл философии есть изучение закономерностей движения духа и движения становящейся Вселенной. Следовательно, предмет философии Варнашки - это движение духа. Во времена Варнашки буряты знали о революции 1848 г. во Франции, Отечественную войну 1812 г., а некоторые буряты были ее участниками. Кроме того, бурятам были известны все революционные события, происходящие в России и в том числе учение коммунистического толка и т.д. Все эти примеры говорят о том, что буряты до Октябрьской революции в России были достаточно образованными людьми. Они получили информацию о мире из различных источников. Так, например, первый бурятский ученый Д.Банзаров работал в губернском городе Иркутске, сын дворянина Пирожкова, получивший специальность архитектора в г.Санкт-Петербурге, сын заводчика Михайлова, окончивший Берлинский университет и Ольхонский общественный деятель Босхолов, который был организатором отделения Ольхона от Верхоненского г.д.

Варнашка - современник великого русского философа Вл. Соловьева, не мог не знать происходящие события того периода в России и Сибири.

В чем же заключается сущность философии Варнашки? Варнашка был сторонником образования. По мнению бабушки Буднэй, Варнашка говорил много о значении знания в будущем. Буднэе, считал он, принадлежит образованному человеку. Движение духа опирается на знание. Бабушка Буднэй и большинство бурят, действительно, отдают предпочтение образованию, а не материальному богатству. Гению Варнашки приходится удивляться в том плане, что он предвидел современное информационное общество.

М. БИЛЬТРИКОВ, доцент философии.

(Продолжение следует).

СЛОВО О НАШЕМ КОЛЛЕГЕ

которые невозможно решить в масштабе района. Сейчас он очень активно решает вопрос на уровне правительства республики о передаче части здания и сооружений Суджинского военного гарнизона для Ботинской туббольницы на 150 коек.

Профессиональные, деловые, человеческие качества Молонова А.Д. как руководителя лечебного учреждения и врача оценены по достоинству, ему присвоено звание «Заслуженный врач Республики Бурятия», он является врачом-организатором, врачом высшей квалификации иной категории.

Мы, медицинские работники противотуберкулезной службы республики, с удовлетворением встретили известие о выдвижении кандидатом в депутаты Народного Хурала Республики Бурятия по Кяхтинскому городскому округу, нашего коллегу Молонова Александра Дондоповича, главного врача Кяхтинского межрайонного противотуберкулезного диспансера.

Свою врачебную деятельность начал в 1980 году после окончания Иркутского медицинского института участком врачом-терапевтом, затем был назначен на должность заместителя главного врача районной ЦРБ по лечебной работе, где проработал до 1988 года.

В 1988 году Александр Дондопович был назначен главным врачом Кяхтинского тубдиспансера, где работает по настоящее время. Несмотря на имеющиеся трудности в финансовом обеспечении за последние годы им сделано много по укреплению материально-технической базы диспансера. Под его руководством построена начальная школа при детском отделении стационара, где

обучаются больные дети, здания физиоотделения и клинической лаборатории, введены в эксплуатацию котельная и гараж диспансера в городе Кяхта. Построены два двухквартирных благоустроенных дома для сотрудников диспансера, строится еще один двухквартирный дом для работников. Котельная диспансера обеспечивает централизованным тепло-водоснабжением 7 близлежащих домов, где проживают жители города Кяхта.

Александр Дондопович депутат районного Совета, возглавляет постоянную депутатскую комиссию по социальным вопросам.

Александр Дондопович сторонник сохранения бесплатного медицинского обслуживания. Участвует в разработке законодательных актов, направленных на сохранение здоровья населения. Очень принципиально ставит вопросы перед руководством Министерства здравоохранения и Правительством республики по улучшению материально-технической базы тубдиспансера, обеспечению района передвижным флюорографом и по ряду других проблем.

ӨӨРҮН БЭШЭ, ГҮРЭНЭЙ ТУҮАЛАМЖА

«Мүнгэнһөө мэхэтэй зөөри үгы, мангарһаа халдабаритай үбшэн үгы» гэхэн үгнүүдэй мэргэн ууха үнгэрһэн, Россин Президентын хунгалтада элихэн харагдаа хэмнай. «Ельцин» гэжэ гаршагтай архи бии болоо бэлэй. Иигэжэ мэхэ мангар хоёр сугтаа ябуулагдаа хэн. «Не дай бог» газетэдэшье уншанан байхабди, мүн «Голосуй, проиграешь» гэхэн теле-идхалга үдэр бүри харахадаа, тэрэниие ойлгохо хунгагшад үсөөн байгаа хэмнай. Эгээл энээн дээрэһээ тошолол хэжэ, Буряад Республикынгаа Президентые хунгахамнай гэшье.

Минии ханамжаар хадаа, Буряад оронойнай толгойлогшо буряад хэлэ найнаар мэдэхэ ёһотой. Тэрэгүй наа, арадаймнай үнэтэ шухаг баялиг урагшалхагүй. Энээн тухай Буряад арадай конгресс, үндэһэн соёлой эблэ өөрынгөө үгнүүдэе хэлэхэ ёһотой. Олондо мэдээсэл тараалгын аша туһаар кандидатууднай хоорондоо бэе бэеынгээ нүгэлье зондоо дуулгана. хунгагшадай дуулаагүй зүйлүүдэе дурсажа эхилэнхэй. Эгээл шухала зүйл гэхэдэ, Л.В.Потапов энэ тэрэ ажахыда, хургуулинуудта машина, трактор, автобус, компьютер үгөө гэжэ байжа хүдөө нотагуудаар зугаа таранхай. Түбэд эмнэлгын атлас Россин, республикын ямаршы музейнүүдтэ харуулагдаагүй аад, хари гүрэндэ харуулагдахаар ябуулагдаһан тухай дуулахадам, аягүй байдаг. Энэ хэрэгые республика соо хэн ударидааб, хүсэд мэдэгдээгүй байһаар. Хэды сэнгээр Америкэ ябуулагдаа юм, баһал мэдэгдэнгүй.

Минии ханахада, анхан энэниие ханашалаашад үнгэрһэн үбгэ, эсэгэнэрэй урда ехэл нүгэлтэй гэхэ байнаб. Юундэ гэхэдэ, энэ атласай Буряад орондо бии болохоодо, мүнөө энэ шухаг, арадай эрдэни болоһон зүйлые саг зуурааршые наа, худалдаха хэмнайшые эрхэгүй. «Эндэ тэндэ элдэб техникэ Л.В.Потапов бэлэглэбэ» гэжэ зугаа хүдөө нотагуудаар үргэн далайсатайгаар таранхай. Л.В.Потапов өөрөө нимэ ехэ баян хүн гэжэ үнэншэхэ болоо наа, хунгагшад ехэ алдуутай бодомжолоо ааб даа. Ондоо хэншые 4 жэлэй туршада республикые ударидаа бол, нимэлэ байха байгаа. Энэмнай Л.В.Потаповай бэшэ, гүрэнэй туһаламжа гэжэ ойлгодог байла даа.

Манай Михайловка нотагта Иосиф Боршонов 7 хоногой турша соо Президентын хунгалта утгуулан идхамжын ажал ябуулаад мордоо. Хэнэй түлөө ябаа юм. Би һонирхоногүйб. Үүдэтэ, үрхэтэ бүхэниие ябажа дүүргэб гээ хэн. Үшөө Бургалтай, Хуртага нотагуудаар иигэжэ ябаха юм ха. Баян лэ хүнэй зараса гэжэ ханаа хэм.

Дээрэ дурсагдаһан мэхэ, мангарһаа саагуур, өөрын ханал бодолоор Буряад оронойнгоо ударидагыше хунгахадаа, гэртээ байнгүй, барандаа ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаа гэжэ «Үнэн» сониний аша туһаар урйалнаб!

Дээрэ дурсагдаһан мэхэ, мангарһаа саагуур, өөрын ханал бодолоор Буряад оронойнгоо ударидагыше хунгахадаа, гэртээ байнгүй, барандаа ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаа гэжэ «Үнэн» сониний аша туһаар урйалнаб!

Цыбикжап НАЙДАНОВ, хунгагша, Михайловка, Захаамин.

ЭДЭ ЭРИЛТЭНҮҮДТЭ ТААРАХА БАЙНА

Түбэд медицинн Атласые США абаашанан ушараар болоһон арсадаата, үймөөтэ хэрэг ханая.

Мүнөө болоод байхада, энэ шууяата үйлэ хэрэг Президент Потаповта эсэргүүсэхэн бүлэг хүнүүдэй үүсхэхэн хэрэг байһаниинь элээр тодороо.

Сэхыень хэлэхэдэ, Потаповай эзмэ эндэ үгы. Үндэр түрэлтэ XIV Далай ламын түбэд эмнэлгын Атласай выставкэ США-да эмхидхэхэ ушарые халуунаар дэмжэжэ байһыень мэдэжэ байгаад, хамба-лама Д.Аюшеевэй эсэргүүсэгшэдэй бүлэгтэ оролсоһониинь ехэтэ ойлгосогүй байна. Далай ламын ябуулжа байһан хэрэгтэ эсэргүүсэжэ байһан хүн шэнги болоно. Дүрбэн жэлэй саана манай республикада «Президент» гэхэн шэнэ тушаал түрүүшынхие бии болоһон гэшье.

Энэ тушаалда түрүүшын Президентээр Л.В.Потапов хунгагдажа, үнгэржэ байһан дүрбэн жэлэй болзорто ажаллажа гараба. Эдэ жэлнүүдтэ нүхэр Л.В.Потапов нилээд хүндэхэн «ялхи зуухатай» шэнэ харгые дабажа гараа.

Шэнээр юумэ хэхэдэ хээээдэшье хүндэ байдаг гэжэ мэдэнэбди. Энэ хүнэй ажалдань зүб сэгнэлтэ үгэхын тула, эдэ бүгэдые харадаа абангүй, элдэб янзын дутуу дундануудые бэдэрхэ; тохохо гэшье таарахагүй ябадал гэжэ ханагдана.

1996 оной һүүл багаар «Ямар хүн Президент болохоб» гэхэн Б.Рыбдыловэй һонин газетэдэ толилогдоо хэн. Тэндэ иигэжэ бэшээтэй байгаа хэн:

«Тэрэ хүн телевизорээр арад зондо хандажа, буряадаар үгэ хэлэжэ шадаха байха ёһотой.

...Хүдөө нотагта ябахандаа, буряад хэдэн дээрэ зоноор харилсаха, хөөрэдэжэ шадаха эрилтэ табиха байнабди».

Болохоёо байһан хунгалтада ондоо хүниие хунгалбалнай, тушаалайнаа ажалтай танилсажа, дадажа ядаһаар байтарнь, ехэнхи болзорын үнгэршэхэ жэшээтэй. Би нотагайнгаа олонхи уладай ханамжануудые баримталан, дэбжүүлэгдээд байһан 13 кандидатууд сооһоо имгал Леонид Васильевич манай республикын Президентын тушаалые саашадаа эзэлжэ, энэ харюусалгата ажалые үргэлжэлүүлжэ шадаха хүн гэшьэ гэжэ тоолоноб.

Ц-Е. ЦЫРЕНОВ, ажалай ба дайнай ветеран. Эгэтын-Адаг хуурин.

НЮТАГАЙНГАА ХҮГЖЭЛТЭДЭ ЕХЭ ХУБИТААЯ ОРУУЛҮН

Хурамхаанай аймагай өөрын хүтэлбэрийн захиргаанай залуушуулай, аяншалгын, физическэ культура болон спортын танагые даагша Даша-Доржо Виличкеевич Биликтуев тухай хөөрхэ хүсэлэнгэйб.

Залуу энэ нүхэрнай Хурамхаанай аймагай Аргата нотагта тоонтотой юм. Буряадай багшанарай дээдэ хургуули дүүргээ. Тэрэнэй бүлгээр энэ тушаалдаа хүдэлнэ. Аргата тохсонхойн хүн зон нотагайнгаа хүбүүн Даша-Доржо Биликтуевые Хурамхаанай хунгуули хоорондын

округһоо Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатада кандидаттаар дэбжүүлээ.

Залуушые наа, энэ нүхэрнай нотагайнгаа соёлой, эрдэм нуралсаалай хүгжэлтэдэ бага бэшээр хубитаая оруулһан гэхэдэ, нэггэшые алдуугүй. Энэниие баримталһан гэршэнүүд яһала бии байха.

Хэрбээ Даша-Доржо Би-

ликтуев арадай депутат болоо наа, нотагайнгаа хүн зоной байра байдалые найжаруулаха зуураа, гол түлэб удаадахи шэглэлнүүдые баримталха хүсэлэнгэй. Тэдэнь нимэ: түлөөһэгүйгөөр хүн зоной элүүр энхые хамгаалаха, дээдэ хургуулинуудта эдиршүүл болон залуушуулые хургаха, залуушууда ажал олгохо: хүгшэн, ажалгүй хүнүүдые хүдэлмэрээр хангаха, аяншалгын хэрэгые болон аршаан булагудтай амаралтын газарнуудые зүбөөр хэрэглэн хушөөхэ, хүдөө ажахые саашаад найжаруулаха гэхэ мэтэ болоно.

Тиихэ зуура нотагтаа Баргажанай болон Хурамхаанай аймагууд хоорондын хүүгдэй санаторийн, мүн аймагай больницын барилга эршэд хэхэ, тиихэдэ дасанай байшан барижа, саг сооны ашаглалагдаа оруулһын тула оролдохо, тэмсэхэ болоноб гэжэ хунгагшадаа найдуула.

Энэ жэлэй июнь һарын 21-дэ хурамхаанаархид залуу нүхэрДаша-Доржо Биликтуевай түлөө дуутаа үгэхэ бээ гэжэ хананаб.

Геннадий БАДМАЕВ.

Хусеев Афанасий Владимирович родился 7 января 1966 года в селе Олой Эхирит-Булагатского района Иркутской области.

Отец - водитель, мать - товаровед.

В 1974 году после окончания средней школы поступил в Новосибирский институт советской торговли, который окончил в 1981 году. В период учебы в институте работал председателем студенческого профкома и занимался организацией быта, досуга и отдыха студентов. За это время открыл первый в зоне Сибири и Дальнего Востока студенческий профлакторий, построено два новых общежития. Студенческое общежитие в вузовском общежитии ВУЗов СССР было признано лучшим. С 1975 года в отделе со-

циальной защиты населения в с. Баяндай Иркутской области, где освоено более 100 новых видов продукции, открыто новое производство кафе «Туяна». За время работы приведен в порядок центральный стадион района. Разработан проект строительства нового автовокзала.

В 1980 году был избран Зав. хозяйством с. Шетхуун, где были построены несколько школ, амбулаторий. Сдана в эксплуатацию средняя школа с. Хадай, построены Универсам, аптеки, лечебные амбулатории, сохранены все детские клубы, спортивные площадки, развёрнута беспощадная борьба с преступностью среди несовершеннолетних, отремонтированы все жилые помещения.

В 1991 году был избран главным инженером ИЧП «Планета». Открыто новое производство «Рынок», отремонтирован Дом быта.

В 1993 году избран директором ИЧП «Сайжана» в г. Улан-Удэ. В 1994 году уволен по инвалидности, с 1996 года - инвалид третьей группы (рабочая группа).

В 1998 году - предприниматель. Женат, сын Андрей - 14 лет. Жена Екатерина Ивановна работает мед. сестрой в онкологическом диспансере г. Улан-Удэ.

Из предвыборной программы

Баллотируюсь кандидатом в депутаты Народного Хурала Республики Бурятия по Геологическому избирательному округу № 49, от Комитета

Рабочего движения Республики Бурятия, я считаю главной своей задачей борьбу за возрождение отечественной промышленности. Чтобы изменить их на благо всех работающих, необходимо добиваться снижения налогов. Льготное налогообложение должно быть введено:

- для новых видов продукции;
- для предприятий, расширяющих производство;
- для фирм, открывающих новое производство;
- для мелкого бизнеса, создающего новые рабочие места.

Минимум политических дебатов - максимум экономических вопросов, иначе мы не выдержим конкуренции с соседними областями. Товары, завозимые из других регионов - это вывезенные от нас деньги, поступающие в бюджеты этих областей. Законы Бурятии должны работать на Улан-Удэнский гормолзавод, макаронную фабрику и на все республиканские предприятия.

Защищать права и свободы каждого избирателя от произвола судебных и правоохранительных органов, если таковой будет иметь место. Наша помощь тем, кто в ней нуждается в первую очередь - была, есть и будет всегда. На нее могут рассчитывать пенсионеры, инвалиды, больницы, школы и т.д. А также люди, занятые некоммерческими делами на пользу общества (энтузиасты спорта, искусства и т.д.).

Буряадай элитэ поэт, прозаик, драматург, журналист, СССР-эй Уран зохёолшодой болон Журналистнуудай холбоонуудай гэшүүн, Я.Гашегай нэрэмжэтэ шангай лауреат, Буряадай соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Георгий Цыренович Дашабыловой түрэнөөр 60 жэлэйн ойдо

Би 1960 оной зун Буряадай багшанарай дээдэ нургуулида орохоёо шалгалта барижа байхадаа, ноб ногоон сэрэгэй хубсаһатай, голзогор сэбэр шарайтай, сэмсэгэр бэстэй эсхэл албанһаа ябаһан залуу хүбүүнтэй танилсаа хэм. Тэрэмни Георгий Дашабылов байгаа. Түүгээд хэсээлдэ зэргэлжэ һууха, һуушынгээ зүхэм хилээмэ хубаалдажа, хамтын байрада сугтаа байха, мүн уран зохёолой хүнгэн бэшэ харгыгаар наһан соогоо зэргэлэн ябаха хубитай байгаабди.

Түүрүүшн үдэрнүүдһээ бидэ ганса һуралсал хараад ябаагүйбди. Институдай уран зохёолой нэгдэлдэ, «Байгалай долгинууд» гэхэн бүхн городой оюутадай ансамбльда хаба шадалаараа оролсодог бэлэйбди.

Тэдг ханаха һарбайха юумэмнай уран зохёол байгаа. Манай үетэн Мэлс Самбуев, Булаг Жанчипов шэнги эртэ шүлэг бэшэжэ захиһан Георгий Дашабылов яаралгүйшье һаа, даамай оролдосотойгоор энэ гол амин хэрэгээ бэсэлүүлжэ ябаа. «Буряад үнэн» газетэдэ, «Байгал» журналда харюусалгатай тушаалуудта байбашье, зохёолнуудта таһалгарьягүй бэшэжэл ябаа. Түүгээжэ уянгата шүлэг, поэмнүүдэй, прозын 13 ном, «Тэрэ хабарай ургинууд» гэжэ зүжэг бэшэжэ гаргуулаа бэлэй.

Хайрата нүхэрнай мүнөө 60 хүрэхэ байгаа. Энэ ойень бүхн Буряад ороной уншагад, нотагайн зон, нүхэдын үргэнөөр тэмдэглэжэ байна.

«Тэрэ хабарай ургинууд» гэжэ помынь манай «Буряад үнэн» газетын редакция хэблэгдэжэ байна гэжэ дуулгаха дуран хүрэнэ.

А.ТАПХАЕВ.

Г.Дашабыловой бэшэһэн зүжэг Буряад театрай тайзан дээрэ табигдажа, бидэниие баясуулһыень һанадагби. Фёдор Сахиров тэрэ зүжэгиень табья хэн «Гоошомнай тон һонирхолтой зүжэг бэшээ, би дуратайгаар тэрэниие табижа байнам», - гэжэ Фёдор Семенович нэгэ үдэр намда хэлээ хэн.

Дүүтэнэйнгээ зүжэгэй премьерэдэ Шура бидэ хоёр баяртайгаар ошоо бэлэйбди. Зүжэгэй һүүлдэ сайлалгандань саатагүй байлсаа һаабзабди даа. Би үгэ хэлэжэ, Георгий Цыреновичээ үнэн зүрхэнһөө амаршалаа хэм.

Дээдэ-Онгостойдо, уран зохёолой суһаланда нажарай халуун үдэрөөр уулзаха үедөө, сүлөөтэйгөөр хөөрэлдэдэг байгаабди. Бага наһан тухайгаа, эдир наһанайнгаа үетэн нүхэд тухай, түрэл нютаг Хэжэнгэ тухайгаа Георгий даруухан хоолойгоор, зөөлхэнөөр энээн татажа зугаалха дуратай агша хэн. Хэжэнгэ нютагтаа тон дуратай байһаниинь Хэжэнгэ тухай шүлэг соонь алтан мүнүүдээр хайлан орожо, ирагуу найхан дуун боложо эгдэлээ ха юм. «Өөрөө сэдхэлээ долгисоогүй һаа, ондоо хүнэй сэдхэлые долгисуулхайгүйш», - гэжэ зүб хэлэгдэнэ бэшэ аал? Энэ дуугаараа нармай Буряагайнгаа араг түмэнэй сэдхэлые уяруулхадаа, Георгиин, өөрын зүрхэ сэдхэл хэды гүнзэгигөөр долгисоһон байгаа гэшэбди!

Георгий Цыреновичэй һуушын үгэнүүд түрэн дайда Хэжэнгэдэ, эрхим хайрата нютагайхидтаа хандаһан байгаа хэн гэжэ ханахада, нюднһөө нулимса дуһалаад абадаг.

Георгий Цыренович Дашабылов хирэгүй найхан, сэбэр сэдхэлтэй хүн байгаа. Шэг шарайгаарыие сэбэр эрэ бэлэй.

Жэнхэни буряад үгөөрөө хэлэһэн шүлэгиень түрэл арадайнгаа сээжэдэ хэтэ мүнхэдөө ханхинан эгдэлжэ байхань дамжагүй.

Николай ДАМДИНОВ.

НЮТАГАЙНГАА СОЛЫЕ МАГТАҺАН ДУУШАН

НАЯХАН Буряадай оперо болон баледэй театр соо буряад дуунай ехэ концерт болоо. Республикын шүлэгшэдэй бэшэһэн үгэнүүд дээрэ хүгжэмшэдэймнай зохёонон дуунуудые суутай, нэрэтэй дуушаднай дуулаба. Бэлиг ехэтэй залуу дуушад баһа өөрынгөө хубитые оруулжа, танхим соо һуугшадые баясуулаа.

Үгэнь Георгий Дашабыловой, хүгжэмынь Базар Цырендашиевай, «Хэжэнгэ тухай дуун» - гэхэн хонгёо соносхол дуулдаад, тайзан дээрэ залуу дууша басаган Татьяна Шойдагбаева гаража ерэбэ. Энэмнай Буряадай агууехэ дуушан гэгдэһэн Галина Шойдагбаевагай дүүнь болоно. Ирагуу найхан хоолойгоор Хэжэнгын дэмбэрэлтэ аймаг тухай Татьяна Шойдагбаева дуулажа эхилбэ. Нэгэ найхан талаантай үдэр Георгий Дашабылов энэ шүлэгөө бэшэһэн байгаа гэшээл даа! Композитор Базар Цырендашиев мүн баһал нэгэ найхан үглөөгүүр бодожо үзөөд лэ, хүгжэмыень зохёогоо. Элдун тэнюун Хэжэнгэһээ Хоца Намсараев Бато Базарон хоёрһоо эхилээд, хэды олон бэлиг ехэтэй, нэрэтэй, суутай зохёолшод гарид гэшээб, хэды найхан шүлэгүүдые, повестьнуудые, романуудые тэдэнэр бэшээтэшээб, тээд түрэл Хэжэнгэ тухайгаа бүхн Буряад ороной алишье буланда дуулагдажа байдаг дууе Георгий Дашабылов гэдэгиень бэшэжэ шадаха

1960 он. Ноябрьн 20. Полит-гэгээрэлэй байшан, залуу уран зохёолшодой конференци. Зүүн гарһаа: Андрей Бадмаев, Лопсон Тапхаев, Цыден-Жап Жимбиев, Цыремпил Доржиев, Георгий Дашабылов.

солдо хүртөө.

Дээрэ хэлэгдэһэн концерт дээрэ Татьяна Шойдагбаева Хэжэнгэ тухай дуугаа нэрьемэ алыга ташалган доро дүүргээ хэн.

Георгий Цыренович Дашабылов тон буряад абари зантай, түбшэн гаруу муртөө шог зугаада дуратай, уринаар энэбхилдэг, зөөлэнөөр дуугардаг хүн бэлэй. Уран зохёолой хэрэгтэ шунал орожо ябахадаа, нигүүлэхы аажам сэдхэл харуулаа. «Байсагты даа, би бултыетнай хойшо-урагшань шэдээд, бултанһаатнай эгээн бэрхэ, эгээн дээдэ поэт гүүлэхэб, үзэхэл байхат!» - иимэ үсэд бодол Георгий Дашабыловой ухаанда ородоггүй байһаниинь лаб. «Хүндэтэ аха нүхэрни би таанадайнгаа жагсаалда

бүрин эрхэтэйгээр ороод, шадаха соогоо өөрынгөө хубитые буряад уран зохёолой нангин хэрэгтэ оруулхаб, энээнэй түлөө хүсэ шадалаа хайрлахагүйб», - иимэ хүсэн Георгий Дашабыловой зүрхыень булгилуулжа, сэдхэлыень долгилуулжа байдаг хэн гэжэ эли харагддаг бэлэй. Аха нүхэдтөө «ахатан» гээд хүндэтэйгөөр хандагагыень мартаһын аргагүй. Харюудань эжлүүдгүйгөөр, зүрхэнэй гүнһөө «дүүтэн» гэхэн үгэ хэлээдхихэши.

Уран зохёолдо орожо ябахадаа, Дондог Улзытуевай хани нүхэр болоһон юм. Дондогой хонгёо хурса бэлигтэ Георгий шүтэдэг байһан юм. Энэндэнь досоогоо баясаһан Дондог Георгиие дүү хүбүүгээ мэтээр дахуулаад ябагша

бэлэй. Харахада ехэ сохиг хэн. Удангүй Георгий Дондогой һамган Балиин дүү басаган Зинэтэй хубияа нишлүүлээд, гэр мал болоо. Иигэжэ Дондог Георгий хоёрнай базанууд болоһон түүхэтэй.

Москвада, ВПШ-га Георгий хоёр жэл һураа. 70-аад оной эхиндэ гэшээ хэн ха. Георгий Зина хоёр балшар бага Манас хүбүүтэйгээ Москвада байдаг болоо хэн. Тэрэ үеэр би Шалсамаатайгаа Москва командировкоор ошобоб. Георгииндоо айлшалжа, сайень уужа, буузыень эдижэ, үдэшэ орой болотор сагатараа хөөрэлдөө агша хэмди. «Шура-абжаа» гээд минии һамгые Георгий нэрлэжэ, эгшээе хүндэлһэн мэтээр хүндэлдэг байгаа.

ВПШ дүүргэһэнэй угаа Георгий Улаан-Үдэдөө «Буряад үнэн» газетэдэ хүдэлмэриее үргэлжэлүүлээ. Шүлэгүүд, поэмнүүд хойно хойноһоо һубарья һааб даа. Зүжэг бэшэжэ, Буряад театрта табюулдаг болоо хэн.

Москвада ород хэлэн дээрэ шүлэгүүдэйн номые гаргалсаһанаа һанадагби. Московцев гэжэ Москвагай нээдтэй Г.Дашабыловой шүлэгүүдые оршуулха тухайнь хэлсэлгэ хэһэнээ һананаб. Хоёр-гурбан жэл соо, унжагайрад гэжэ тэрэ номынь гараа хэн. Георгий нилээд тэсэбэритэйгээр һомойнгоо гарахые хүлээһэн байха.

Гурван үгэ

МҮНХЭ НАНАН

Поэт Георгий Дашабылов мүнөө маанаараа ябаа хаа, жара наһаа үүрэхэ байгаа.

Табан жэлэй саана, дан лэ эртэ мордошоһон юм даа. Зүгөөр тийхэдэ маанаа хэлэһэн хүүлшын гэрээд үзүүндүн мүнөөшье хүрэтэр үүрхыем доһолгон байдаг.

Үшөөл этигэл найдабарна аздаагүй баатарни, гэнгэ тэрэ намайе дуудуужа, ингэжэ хэлэбэ.

Тиймхэ, бишни Хэжэнгэдэ эхынгээ хажууда хэбтэхэ гэжэ шийдэбэ... Би эхынгээ наһа барахадань байгаагүйдөө тон ехээр шанадаг нэм. Мүнөө өөрөө эргэжэ хэбтэхэмни гэшэ, - гэбэ.

Болниш Гоша, юугээ хэлэнэ гэшэбиш! Үшөө һайн болохолши! Сэнтэ бахардан, хоолой соомни бүлхин хаажа, нодөөрин улан дүүрэжэ, хашхаран алдаад, арайшье гэжэ бэээ бариваб.

Угы... Дүүрээ... Бишни һаяр дуушье гаража, ханаһанаа хэлэжшье шадахааа болхоб... Харана гүш, хүнүүдни журылдэжэ, саб сагаан болошоо. Юрэдөө, юумэн ойро болоо... Мүнөө шамдаа мэдээтэйл байһандаа хэлэбэ гэшэбиш. Тийгээд энэл үгөөрни намайе Хэжэнгэдэм абаашарайт! - гэбэ.

Үгөөдэрэнь Гоша дуугархааа болжо, ноддээ нээхээ болшообо. Гоша наһаа зургаа наһа дүү юм нэн. Багаһаа хойшо тэрэ аханар маанараа дахадаг байгаа. Эгээл тиймэһээ маандаа зориулжа «Добын долоон хүбүүд» гэжэ бага наһан тухай мнай гайхамнагта поэмэ бэшһон юм. Тэрэ өөрөө түрэхэһөө хойшо караһанаа мартахагүй, үзһэнөө аздаахагүй тон һонюуша, һүбэлгэн хубүүн юм нэн.

Энэ Гошын поэмэ манай шотагта бултадаа шахуу мүнөө сэлжээр мэддэг.

Добын хүбүүд гэжэ
Долоон хүйхэрнүүд
Барилдаад орхибол,
Мүхөөгөө үтхөөгүй,
Булигдаад байбал,
Үшөөгөө мартаагүй.
Долоотойхогууд
Долоон хүйхэр
Добын хүбүүд;
Шашан гэбэл болихогүй
Шүлхэжэ найрадаг Олоони,
Шаариг шэнги солбохон
Шаб шара Дагбаани,
Хоёр ноддэ хоридаг
Хоршогор нарин Тиймхэ,
Хамсы шаман занардаг
Ама бардам Замбуудха,
Баабхай шэдэн маһардаг
Бамбагар бүдүүн Лубсаахай,
Шүдээ хабиран нэгэрдэг
Шүрдэгэр хара Сэдэбхэй,
Үргэдэргэжэнүүр, уланха
Шэрэн-Ондог хубүүн -
Добын унагад гэжэ
Долоон хүйхэрнүүд,
Дободоо ханаха байха
Долоон хубүүд -
Эжлээрээ урдаа хараха
Эрэ хүнүүд, - ингэжэ Георгий Дашабылов поэмээ эхилһэн байдаг.

Мүнөө манай Гошын шүдэгүүд дуунууд бүхи Буряад орон соомнай хаа хаанагүй таранхай. Тэрэнэй дуунууды мэдэхгүй хүн бүришье хоёр болохтой. Илангаа наһа барахынгаа урда тээ Георгий Дашабылов эрхим зүжэгүүдээ, дуунууда бэшһэн байдаг. Тэрэнэй бэшһэн «Хэжэнгэ» гэжэ дуун мүнөө Хэжэнгын зоний магтаал - гимн болохтой.

Бидэ Гошынгоо нимэ хуби заяатай байһандань ехэтэ омогорхонобди. Гэбшье, богони наһатай байһандань, хэлбэриншгүй үйдхартай, хайратай байна даа.

Уужамхан Хэжэнгын эрэндэ
Улаһан нэлбэс гэжэ, яана гэшэбэ!
Улаһан зүрхэнэй мизагуурта
Үйдхарын түрэхэдөө яана
Гэшэбэ! Гэһэн арадай дуун эгээл нимэ
Гэшэ дуулагдадаг байһан байгаа ёһотой.
Гошын ябаһанай һүүлээр
мүнөөшье болотор Хэжэнгэдэ улаһан
гүлханаһан зандаа байна.

Манай һүүлшын үеын Дондог Узытуев, Даша Дамбаев, Мэлэ Самбуев, Ким Цыденов, Даша-Дабба Мункуев, Цырен-Дондог Хамаев, Балаан Ябжанов гэһэндэ би һайн мэдэхэ, бултангайн уулзаһан байһандаа мүнөө золтойб. Эднэр булта нэгэл үедэ энэ алтан дэлхэй дээрэ түрэгжэ, хүн бүхэниниш тоонто шотагаа дурсажа, бултадаа Буряад ороноо өөр өөринхээрээ суурхууһан байгаа. Эднэрэй дунда манай Гоша нэгэл үедэ, бултангайн уулзаһан байһандаа мүнөө золтойб. Эднэр булта нэгэл үедэ энэ алтан дэлхэй дээрэ түрэгжэ, хүн бүхэниниш тоонто шотагаа дурсажа, бултадаа Буряад ороноо өөр өөринхээрээ суурхууһан байгаа. Эднэрэй дунда манай Гоша нэгэл үедэ, бултангайн уулзаһан байһандаа мүнөө золтойб. Эднэр булта нэгэл үедэ энэ алтан дэлхэй дээрэ түрэгжэ, хүн бүхэниниш тоонто шотагаа дурсажа, бултадаа Буряад ороноо өөр өөринхээрээ суурхууһан байгаа.

Цэрэн ГАЛАНОВ, уран зохёолшо, Буряадай гүрэнэй шангай лауреат, Россин соёлой габьяата хүдэмэрлэгшэ.

яалзан, огторгойе туяатуулан байна.

Бэшүүртэ Хайранга, Сэлэнгэдэ Алтан-Хада, Зэдэдэ Бүрин-хаан, Яруунада Обоото-хада, Хэжэнгэдэ нэбхезн уула, Түнхэндэ Саяан уула эдэ уран бэлитгэнэйгээ нэрэнүүдые бээдэ шэнгээжэ, нарата үдэр, нарата һүни нэгэ яларан, нэгэ гуниглан, мүнхэ нойрыень хадаглан, манажа һуудаг...

Мүнөө «Добын долоон хүбүүдэй» табаниинь үлэнхэйбди. һаяшаг бидэнэр дахин Улаан хадааа Гошынгоо хүүрын хажууда сугларжа, хэдэн дахин тойрожо, гороо хээд, энэ зун тэрэнэйгээ жаран наһыень хайшан гэжэ уртаха тухайгаа зүбшөөбди.

Бидэ мүнөө нэн түрүүн нэбхезн уулааа гаража, Гошодоо таһа хээ ёһотойбди, - гэбэ сагаан тархитай, найман хүйхүүдэй эсгэ, бүхы наһандаа колхозойнгоо түрүү хонишон ябаһан Лубсан-Цырен Очиров, энэмнай Гошынхээр:

Баабхай шэдэн маһардаг
Барбагар бүдүүн Лубсаахай.
Гошымнай нэрэтэ үйлсэ Ушайтада би болоһон шэнги аад, мүнөө болотор нэрэншье бэшгээдэгү байна. Гошын нэрэмжэтэ шатарай турнир болодог аад, мүнөө болоогүй. Унтаршаба гэшэ гү? Мүнөө дахин нэрэгээ хэрэгтэй, - гэбэ Цыдын Бадмаевич Данзанов. Энэмнай сула дээгүүр ноён, һүүлэй үедэ совхозойнгоо директор ябаһан хүн. Харин Гошынхээр:

Шүдээ хабиран нэгэрдэг
Шүрдэгэр хара Сэдэбхэй.
Гошодоо хүшөө бариха зэргэтэйбди, хүшөө! - гэбэ Дагба Дашиев. Энэмнай залуудаа ехэ барилдааша, гүйгөөшэ, бүхы наһандаа баһа хонишон ябаһан хүн. Харин Гошынхээр:

Шаариг шэнги солбохон
Шаб шара Дагбаани.
Угы, түрүүн үйлсэдэнь самбарнуудые хада. Тийһэн хойноо хүшөө тухай хэлсэхэбди. Дагба, ши сула түргэдэхш - гэбэ Балбар Батожанов. Энэмнай агроном - эрдэмтэн ябаһан, Хориин угай бэшгэ түүхы бэшгэшэ Цырен-Жаб Хубитуевэй эгээ һүүлшын уг наһан гэшэ. Харин Гошынхээр:

Шашан гэбэл болихогүй
Шүлхэжэ найрадаг Олоони.
Энэ хүниие ноталтань Балбар гэжэ хэһы мэдэхгүй, Лоони гэдэг. (Энэнь ородоор Леонид гэнэн байгаа ха). Тархинь саб сагаан болобошье, Лоони нэрэн тэрэндэ наһан соонь үлөө.

Улаан-Үдэдэ Гоша тухай ном гаргаха гэжэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Эндэ минни нүхэд, Гошын нүхэд Лопсон Тапхаев, Ардан Ангархаев гэгшэд «Үнэнэй» хэблэлэй түбтэ хэблэхэ гэжэ айхбатар оролдоло гаргана. Би мүнөө энэ нотагаа ерэхэдээ, аймагай ноёдто, Ушайтынгаа ноёндо орожо, Гошынгоо жаран жэл яагаад уртаха тухай хөөрөлдөөбди. Яһала туһалха шэнгээр хэлсэл даа. Мүнөө энэ хүлгөөтэй, ойлгосогүй сагта хамаг юмэн хатуула байна даа! - гэжэ би багынгаа үегэндэ хэлэбэ. Харин Гошынхээр:

Хоёр ноддэ хоридаг
Хоршогор нарин Тиймхэ.
Ингэжэ бидэнэр Гошынгоо хүүр дээрэ хөөрөлдөөд, тэрэнэйгээ хүүртэ үшөө дахин дохёод, Улаан-хадаһаа дошоо буубабди. Мүнөө мрамор дээрэһээ Гошын бага гунигтай аад, сүмэ хараһан ноддэ хойноһоомнай шэртэн үлэбэ.

«Гошын түрэнэн тоонтодоо хэбтэхэм гэһэн ехэл зүб байгаа байна даа» гэжэ би үшөө дахин наһабэ.

Эндэһээ алыган дээрэ байһан шэнги, тэрэнэй магтаһан үргэн тала хабтайжа, айл бүхэнэйнь утан танил, нотагаархидайнь уг удаха хуби заяанинь олон тоото шүлэгүүд, дуунууд, очеркнууд соонь ороо ха юм даа.

Урдманай доро Толгойн Ара тобойжо, Добо, Сэгээн хуһан зэрэлгээтэн миралзажа, саанань нэбхезн уула хүндэ бодооло дарагдаһандаа хүхэ манан соо хара үлэнүүдээ суглуулаад хуйлаһалан байна.

Энэ үедэ машина соохи радиоприемник табиһадамнай, Хажидма Аюржанаева «Хэжэнгэ» гэжэ луу ханпоурдажа байба.

«Энэ лууе мүнөө ганса энэ түрэл тала бэшэ, бүхы Буряад орон шагнажа байна» гэжэ ханахада, Гошымнай наһан мүнхэ гэжэ ханадаба.

Цэрэн ГАЛАНОВ, уран зохёолшо, Буряадай гүрэнэй шангай лауреат, Россин соёлой габьяата хүдэмэрлэгшэ.

ХҮНЭЙ ҮРИ ГЭЭШЭБДИ

Шэг шарайнууднай ондо ондоо.
Шэртэжэ һайсахан шэнжээл
Улаан, сагаамнай - өөрэ
Унгилжа һанан гэхээмнай,
Уладай үринэр булта байбал даа.

Үндэр, набтартай ондо ондоо.
Үрдилдэжэ зүргөөрөө ябанабди.
Түргэн, удаамнай - өөрэ
Түхэрэглээд бусажа ерэхэмнай,
Түрэл Газарнай нэгэл байбал даа.

Абари зангууднай ондо ондоо.
Абиранабди хабсагай өөдэ.
Аалиншье, үүхымнайшье - өөрэ
Адлишье, һүүлдэшье гараһамнай,
Агуулын орой гинсал байбал даа.

ГАНСААРАН...

Харанхы хүнитэй
Хам тэбэрлэдээд гансааран
Халуухан шинишми
Хажуудам үгышил гомдолтой,
Харгалхан нарантай
Суг бодоходоод гансааран
Ханилһан шинишми
Харгыдам үгышил гомдолтой,
Хоротойл хүнүүдэй
Хоб үгэнүүдтэ гансааран
Ойлгохол шинишми
Ойромни үгышил гомдолтой,
Хубүүгээ, басага
Хүн бол(о)гожол гансааран
Налархай шинишми
Намтайгаа үгышил

БОРО

(шог поэмын фрагментүүд)

Бүхы юумэн боро.
Бүрхэг тэнгэри доро
Бөөгнэрһэн үүлэд боро.
Бөөрнхы добо боро.

Бороогой хүшээг соогуур
Боролдойн нугаһые боро.
Болзоотын хада доогуур
Болдируу харгышые боро.

Боро даа бүхы юумэн:
Бодолжо эндэ үй түмэн.
Бодол ханаһанай үйдхар шэнги
Борхи-Торхи модод эсгэнэ.

Бообор халуунай анхан
Болдог зрьэтэй голише боро.
Боржон һонын шунгажи
Боргооһоор элбэг намагыше боро.

Боохойн таряалан хээгүүр
Боро мориб бэлшэнэ.
Боори заали дээгүүр
Бороо гэшишье гүбшэнэ.

Боод борогшо - гүүтэй,
Бороһоо боро юдзнтэй
Бүүбэйн Дулма хонишон
Бүнишүүлнэ шон-шон.

Булагай хадын хормойн
Бууса тээһээ хэбэртэй -
Бороһон үлэгшэн нохойнь
Борожо, бороно хаһарттай.

Болор хундага соо
Боро юушьеб эюулен.
Барбагар гараар нарбайжа:
«Бири, бири, - гэнэ.

Георгий Дашабылов

Бориогорой тужа соо, гайха,
Боро гүрөөһэ оложо ядааб.
Боро гүрөөһэн олзоһоош байха
Боро шандагашье харабагүй
Буссадаа!

Боромни хатаба хэлээ
Бодолдо абтаба хэбэртэй.
Борсоор гаргаһан шүлээ
Болшообо уухаяа эгтээ.

Бороһон шарайнь гэтэжэ,
Борынгоо ханаа амаруулаб.
Болдог лэ юушье гэжэ,
Олодог зольень һануулаб.

Боро галуу багаһандаа,
Бооридо буудан унагаадагаа.
Баяртай хожулан бусадагаа,
Бахатай хөөрэн һуунаб даа.

ГЭНТЭ ЕРЭЭ... БОДОЛНУУД

Үнэн хэбэртэй нүхэрни
Мүнөөдэр булганууд.
Үсгээдэр хада
Үбдэжэ бэшһэн шүлэгни
Мүнөөдэр тушаатай.
Боро даа, боро.
Бодол ханаһаншье
Борол аад, боро.

Үнэн хэбэртэй нүхэрни
Мүнөөдэр булганууд.
Үсгээдэр хада
Үбдэжэ бэшһэн шүлэгни
Мүнөөдэр тушаатай.
Боро даа, боро.
Бодол ханаһаншье
Борол аад, боро.

Үнэн хэбэртэй нүхэрни
Мүнөөдэр булганууд.
Үсгээдэр хада
Үбдэжэ бэшһэн шүлэгни
Мүнөөдэр тушаатай.
Боро даа, боро.
Бодол ханаһаншье
Борол аад, боро.

ЭГЭЭЛ УТА ҮДЭР ТҮРӨӨБ

Зилаалжал бадарһан
Улаалзайн задарһан
Зунай сэлмэг үлөөгүүр
Зуһаланда түрөөлби.

Жэргэмэл шубуудай
Шэбишээл дуунуудай
Ханханаһан үлөөгүүр
Хадаланда түрөөлби.
Бургаастайн аглагай
Бурьялма булагай
Тэйршээлэн үлөөгүүр
Тэйршээлэн түрөөлби.
Тэрээхэн гэхээр лэ.
Тэнюунхэн талынгаа
Улаалзай сэгсгүүдтэ
Ухаангүй дуратайлиби.
Түрэнэн саһаа лэ
Түхэрэн нугынгаа
Жэргэмэлэй дуунуудта
Жэгтэйхэн дуратайлиби.
Гараһан үдэрһөөл
Жэргэмэлэй дуунуудта
Аргасгүй дуратайлиби.

БУГЫН ДУУН

Шэлһээ шэлдэ
Шэнхинээд,
Хадана хадаа
Ханханад лэ
Дурлаһан бугын дуун
Дуудажал байнал даа.
«Алхань аажамда
Атарлаиб,
Худанай хуудамда
Хүжарлаиб.
Шагнни даа минни энэл дуу,
Шадалтайл һаа ерын шамдуу.
Эритэй жададал
Эбэртэйб.
Турагы сабишаа
Туруутайб.
Халуухан дуранай түлөө
Хадхалсаһаб энэл үлөө.
Эбэрэм абахаар
Эбтээгэд
Эбэрэйм наһыел
Эдлүүжэж.
Дуудам дурлажал ерээшэд
Зуундал хүрээжэл жаргуужаг.
...Бурлаһаа буртагта
Бурьялаад,
Хүтэлһөө хүтэлдэ
Хүнхитөөд -
Дурлаһан бугын дуун
Дуудажал байнал даа.

ГУРБАН СЭСЭГ

Урдын бэллэ даа буряад
Ууган олохон заншалһаа
Удхатайхан лэ байха.
Устаха, мордохуулаха,
Урмашуулаха, дэмжэхэ -
Үнэн тэдэ ёһонуудайнь
Үлэйтэйнь лэ гайха!

Урдын бэллэ даа буряад
Ууган олохон хэлэнһээ
Дуутайхан лэ байха.
Дуран тухай
Дуулажал эхилхэдэм,
Дуулгын хатуу шулуунай
Хайлахыень лэ гайха!

Уудам талын нэмжээһнээ
Уужамхан лэ байха.
Урда, баруунайшье
Ураг айлиадай
Буруулан хаһа, үсэршье
Буудагыень лэ гайха!

хайнаар эдлээгүй хаа, өөдөө дээшээ гарахагүйбди. Мүнөө эндэмнай заводуу,

зууршалгатай, олон оюутадта аспирантурада хуралсалаа үргэлжлүүлхыень дурадхагдаа. Үнийнэй иимэ хайн дүнгүүдые

ажыхын хороонтой, Агын ба Усть-Ордын округой захиргаантай хэлсээ баталхан байна. Тэрэнэй ёһоор агроном,

Залуу наһан - залитай үел.

гэбэшье дүүргэгшэдэй 60-70 процентнь мэргэжлээрээ хүдэлнэ.

Газарые үмсэдэ оруулха гү, али худалдаха гү гэхэн хэлсээнэй үедэ нютагайнгаа газарай хүрлэ хайн шэнжэлжэ, бага хүсэл шадал гаргажа, хайн ургаса абаха хэрэгтэй. Энэл агрономой ажал.

- Июниин 21-дэ үнгэргэгдэхэ референдум тухай Танай ханамжа?

- Үнэн дээрэ энэ асуудал мүнөө үедэ зүб табигдаад байна гэжэ хананаб. Тиибэшье энэниие шийдхэхын тула сэг хэрэгтэй. Фермернүүд, гэр бүлын үмсын ажыхнууд газар худалдажа абаха, харин тэрэнээ эдлэхын тула тэдэнэртэ тусхай мини-техникэ байха ёһотой. Хүдөөгэй нэгэ түб хууринада МТМ мэтэ техникээр хангалгын алба байгуулбал, хайн байха. Мүнөө газар абабал, мори хүлэхэ болоно. Тээд мориной анзаһан, косилка гэхэ мэтэ олдохогүйдөө болохо.

Тон хайнаар газараа эдлэжэ, ургаса абахын тула фермер хүн эгээн багань 100 гектар талмай эзэлхэ бшуу.

Тиимэһээ үйлдбэрини минитехникэ эндэ шухала болоно. Хүдөөгэй ажал буряадай удамаар дамжуулагдаһан, тэрэнээ хүгжөөхэ болонобди.

Е.ЦЫБЕНОВА хөөрэлдэбэ.

«ААДАР БОРООГОЙ ОРООШЬЕ НАА, АГРОНОМ МАНДА ХЭРЭГТЭЙ»

МҮНӨӨ үедэ дунда хургуулияа дүүргэгшэдэй олонхид юрист, экономист мэргэжэлнүүдые шэлэнэ. Хэзээнше хүн бүхэн өөрингөө эрхэ ба уялга мэдэхэ ёһотой. Гэхэ зуура мүнөө мүн хайнаар тоолохо хэрэгтэй. Харин манай залуу үетэн Буряадайнгаа заншалта ажал - мал үсхөбэрилгэ, газар эдлүүрилгэ гэхэ мэтэ хүдөөгэй ажалда хэр анхаралаа хандуулна гэшэб? Энэ асуудалаар Буряадай хүдөө ажыхын академин агрономическа факультэдэй декан В.Ц.Будажаповта хандаһан байнабди:

- Эдлэн аймагай толгойлогшо Алексей Идамжаповай «агрономуудай азата үе ерээ» гэжэ нэгэтэ хэлэһэн үгэнүүдые дэмжэб. Ямаршье жэлдэ, шинг бороогой ороошьегүй хаа, мэргэжэлтэ агроном байбал, хайн ургаса абаха аргатай.

Тиимэһээ, жэшээлбэл, Эдлэн аймагта бүхы хүдөө ажыхын тарян ажалда хабаатай зон, агрономһоо эхилээд, таряанай складые даагша хүртэр агроном мэргэжэлтэй банха ёһотой гэжэ хэлэгдэбэ.

Манай Буряад орон газараа

предприятинууд хаагданхай. Нютагайнгаа газарай хүрлэнэй шанар, орожо байһан бороогоо мэдээд лэ байбал, хайн. Хэзээ нэгэтэ хэлэгдэһэн «аадар бороон оробол, агроном манда хэрэггүй» гэхэн үгэнүүд хуушараа. Үнэн зүрхэнь агроном болохо хүсэлтэйшүүл хайнаар хураад лэ, ямаршье газарта, дунда гү, алишье хаа дээдэ зэргын ургаса абаха аргатай.

- Тиимэһээ танай факультэдэ орохо хүсэлтэйшуул олон гэшэ гү? Хэдыниинь дүүргэнэб? Хаана хүдэлнэб?

- Мүнөө жэл манай факультет 56 оюутан дүүргээ. Тэрэнһээ гадуур ажаллажа байгаад гэжэ гү, али заочноор 27 хүн дүүргээ. Эдэнэй дундаһаа 17 хүнэй дипломно ажальынь үйлдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэ

манай оюутад харуулаагүй юм.

Мүнөө дээдэ хургуулияа дүүргээд, олоһинь мэргэжлээрээ хүдэлнэгүй гэжэ мэдээжэ. Энэ ушараар манай факультэдэ сагай зрилтээр гэхэ гү, «инженер-газар эсхэмжэлэгшэ», «агроколог» гэхэн шэнэ мэргэжэлнүүд нээгдэхэн. Тиимэһээ мүнөө жэл 50 хүниие «агрономдо», 25 хүниие «агроэкологто», 25 хүниие «инженер-землеустроитель» гэхэн мэргэжэлдэ абаха болонобди.

- Түлбэритэ хуралсал гэжэ байгаа бээ?

- Мүнөө жэл орохо 25-30 хүн хуралсалай нэгэ жэлэй түлөө 4 мянган түхэриг түлэхэ болоно.

- Квотно хууринууд гэжэ мүнөө үедэ үгтэдэг гэшэ гү?

- Манай ректорат Буряадай хүдөө ажыхын министрвэтэй, Шэтын областиин хүдөө

инженер-землеустроитель, агроэколог мэргэжэлнүүдтэ квотно хууринууд үгтэнхэй.

- Дээдэ хургуулияа дүүргээд, тэдэнэр лаб ажалаар хангагдаха болоно. Агрономическа факультет дүүргэһэн бусад залуу мэргэжэлтэд хаана хүдэлнэб?

- Манай факультет дүүргэһэн зон ехэнхидээ агрономоор хүдэлнэ. Нёдондо жэл Эдлэн аймагай 9 нютагаа агроном мэргэжэлтэдые уриһан мэдүүлгэ ороо һэн. Тэдэнэр залуу мэргэжэлтэдтэ гэр барилсажа үгэхэ, үхэр мал үгэхэ гэжэ хэлсээ дурадхаа. Мүнөө жэл Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозһоо,

Яруунын аймагаа түлөөлэгшэд ержэ, 5-дахы курсын оюутадые тэндэ ошожо хүдэлхыень уриа һэн. Зүгөөр бултадаа агрономууд болоо бээ,

Абитуриент - 98

ОБЩЕЖИТИЕ - ХОРОШО, «ОДОН» ЭЦЕ ЛУЧШЕ

...Так мы подумали, когда посетили известную в нашем городе гостиницу «Одон», которая расположена возле железнодорожного вокзала. Конечно, не сравнить все те удобства, которыми располагает гостиничный комплекс «Одон» с простыми общежитиями. Но именно здесь, несмотря ни на какие экономические трудности, администрация комплекса во главе с его директором В.П.Деминим пошла на встречу абитуриентам.

Летнее время - пора вступительных экзаменов в ВУЗы, ССУЗы. Именно тогда город заполняется абитуриентами, в основном из районов республики, соседних городов. И перед ними невольно возникает «глобальный» вопрос: «где жить?» Конечно, все учебные

заведения располагают своими общежитиями. Но в такую ответственную пору жить абитуриентам в маленькой комнате «коммуной» не совсем удобно.

Вес процесс заселения в общежитие строгими «входами и выходами» не совсем устраивает как абитуриентов, так их родителей, родственников. Все общежития в это время начинают ремонт, всем некогда.

А сама комната - пустая, обшарпанная, с железными кроватями, может привести каждого в уныние. Тут, конечно, есть и другие

проживание рассчитаться мясо-молочной и овощной продукцией. Причем расчет можно произвести и осенью, с урожая. Для этого в «Одоне» имеются холодильники, помещения для хранения овощей. Договор можно заключить на несколько человек с одного колхоза через представителя этого хозяйства. По этому вопросу можно обратиться в дирекцию по тел.: 33-34-71.

А самое главное, в период вступительных

экзаменов красивый уютный ресторан «Одон» в дневное время будет работать в режиме столовой без выходных. А это значит, на завтрак, обед и ужин вы затратите примерно 15 рублей. Если учесть, что в ресторане работают высококвалифицированные кулинары весь рацион, ассортимент будет

весьма богатым. Абитуриенту не нужно будет терять время на покупку и приготовление пищи. Тем более, в районе БГСХА, Элеватора нет поблизости простой столовой, а есть кафе и рестораны с соответствующими ценами.

В ресторане «Одон» на этажах работает буфет. В холле этажа можно посидеть с друзьями, познакомиться с другими абитуриентами. А в комнатах - чистота, уют, тишина. Почти домашняя атмосфера послужит хорошим залогом для успешного поступления абитуриентов. Здесь работают стоматологические кабинеты, парикмахерская. По желанию клиента в комнате могут быть предоставлены телефон, телевизор, холодильник. В

«Одоне» работает служба охраны, которая отвечает за покой и тишину своих жителей. И мы полностью согласны с мнением директора гостиницы «Одон» В.П.Деминим, который в заключении беседы сказал:

- Каждый приезжий человек, будь он абитуриент или командированный служащий, каждый должен почувствовать к себе внимание. Почувствовать, что его здесь ждали и готовы его принять.

Гостиница «Одон» будет рада встрече с Вами.

Фото А.БАТӨМҮНКҮЕВА.

Гостиница «ОДОН» предлагает: Удобные, благоустроенные номера для проживания. У нас:

- умеренные цены (самые низкие в регионе)
- ресторан, кафе
- парикмахерская
- агентство недвижимости
- стоматологический кабинет

Кроме того удобное месторасположение (жел.дор.вокзал, автобус, трамвай, Торговый Дом, рынок и т.д.)
МЫ ВСЕГДА РАДЫ ВСТРЕТИТЬ ВАС!

НАШ АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Гагарина, 43
тел.: 34-34-80

Зүрхэ сэдхэлэй мурнууд, үбшэхэ ёһотой зүйлнүүд

Июнийн 21 - Медицины хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

ҮБШЭ ЗМНЭХЭ БЭШЭ, НЭРГЫЛХЭ

Үбшэнүүдые найнаар эмшэл-аргалха гол түлэб врач-адай, медсестрануудай...

ханадагбди. Юрэдөө али болохоор мунгэ оруулха арга бэдэрхэ ушар тохёолдоно.

Дээдэ мэргэжэлтэй врач-нуудай хүсөөр хүл дээрээ тоб байса зогсообди. Манай здравпунктые даагшаар...

Энэ түбөө үшөө үргэдхүүлхэ ханаатайбди. Таһагуудые олошоруулха хэрэгтэй.

амяарань болгохо. Шэнэ медицинскэ оньһон түхээрлэгшүүдые абаха, хайн хэрэгсэлнүүдтэй болохо гэхэ мэтэ зорилгонуудые урдаа табинабди.

Мүнөө жэлхээ эхилжэ, манай БГУ-гай оюутада Таһагуудые олошоруулха хэрэгтэй.

Тус эмшэлгын түбэй хүдэлмэрилэгшэдые медицинны хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрөөр үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, амжалтануудые туйлахынь хүсөөд, имэ ехэ хэрэг бүтээжэ байһандань баярые хүргэнэбди.

Оюна ЦЫЦЫКОВА, БГУ-гай III-дахи курсың оюутан.

Нэгдэх курсын оюутад халтын байрада байдаг хэмдэ. Хэднэ хэрэгсэлнүүдтэй болохо гэхэ мэтэ зорилгонуудые урдаа табинабди.

байшоо. Зай, болоо даа, үгээрхэн юумэн үгээрхөн. Шамдаа, харюугүй түрүүшн дуратай, дэлхэй дээрхи бүхы найханшье хүсэжэ.

ЭКОНОМИСТ, ЮРИСТ БОЛОХО ХҮСЭЛТЭЙНҮҮД

Мүнөө жэл Улаан-Үдын 29-дэхи нургуули 35 хүн дүргэбэ. Тэдэнэйн зарим хэдтэйнь саашадаа хайшаа, хаана, ямар мэргэжэл абаха ханаатайб гэхэн асуудалаар хөөрөлдөө хэнэн байнаб:

Марина Хандархаева: "Би ондоо хото ошохо нураха ханаатайб. Харин мүнөө сагта мунгэгүйгөөр ямаршье нургуулида орожо шадахаар бэшэ гэжэ бултанда мэдээжэ. Тээд нураха хэрэгтэй."

Ира Бадмаева: "Экономист болохо дуратайб. Үшөө бага ябахадая, энээн тухай ханадаг нэм. Эндэхи нэгэ университеттэ орожо туршахаб."

Максим Бадмаев: "Би баһа экономист болохо ханаатайб. Энэ мэргэжэлье ехэ «моодно» гэлсэдэг. Тээд хэн мунгэ тоолохо дүргэгүй байхаб! (энеэнэ)."

Алёна Аюшеева: "Үшөө дурдамнай гурбан шалгалта. Тэдэнэе найнаар тушаагаад, хайшаа ошохоёо шийдэхэб. "Горхо хараагүй"

аад, гуталаа бү тайла" гэдэгэй ёһоор, би мүнөө хаана нурахаая үшөө шэлээдүй байнаб."

Аркадий Малакишинов: "ВСГТУ-да инженер мэргэжэлэй факультеттэ орохо дуран бии. Ондоо хото ошохо ханаан байбашье, мунгэн үгы."

Эдэнэй дунда юрист, журналист, багшашье болохо дуратайшуул олон.

Тээд багша болоод, мунгэ салин абахагүйш гэлсэнэ. Олонхидын экономист, юрист мэргэжэлье шэлэһэн байнаб.

Светлана ЖИГЖИТОВА, БГУ-гай оюутан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүүлшын шалгалтын үедэ. С.БАТОМУНКУЕВАЙ фото.

УРАГШАА ПАНААГҮЙ ХҮНИИЕ ИЕРОГЛИФУУД «ТООДОГГҮЙ»

Үгээрхэн хуралсалай жэл ехэхэн лэ шадалымни «абаа». Юундэб гэхэдэ, нэгдэх, хоёрдоху курсда нурахадаа, бигд ерээдүй замтайгаа үгээрхэ нуури табинабди.

Мүнөө монгол, хитаг, англи хэлнүүдые шугалжа байхадаа, хэлэнэй нугаһа барихын тула, түр бури бээ гамнаггүй, залхуураггүй хүдэлхэ хэрэгтэй. Хитаг хэлэнэй иероглифууд урагшаа хэлэнэй хүниие «тоодоггүй». Түүгээд монгол хэлэнэй багша миинтээр «4» гү, али «5» табихагүй.

Алтан шара наран түмэн мянган гэрэлтэ элшэнүүдээрээ газар гэлхэн элгэрье дулаасуулна. Досоомни ая ганга багарһан мэтэ сээжэ сэдхэлни баяраар билтарна.

Наруули дулаан үдэрэй сагта аалихан нэбшээлхэн халхин хэнэйшье, илангаяа оюутагай зурхэ долоого шадалтай. Дурлаһан хоёртой бээ бээгээ гүтэлхээ эшэжэ байхагань, алая халхин тэдэнэе холбоһон мэтэ гундуурнь ницгэнэ. Наранай дулаан элшэнүүд, алая нэбшээн, номгон бороо...

«...Дэлхэн шарай – сэл хүхэ байгаали, Дэлэн ошоһойб сэнхир ногоон тужа руу Арсын хангал халюун гайгым утагай хай, Арюун хангал бодолоор сэдхэл зүрхэм халидаг хай!»

Д.ЦЫРЕНОВА, БГУ-гай зүүн зүгтэй факультеттэй оюутан.

ТАМЦУН МАНТИРМАЙ ТАЛА (Цянга)

Бага сага суглуулаад, харан гэхэдэ, урдаһаамни нэгэ сэрхэн, сабсагаан платитай, толгой дээрэ сээжэй гүрлөөтэй басаган түрэг түрэгн алхалта. Хажуудам ерээд, зогсобо. Юундэб даа энэ басагы танишагүйб.

- Сайн байна, Бадма, - гэхэдэнь, бүри гайхалһан гэжэ мүн.

- Минии нэрэ хаанаһаа мэдэнэбта? - гэжэ урдаһаань асуубаб.

- Ши намай танишагүй гүй? Нургуулида нэгэ класста нураа бэлэйбди. Ши минии гээгээ татадаг, нам руу саарһа шэддэг байһанаа ханаагүй гүй? Тэрлүүдэ намда дуратай байһан гээжэ ойлгоһонби. Нүүдээрн өөрөөшье шамда дурлааб. Хэды шамай хүлээгэбди! Хэзэ минии хажууда ерээжэ, «Би шамдаа дуратай» гэхэн эгээл хайхан үгээрхүүдые намда хэлхэбши гэжэ ходоодоо ханадаг нэм. Тэр үедэ минии хойноһоо дахажа, хаанаһы, хээгэнь ябахаар бэлэн байгааб.

Өөрөөшье шамда дүтэлжэ хэлхэ аргатай байгааб. Харин юушьеб даа намай гэдэргэнь татаа, баржа, табигса үгөөгүй. Нүхэд басагадаараа хөөрлэдэ хэдэмни, тэдэмни шигээжэ хэлэ: «Өөрөө ерээд хэлхэнь хүлээ. Хэзэ хүбүүнэй хойноһоо басаганай гүйхэ харавши?» Хоюулан эзмэтэйбди, хажуудаа байһан жаргалаа алдажархёобди. Хуби заяан бэиэ байхадаа, хайһан гэхэбши? Намайе хүлисөөрэй. Биши ябахамни. Нүхэрн хүлээжэ байна. Инаг дуран шамай орхихогүй. Алдуунууд дээрэ нурадаг гэлсэдэг: басаганда дурлал, заал наа дуража мэдүүлээрэй.

Нүхэр хүбүүдээрэ хөөрлэдэн байһан. Тэдэмни намай хадалда гарахан гээжэ хэлэ бээ. Сэдхэлэйм хуаариһоод байхада, энэ хүбүүн түшээт болоо. Юундэб гэхэдэ, харюугүй дуранда абтаһан зүрхэмни үш соо тэсэхэ аргагүй

О.таргойдо нэгэшье үлээгүй. Мүнөөдэрхэ дулаан үдэр болохонь. Хубсалаад, газар гарахадамни, эжымни сайгаа шамажа байба. Сайлаад, хорёо соохи үһөө сабишажа эхилэб. «Мүнөөдэр суһотон биүү» гэжэ гээтэ хана жархилаб. Нээрэньшье, шатагымнай соёлтой байһан соо залуунууд зориулагдан үдэжэ үгээрхэ юм гэжэ ханаад, зосоом наран гарашахад лэ гэнэ. «Үү, мүнөөдэр ехэ хайн үдэр болохо хэбэртэй. Энэ үдэшинь нүүдээр дуратай басага гэрлэнь хүрөөд, дуратайгаа одоол мэдүүлхэб» гэжэ шэбшэб.

Минии ханаагаар, залуу наһанайм гээл хайхан үдэр болохонь хэн, тээд... Үдэжэ соёлтой байһанай газар үетэн нүхэдөөрөө хөөрлэдэжэ байхадамни, нургуулида сугтаа нураһан басагад ерээжэ, «стадион дээрэ ошоё» гэжэ хэлэбэ. Харахадамни, басагадые нэгэ танидаагүй хүбүүн дахалдаад лэ ябана. Ганса би бэиэ, мүн хүбүүдэнь булта гайхалдана. Класстай нэгэ басаган хэлэбэ даа: «Энэ хүбүүе харана гүт? Танишагты: минии нүхэр. Ерэхэ жэл түрэг хэхэмнай».

Энэ үедэ зосоомни нэгэ юумэн таһарһандал болобо. Мүнөө үдэжэ энэ басаганда дуратайгаа мэдүүлхэ гэжэ шийддэг ябаа биүүб... «Зосоомни үбдэнэ» гэжэ шал худалаар хэлээд, түргөөр саашалаб. Газар хэлбэлэжэ, толгоймни таба-зургаа болон хууааржа байһан мэтэ. Нюдэн-һөөмни нөлһон тогтонгүй гоожсоно. Энэ шихэдэ хэндэнь хэрэггүй хүн болобо гүб даа!

Таһалга соомнай хон-жэи болошоо. Энэ ушар хөөрлэи хүбүүнэй аалиханаар бархирха дуудана. Харин минии модондэ гашуун мангиртай талын дунда хүбүүн басаган хоёр харагдажа байгаа нэ.

Борис БАЛДАНОВ.

Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатта кандидат

Евгений Казакович ХАНХАЛАЕВ

- Хамтадаа хорёод гаран элдэб предприятинууд. Манай ажалай халбари бүхэн хотын зондо мэдээжэ, нэн түрүүн зоной эрилтэ хангадаг юм. Жэшээнь, хотын дулаасуулгын бүхы шахуу станцинууд манай

байгуулжа болохогүй гэжэ мэдэнэб, тиимэнь ондоошье зондо туһалаагүй хаа, юумэн бүтэхэгүй гэжэ мэдэнэб. Сугтаа бидэ аргаяа олохобди.

- Тание хотын зон хайн мэдэнэ. Та хотын, республикын

телекомпаниин үндэрэн дээрэ хурагшадай видеостуди байгуулха талаар ажал эхилээбди - манай үхибүүд юугээрээ американ гү, али немец үхибүүдхээ дутааб? Үхибүүд видеокamera

СУГТАА АРГА ОЛОХОБДИ

мазут ашагладаг, гэрнүүдтэ, хургуулинуудта, үхибүүдэй сэсэрлигүүдтэ дулаа асардаг, бензиниёмнай автомобилюуд ашагладаг, «Ариг Ус» телеканал хото соо эгээл мэдээжэ капиталнуудай нэгэн, манай наймаанууд хямда сэнгээр хайн шанартай эд худалдадаг, барилгын фирмэ хотын, тойрогой зондо гэр баридаг. Юундэ иигэжэ элдэб халбаринуудые нэгэдүүлнэ гэшэбибди? Ондоогоор амидархань хэсүү, хуби бүхэниинь нүгөөдэдөө туһалдаг, энээнэй ашаар хямда сэн, ажалай хайн шанар хангагдана. Японойхиноо ондоо американ, англиин түрүү дүй дүршэл хэрэглэнэбди. Эдэ бүгэдэ манай буряадай дүршэлгүйгөөр, манай фирмын эрхим ажалшадгүйгөөр бүтэхэгүй нэн бээ. Өөрынгөө ажалшадта таатай эрхэ байдал тогтоогообди, манай кафеде эдэлхэдэнь, хахад сэнгыень түлэнэбди, хүүгэдэй зунай амаралтын түлөөнэгүй нүгөөкпонуудые үгнэбди, Байгал дээрэ амаралтын бааза худалдажа абаабди... гэхэ мэтэ юумэн олон. Бүгэдын бэрхшээлнүүд манай концерны алад гараагүй. Эдэ бэрхшээлнүүд манай гэр бүлшье дайраа. Мишии хамган мэргэжэлээ хэлгүүлхэ баатай болоо юм. Гэр бүлэ соом хуу мүнөө ажалтай. «Амяраа концерн соо коммунизм»

шата хэмжээндэ хүдэлнэ гэшэт. Харин танай хунгуулиин округой юрын зоной эрилтэнүүд тухай мэдэхэ гэшэ гүт, гэдээндэ туһална гүт?

Мэдэнэб даа, энэн тухай ганса дуулаа бэшэ, ёhotoop мэдэнэб. Нэн түрүүн өөрөө тус округто хуунаб. Эдэ асуудалнуудтай бидэ бултадаа мишии хүүгэд, мишии ашанар үдэр бүри дайралдана. Округой шухала асуудалнуудые шийдэхэ, зондо туһалха гэжэ оролдолго гарганабди. 52-дохи, 56-дахи хургуулинуудые шефтээ абанхайбди. Манай

хэрэглэжэ, өөрын программануудые зохёожо хураха. Спортын секцинүүд түлөөнэгүй байха ёhotoй гэжэ эрилтэ табинабди Гэмтэ ябадал, хара тамхи таталга амин шухала асуудал болоод байна. Эндэ ганса хэрэглэн хэмжээнүүд туһалхагүй, үдэр бүриин хүмүүжүүлгын ажал хэрэгтэй. Имагтал спорт өөрыгөө хамгаалжа шадаха, шэнэ байдалда дааха, эрэлхэг зориг, хатуужал хүмүүжүүлхэ арга олгодог гэшэ. Эгээл шухалань гэхэдэ, спорт харгыһаа хадууруулахгүй, архи тамхи намналгаһаа зайсуулаха

шадалтай. Энээнһээ гадна Буряад ороңдоо «чемпионуудые бэлдэдэг ороң» гэнэн урданайнь соло тэхэрюулхэ ёhotoйбди. Би Буряадай Боксын федерациин түрүүдэгшэ хадаа бүхы арга боломжо, харилсаа хэрэглэн энээниие бээлүүлжэ шадахаб. Хэхэ ажалаа үргэн дэлисэтэйгээр ябуулжа захалаабди.

Үхибүүдэй, залуушуулай түлөө ехэ юумэ хэнэт, хургуули, больниануудта туһалнат, харин предприятинуудай, тогтоһон заводуудай ажалшадта салин түлүүлхэ талаар тэмсэнэ гэшэ гүт?

Е.К.: Эндэ нэгэл зам бии хэбэртэй - шэнэ, хэрэгтэй үйлэдбэринүүдые байгуулха, ажалай шэнэ хууринуудые бии болгохо, нэмэлтэ олзо абаха болон салин түлэхэ.

Олон тоото асуудалнуудые амжалтатайгаар шийдэхэсэхэ проектнүүдэй нэгэн хадаа «Бурятферммаш» акционернэ бүлгэмэй бааза дээрэ манай концернын ба «ДЭУ» (Урда Корей) фирмын автомашина суглуулха хамтын үйлэдбэри байгуулха болоно. Энэ үйлэдбэри 1500 хүниие ажалтай болгожо, хаадгүй салин абаха арга олгохо байна.

Хүсэхэ юумэн танда хуу бии хэбэртэй, Та томо концернын президент болонот. Яхаяа Арадай Хуралай депутатадта өөрыгөө дэбжүүлбэт?

Е.К.: Би ондоо сагта түрөө ба хүмүүжээ гэшэб. Тэрэ үедэ бээ бээдэ туһалдаг заншые байгаа, өөрөө би олон хүүгэдтэй бүлэдэ түрөөб. Амжалта өөһэдөө туйлаһан хүнүүд ондоо зондо туһалха уялгатай гэжэ хангаабди. Хубидаа хайн хууа гэшэ худал, манай республикын, хотын, районий хүндүүлхэй асуудалнууд манай бултанай асуудалнууд болоно, гансал хамтадаа бидэ арга олохобди.

А.САНДАКОВ хөөрэлдэбэ.

НА ЛВРЗ РАССЛЕДУЮТСЯ ФАКТЫ НЕЗАКОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Улан-Удэ, 15 июня. (ИТАР-ТАСС). Налоговая полиция Бурятии возбудила уголовное дело по признакам незаконного предпринимательства, осуществленного Улан-Удэнским локомотивовогоноремонтным заводом. Как сообщили сегодня корреспонденту ИТАР-ТАСС в республиканском управлении федеральной службы налоговой полиции, на государственном предприятии, которым руководит кандидат в президенты Бурятии Александр Коренев, выявлены факты оптовой реализации горюче-смазочных материалов без оформления лицензии на этот вид деятельности.

Завод проводил подобные операции в течение 1996-98 годов. В результате чего были получены незаконные доходы в особо крупных размерах, частично укрытые от налогообложения. Так, только в прошлом году доходы от нелегальной деятельности составили около одного миллиарда негеноминированных рублей.

Примечательно, что под всеми документами, связанными с незаконным предпринимательством, стоят подписи директора Александра Коренева и главного бухгалтера ЛВРЗ.

ОЛОН ҺАНАЛ БАРИНГҮЙ

Байгша ондо Буряад Республикын Президентын хунгалтын урда тээхи тэмсэл урдань үзэгдөө дуулдаагүй шахардуу шангаар ябажа байна. Энэ уеын шанар муутай үзэгдэлнүүд соо тон түрүүн манда 4-5-най хүни Одитриин сүмын дэргэдэ лама, хубарагуудые сохиһон ушар ханаанда ороодхино.

Түбэд эмнэлгын Атласые Америкэдэ абаашаха тухай хэлсээ Россин хуулиин ёһоор заатагүй дүүргэхэ, болихо тухай асуудал мүнөө шухала бэшэ. Күрэдөө ямаршые ушарта буряад арад зоной нэшэл бодолье аркудхажа ябадаг хайн хайхан үүргэтэй лама, хубарагуудта гар хурэхэнь ехэл хажар муу байна даа. Ямаршые дайнай үедэ, ямаршые орондо сэрэгшэд хэршые хатуу шэрүүн байбашье, санаартанда гар хурэхэнь үсөөн лэ байһан байха.

Буряад яһанай Президент байбал, иимэ шэрүүн хэрэзгы

шийдэхэбэри абахагүй байгаал даа гэжэ хүрэхөөр ханаандам ороо. А. Коренев Атласай талаар буддын шажантанай тала бариһандал болоно. Тээд үнэн президент болошбол, манай яһатанда ямар хандасатай байхыень бу мэдэе.

Бидэ, буряадууд, республикын ниитэ зоной оройдоол 25 процент болодог бээбди. Тэрэ саанаа ханалнай хэдэн халаа боложо асатадаг. Энэл зангаараа байбал, бидэ хэзээшые буряад Президенттэй болохогүйбди гэжэ илангаяа байгша хунгалтада бэлэдхэл харуулна.

Бэрхэшые, хурсашье буряад яһанай кандидатууд Президентдэ дэбжүүлэгдээд байна. Эдэнэй дунда яагаад зүбөөр шэлэхэ зэргэтэй? Нютагаймнай гээд шэлэхэнь буруу. Ажахын, гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажалда олон жэлдэ ябажа

мүлирһэн дүй дүршэлтэй, ялас гэмэ ухаан бэлигтэй, арадаа ударидаха гэнэн Бурханай табисууртай хүниие Буряадай Президент болгохо ёhotoйбди. Иимэ хүн биил даа. Тэрэмнай Владимир Бизьяевич Саганов болоно. Энэ хүнэй түлөө дуугаа үгэбэл, буряад арад нэргэн хүгжэхэ, зоригтой болохо. Тэрэнэй Президент болошбол, бусадшые яһатан шүүхэ. Кундэб гэхэдэ, буряад зоной дүүрэн сээжээр амилдаг боложо, ханаһандаа хүрэхэл, бусадшые яһатанда хайн байжа, х о о р о н д о х и харилсааншые амгалан дэлгэр болохо зэргэтэй.

Эдэ бүгэдые бодожо, июниин 21-нэй үдэр зүб шэлэлгэ хэхээ оролдоел гэжэ буряад зоноо уржалнаб.

Ширап НАНСУЛОВ, ажалай ветеран.

ОБРАЩЕНИЕ кандидата на пост Президента Республики Бурятия С.П.Будажапова к избирателям республики

Уважаемые товарищи, земляки!

21 июня гражданам Бурятии предстоит сделать очень важный выбор. Предлагаются два пути. Коммунисты, народно-патриотические силы предлагают народу стабильность, межнациональный мир и согласие, защиту от тех катаклизмов, что несет непродуманная, шоковая политика федерального центра. Мы призываем трудовой народ к сплочению, единству, совместным действиям за отстаивание интересов большинства населения. Напротив, наши оппоненты, за красивыми обертками предвыборных программ, хотели бы превратить нашу богатую ресурсами республику в арену ожесточенных схваток за продолжение передела остатков государственной собственности между различными кланами.

Учитывая интересы народов республики в этот сложный период, необходимость консолидации здоровых сил на выборах президента республики, а также то, что Леонид Васильевич Потапов заявил о том, что он разделяет предвыборную платформу народно-патриотического союза, признал справедливость многих критических замечаний в его адрес, принял к исполнению наказы избирателей, я решил снять свою кандидатуру.

Реском КПРФ и правление НПСР заявляет, что будущий Президент Бурятии во всех начинаниях и делах в интересах трудового народа может всегда рассчитывать на понимание и поддержку организаций, составляющих блок народно-демократических сил.

Вместе с тем, мы оставляем за собой право конструктивной и принципиальной критики, востребования периодической информации и анализа состояния дел по реализации положений предвыборной платформы.

Принимая решение об этом, прошу Леонида Васильевича Потапова после своего избрания на высший пост выполнить следующие условия:

- сформировать правительство народного доверия, которое должно состоять преимущественно из молодых людей, имеющих профессиональную подготовку, перспективы роста, опыт организаторской работы и практические навыки. При формировании правительства и всей структуры исполнительной власти должны учитываться принципы и интернационального и национального подхода, представительства различных партий и движений, реально действующих в республике;

- продумать и принять меры по усилению общественного контроля за органами управления и власти, включая структуру и практику функционирования предприятий различных форм собственности.

Дорогие товарищи! Глубоко признателен десяткам тысяч избирателей, которые поддержали выдвижение меня, как первого секретаря рескома КПРФ. Принятое решение далось мне непросто. Знаю, что большое число активистов и сторонников КПРФ проводят в эти дни агитационную работу. Всем им хочу выразить свою глубокую признательность и благодарность. Однако понимая, что вся эта большая работа проводилась ради общего дела, руководствуясь прежде всего интересами республики, осознавая ответственность своего шага, призываю всех коммунистов, наших сторонников и избирателей Бурятии, кому близки позиции блока народно-патриотических сил, отдать свои голоса за Леонида Васильевича ПОТАПОВА.

С.БУДАЖАПОВ, первый секретарь Бурятского рескома КПРФ, председатель правления Бурятского отделения НПСР, депутат Государственной Думы Российской Федерации.

г. Улан-Удэ, 15 июня 1998 г.

ЗОЛОТЫХ ГОР НЕ ОБЕЩАЮ, ОДНАКО И СИДЕТЬ СЛОЖА РУКИ НЕ БУДУ...

Слово к моим избирателям
Уважаемые избиратели Холтосонского избирательного округа!

Четыре года назад вы сделали выбор, избрав меня своим депутатом Народного Хурала, хотя претендентов на депутатский мандат было несколько. Затем на первой сессии республиканского парламента снова на альтернативной основе я был избран Председателем Народного Хурала Республики Бурятия. Издесь, уверен, немалую поддержку мне оказало ваше доверие и потому в последующей своей деятельности всемерно стремился оправдать ваши ожидания и надежды, добиваясь прежде всего экономической и политической стабильности в обществе. И некоторых позитивных результатов здесь удалось добиться. Более существенны были результаты работы Народного Хурала по достижению равновесия властей в республике, выработке и принятию законодательных и нормативных актов по экологическим, культурным и нравственным проблемам, прежде всего по защите бассейна озера Байкал. Позитивны, в основном, итоги деятельности по разработке основ национальной политики, суть которой в межэтническом согласии и сотрудничестве.

В общей сложности Народный Хурал за четыре года деятельности в этом, первом своем созыве, разработал и принял на своих восемнадцати сессиях более 130 законов республики, что в несколько раз больше, чем принимал прежде Верховный Совет Бурятии. Это также, считаю, неплохой результат. Лично я, так или иначе стремился участвовать в разработке и принятии большинства законодательных актов. Имею

определенные результаты и как член Совета Федерации Федерального Собрания Российской Федерации, куда входил, как один из руководителей республики. Они прежде всего в защите финансово-экономических интересов Бурятии при принятии ежегодного государственного бюджета страны.

К большому сожалению, далеко не все, о чем говорил на предвыборных выступлениях 1994 года, затем в последующие годы в своей повседневной работе планировал, удалось воплотить в жизнь. Прежде всего не удалось добиться продолжения функционирования Джидинского вольфрамо-молибденового комбината, хотя по этому поводу не раз встречался и вел переговоры с руководителями обеих палат Федерального Собрания, Правительства и ряда министерств Российской Федерации, неоднократно выступал в средствах массовой информации. Реальность же оказалась такой, что продукция Джидинского комбината оказалась совершенно неконкурентноспособной на мировом рынке из-за своей высокой себестоимости и потому было принято решение о закрытии предприятия. В этой сложной, даже очень тяжелой ситуации (ведь речь шла о судьбе градообразующего и потому решавшего массу проблем и в г.Закаменске, и в районе, предприятия), единственное что удалось - большинство цехов Джидинского комбината преобразовали в самостоятельные предприятия и они постепенно «притираются» к деятельности в рыночных условиях. Определенная работа мною, как депутатом Народного Хурала, проведена и по другим источникам сохранения и даже изыскания новых рабочих мест. В числе последних - создание АО «Закаменсклес» и «Закаменскзолото», ряда других более мелких, однако достаточно перспективных предприятий. В г.Закаменске в настоящее время идет реконструкция оборудования местного пивзавода, на очереди - мясокомбинат и другие промышленные предприятия.

Перспективным, в смысле представления дополнительных рабочих мест в районе, считаю неплохо организованную кампанию по переезду молодых семей в села, при которой им предоставляются неплохие в нынешних условиях льготы по строительству жилья, приобретению живности. Это нужное дело необходимо продолжить, представляя землю, технику и кредиты.

Одним из самых положительных моментов в своей депутатской деятельности считаю, и не без оснований,

то, что содействовал коренной ломке психологии сельчан района, и они несколько лет назад начали делать упор на собственные силы и возможности, и немало здесь уже добились. Самый красноречивый пример тут - ведущее строительство «народными методами» средних школ в малых селах, спортивных залов, других объектов социальной сферы, с последующим возмещением затрат за счет лимитов Минсельхозпрода России. Здесь Закамна, без преувеличения, пример для всей республики, в чем могли конкретно убедиться участники проходившего в 1996 году в районе, специального республиканского совещания-семинара. Эту работу, несомненно, следует продолжить, так как она пойдет только на благо району, его населению.

Уважаемые избиратели! Моя деятельность все эти годы нынешнего созыва Народного Хурала республики, впрочем, как и предыдущие 23 года работы на Джидинском вольфрамо-молибденовом комбинате, на который приехал совсем молодым человеком, проходила на виду у вас и у многих из вас сложилась обо мне оценка не только как о депутате, но и человеке, так как многократно встречался с вами в официальной и неофициальной обстановке и разъяснял свои взгляды и позиции, отчитывался о проделанной работе, отвечал на вопросы. И вам, естественно, предопределять свое отношение к моему повторному желанию стать, откликнувшись на выдвижение моей кандидатуры коллективом Санягинской средней школы, депутатом Народного Хурала.

Отмечу лишь то, что иду в депутаты Народного Хурала, так как твердо сознаю: не сделал еще многое из того, что планировал, что получил в ваших наказах в последние годы. Также не использовал до конца и весь свой накопленный опыт, знания. Добавлю, что имею свою предвыборную программу, в которой постарался максимально учесть свои допущенные недочеты, ошибки, невыполненные обещания. (Что скрывать, и это все имело, к сожалению, место).

Одно твердо обещаю накануне выборов: если вы, уважаемые избиратели, снова окажете доверие, то вам за меня краснеть не придется! Такова моя жизненная позиция.

С глубоким уважением и признательностью
Михаил СЕМЕНОВ,
Председатель Народного Хурала Республики Бурятия, ваш кандидат в депутаты Народного Хурала.

ЛАБ ХАНГАЖА ШАДАХА

Бидэ, Баргажан шотагай хүнүүд, Буряад Республикын Президентын тушаалда хоёрдохийо дэбжүүлэгдэн А.В.Потаповай түлөө дуугаа үтэхьетнай уржалнабди.

А.В.Потапов олон жэлэй туршада республикын хүтэлбэрилхы зургаануудта ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болоһон гээд онсолхо ёһотойбди. Тэрэ Туркмениин ССР-эй Марийска областин гүйсэдкомой түрүүлэгшээр, удаан тус республикын Верховно Советэй Түрүүлэгшын орлогшын тушаалда дэбжүүлэгдэн байгаа.

Буряад ороной ажалшадай гуйлтаар 1990 ондо тэндэһэ бусажа ерээ һэн. Леонид Васильевич республикын Президент байха үедөө даалгагдан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байгаа гээд онсолхо байнабди.

Нэгэдэхээр, А.В.Потапов дүй дүршэлтэй хүтэлбэрилэгшэ болоно. Тэрэ республикын габыата инженер, экономика эрдэмэй кандидат гэхэн нэрэ зэргэтэй.

Хоёрдохёор, республикын хүдөө нотагуудта гол түлэб буряадууд ажаһуудаг, ажалладаг гээшэ ааб даа. Тэдэнтэй хоёрдэжэ шадаха хүн А.В.Потапов болоно. Юундэб гэхэдэ, манай Президент Буряад Республикын гүрэнэй хоёр хэлэ - ород, буряад хэлэнүүдые мэдэдэг байна ха юм. Тиихэдэ бусад кандидадууд - Коренев, Шаповалов гэхэ мэтэ хүнүүд буряад хэлэ мэдэхгүй гээшэ.

А.В.Потаповай нэрые хухалха, нэрэ хүндыень унагааха зорилготойгоор «Түбэд медицинн атлас» США-да абаашагагүйн тула политическэ «наада» эмхидхэнэ байна. Политикууд,

Президентын тушаалда кандидат А.В.Потапов гээшэ элдэб эсын юумэ "ухааджа" ябадаг зон гээшэ ааб даа. Сөхьень хэлэбэл, тус атлас Россиян Правительствон захиралтаар, гэгээн түрэлтэ Далай-ламын үршөөлөөр Холбоото Штадуудай хүн зондо харуулхаар абаашагдан байна бшуу. Тиимэһээ А.В.Потаповай гэмэ зэмэ энэ хэрэгтэ угыл хадаа угы.

А.В.Потапов - Буряад ороной ара зоной түлөө аһан шадалараа оролдохо, амгалан тайбан байдал лаб хангажа шадаха президент мүн болоно ха юм.

С.А.ДАНЗАНОВ,
Б.Б.ШИРЕТОВ,
Т.Б.БУДАЕВ болон 29 хүнэй гар табилгатай бэшгэгшэ.

МАНАЙ Сагаан-Нуур хууринда тон шухала удахад гурбан ушар май нарада болоо.

Түгнэн шулуун нүүрхэнэй уурхайн директор Н.Г.Малеев тэдэндэ хабаатай байгаа. Боксоор тусгаар залашаглалгада тушаагдаа. Мүнөө Сагаан-Нуурта 6500 хүн ажагууна, олонхинь залуушул. Ажагуушдадай дунда зэргын вахан - 30 наһан юм. Республика соо тус хуурин спортивна хуурин гэжэ суутай болоһон, арба гаран спортивна секци эндэ гүэдэдэг.

Баяр ёһололдээрэ нэн түрүүн Николай Геннадьевич үгэ хэлэбэ. Юрэл хүтэлбэрлэгшын эрхээр бэшэ, харин өөрөө спортсмен - барилдаашан, баскетболист яһан тула эндэ онсо хабаатай юм. Хоёр метр үндэр бэстэй, 100 гаран килограмм шэглүүртэй. Гэхээ гадна Малеев санын спортын талаар республиканска федерациин президент мүн. Хоёр жэлэй саана уурхайн директортой тушаалда орон сасуу шэнэ энэ барилгыг өөрынгөө сэхэ хиналта доро абаа һэн.

Сагаан-Нуурта болоһон удаадахи ушар уурхайдахи бэрхэтэй байдалтай холбоотой. Олон харын туршада саанигай түлэгдөөгүй ушарһаа хүдэлмэришэдэй бүлэг буһалгаалаа. Нүүрхэнэй промышленностьда мэдээжэ, ойлгосотой байдал ха юм. Уурхайн хүтэлбэрлэгшэдэй гэм зэмэ эндэ үгы. Юуб гэбэл, Ураалһаа эхилээд Алас Дурна эгтүрэтэр нүүрхэ хэрэглэгшэд абабан продукция түлөө мүшгэнь түлэгзгүй ха юм. Үринь - миллиард түхэригтэ, хуушан мүнөөр - триллион түхэригтэ хүржэ байнхай.

Гансашье салин хүлхэнэй талаар удаардаг бэшэ, харин өөрөө уурхайн саг соогоо түлбэрээ оруулаагүй ушарһаа зайн гал унтараагдадаг, хамбарин ажахы шахардуу байдалда ородог юм. Шэнгэн түлишын, тээрэлгын зүйлнүүдэй, запчастнуудай аутагал болодог... Хэды иигэжэ ойлгуулаа, тайлбарлаашье хаань, эгээл тэсэбэриггүй буһалгаалагшад эрилтэнүүдэй хангагдаагүй хаа, Зүүн-Сибирин түмэр замы хааха гэхэн дурадхал оруулдаг байба.

Энэ бэрхэтэй үедэ Николай Геннадьевичай хүдэлхыень хараа һэн. Үритэшэдһөө мүнгээ эрихэ, «Востсибуголь», «Росуголь» нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрлэгшэдтэ, Бурядай, Россин Правительствануудта туһаламжа эрижэ хандаа. Тийхэ зуураа уурхайн нүүрхэ абалгаяа бага болгохогүйн, харин дээшлүүлхын тула али болохоор оролдоо.

Н.Г.Малеев 40 наһатай.

Правительствын дэргэдэ арадай ажахын академи дүүргэбэ. Мүнөө Эрхүүгэй гостехническэ университетэй дэргэдэхи аспирантурада заочноор хурана, кандидадай диссертаци хамгаалгада бэлдэнэ.

Мүнөө үедэ уурхай жэлэй даабари дүүргэхэ хараагаа бээлүүлхэ аргатай. Буһалгаалха хүсэлтэйшүүл уданшьегүй бодото байдалаа ойлгоо. Дахинаа энэ үзэгдэл дабтагдажашье магад,

хабаадаха гэхэн хүсэлөө бээлүүлгэдэ Николай Геннадьевичтон анхаралтайгаар хандаа юм. Ажабайдалдань, саашанхи хуби заяандань болохо хубилалтануудта тэрэ хээдээшье онсо анхаралтайгаар хандадаг заншалтай. Өөрынгөө хунгуулиин округ, тэрэнэй зорилгонуудые тон анхаралтайгаар шудалхые оролдоо. Хунгагшадтайгаа оло дахин уулзаа. Илангаяа олон хүнүүдтэй танилсахын

НИКОЛАЙ МАЛЕЕВЭЙ АЖАБАЙДАЛҺАА ГУРБАН УШАР...

Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадта кандидат

Эрхүүгэй областиин Каменка хууринай таряшанай бүлэдэ түрөө һэн. 16 наһатайдаа дунда хургуули дүүргээд, «Южный» гэхэн нүүрхэнэй уурхайда хүдэлхөөр ороо. Ерэхэ жэлдэ халбарида хүдэлжэ эхилхээр 25 жэлэйнгээ оёе тэмдэглэхэ. Уурхайда слесарээр жэлэй туршада хүдэлөөд, «нүүрхэнэй» мэргэжэлээр Эрхүүгэй политехническэ институт дүүргээ һэн.

1979 ондо дээдэ хургуулиһаа зууршалгаар Буряад орондо ерхэн юм. Холбоолжоной шулуун нүүрхэнэй уурхайда горно мастераар ажалынгаа намтар эхилээд, үйлэдбэрийн талаар директорэй орлогшо хүртээрэ ургаа. Удаань ороной нүүрхэнэй промышленноостиин министерствын зууршалгаар Монгол орондо уурхайе ашаглаха талаар мэргэжэлтэдэй бүлэгтэй зүбшэглэгшэ хүтэлбэрлэгшөөр хүдэлөө.

1996 ондо «Востсибуголь» ОАО-гой хүтэлбэрлэгшэд Түгнэн уурхайн директорээр томилоо һэн. Ерээдүйдэ жэлэй туршада 9 миллион тонно нүүрхэ малтан абамаар проектнэ хүсэтэй уурхайе толгойлходо, зохёохы ёһоор хүдэлхэдэ таатай ха юм.

Мүнөө Түгнэн уурхайда жэлдэ 3 миллион тонно нүүрхэн абтана. Томо үйлэдбэрийе хүтэлбэрлэхэдэ үргэн мэдээс хэрэгтэй. Н.Г.Малеев залуудаал адли эрдэм мэдээсээ үгэдхөөр. 1995 ондо США-да менеджментын хургуули дүүргээ, хоёр жэл болоод Россин

Дахин Н.Г.Малеев байдал номгоруулхын тула сүүдхээр оройдоол хэдэн часай туршада нойрсохол.

Гурбадахи ушар гэхэдэ, Сагаан-Нуурта нотагай хүмын хургуулиин түрүүшын шулуу баяр ёһололой оршон байдалда табигдаба. Дахинаа Николай Геннадьевич зонойнгоо урда үгэ хэлэбэ. Багжагар үндэр бэстэй энэ хүнэй оюун ухаанай баялиг, ажабайдалай уг унги тухай, хэшхэлэй уялга тухай хэлэхэдэнь һанаа хүдэлгэмөөр лэ һэн.

Шэнэ һүмэ томоор, үндэрөөр баригдаха юм. Сагаан-нуурайхидай үргэн мүнгөөр барилга ябуулагдаха. Уурхайшы хажуу тээ байхагүй. Николай Геннадьевичтай удаань хөөрэлдэбэди.

Бүхы наһаяа «шэнээр хараад» үзэхэдэл гэбэб. Һанаһанаа бүхыдэнь бээлүүлжэ бираагүйб. Тиймэһээ яараха, бүри эршэтэйгээр хүдэлхэ хэрэгтэй.

Арадай Хуралда депутадаар хунгалтын урдахи кампанида

тула хүдөө хууринуудаар ходо ябаа, сэдхэлэй хөөрэлдөө тэдэнэртэй ябуулаа. Заримдаа, «ябууд дундаа» гэхээр ажалша коллективүүдэй, зарим хунгагшадтай асуудалнуудые шийдхэхэ аргатай байһанаа харуулаа.

Эдэ бүхы юумэндэ депутадай дүршэлтэй. Ушарын гэхэдэ, Мухар-Шэбэрэй районой нотагай өөһэдэн хүтэлбэрийн советтэ тэрэн тухай эгээл эдэбхитэй, олон юумэ туйладаг депутадуудай нэгэн гэжэ тоотой ха юм.

хунгалтын урдахи тэмсэл тухай хэлэбэл, Николай Геннадьевич тэмсэлдэ суг ороһон нүхэд тухайгаа гансал һайн талаһаань, хүндэтэйгөөр хэлэдэг юм. Тэрэннине мэдэхэ хүн бүхэн энээнине абари зангайн гол шэнжэ гэжэ тэмдэглэдэг. Эдэ үгэнүүдые батадхаһан баримтануудыешье хэлэдэг.

Минии хунгалтын урдахи хараа хадаа хунгуулиин округой социальна асуудалнуудые бүри гүйсэд дүүрэнээр шийдхэхые оролдохо, энээнэй түлөө али болохо арга боломжонуудые хэрэглэлгэ болоно. Депутат байха гэшэ иматгал нэрэ хүндэ, һайн юумэ олгохо хүндэтэ уялга бэшэ, харин хунгагшадтай урда харюусалгатай хүдэлмэри. Хунгагшадта энэн тухай нэн түрүүн ойлгуулхые оролдоноб. Харин хунгалтын дүн ямар байхаб, хунгагшад лэ шийдхэхэ...

Виктор БАЛУШКИН, этигэмжтэ ноур.

Кандидат в депутаты Народного Хурала Республики Бурятия

КУЗНЕЦОВ НИКОЛАЙ ВАСИЛЬЕВИЧ

Родился 4 октября 1952 года в селе Усть-Киран Кяхтинского района Бурятской АССР в семье рабочего. В 1968 году окончил Усть-Киранскую восьмилетнюю школу, в этом же году поступил в Кяхтинскую среднюю школу №1, которую окончил в 1970 году.

С 1970 г. по 1972г. служил в рядах Советской Армии.

После службы, в 1973 году, поступил в БСХТ им. Ербанова, который закончил с отличием в 1976 году, получив специальность агронома. С 1976 по 1978 год работал агрономом-семеноводом колхоза «Дружба» Кяхтинского района. В 1978 году в порядке перевода был направлен в колхоз им. Ранжурова на должность главного агронома хозяйства.

В 1990 году избран председателем колхоза «Дружба» Кяхтинского района.

В 1996 году присвоено звание «Заслуженный работник сельского хозяйства Республики Бурятия».

Женат, имеет троих детей.

Принимая решение баллотироваться депутатом в Народный Хурал Республики Бурятия, я прежде всего исходил из следующих соображений:

... довольно значительный опыт работы в среде истинных тружеников земли дает мне право более зримо и объективно оценивать сложившуюся ситуацию на селе;

... знание не на теории, а на практике природы земельных отношений в нашей российской действительности дает мне право дать им трезвую оценку;

... являясь в полном смысле слова сельчанином, я знаю во всей полноте те проблемы, которые сегодня волнуют сельского жителя, будь то крестьянин, будь то сельский интеллигент.

Поэтому, в случае если избиратели моего округа окажут мне доверие, то моя деятельность, как депутата Народного Хурала, будет строиться на следующих принципах:

... придание сельскохозяйственному производству достойного приоритета - как одной из важнейших отраслей экономики;

... создание равных экономических условий для всех форм хозяйствования, исключение при этом каких-либо понуждающих мер по реформированию устойчиво работающих коллективных хозяйств;

... наведение справедливого порядка в земельных отношениях, исходя из принципа «Земля должна принадлежать тому, кто на ней работает»;

... создание благоприятных условий для становления и развития личных подсобных хозяйств;

... исходить из того, что в современных социально-экономических условиях, государственная поддержка села, действенное ценовое регулирование между городом и селом - во многом должны определять как настоящее, так и будущее российской деревни.

С уважением председатель колхоза «Дружба» КУЗНЕЦОВ Николай Васильевич.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Сагаан-Нуур хуурин хадаа Түгнэн шулуун нүүрхэнэй уурхайн хүсэтэ ехэ амжэлгээр Буряад Республикада спорт хүгжөөлгын мэдээжэ түбүүдэй нэгэн болоо. Мүнөө үедэ хэдэн зуугаад түнүүд эндэ санаар, футбол, боксоор, барилдаагаар, теннисээр ба спортын бусад зүйлнүүдээр бээ һорино. 6 ханган хүн зонтой хууринда спортивна 5 зал хүдэлнэ, бассейн, стадион, санын бааза баригдана. В.И.Ивановой дурасхаалда санаар урилдаагаар, боксоор, теннисээр, волейболоор жэл бүрийн республиканска мурысоонүүд заншалта болоо. Май нарада боксын эрхим

Хүндэтэ хунгагшад!

тусхайта зал - республика соо оройдоол ганса, ашаглалгада тушаагдаа. Энэ хадаа үшөө олон үхибүүдые спортоор бээ һорилгодо хабаадулха.

Уурхайн директор Н.Г. Малеев түрэл хууриндаа, республика дотор спорт эдэбхитэйгээр дэмжэнэ, Буряад Республикын санын спортын федерацие толгойлно.

хунгуулиин Хушуун-Үзүүрэй 26-дахи округой хунгагшад! Бидэ, республикын спортын спортсменүүд, ветеранууд манай Буряадта физкультура, спорт хүгжөөлгэдэ бодото хубитаяа оруулһан депутадта кандидат Николай

Геннадьевич Малеевэй түлөө дуугаа үгэхыетнай уряалнабди.

Б.Д.Будаев, Россин, СССР-эй, Европын, Азиин, гэлхэйн чемпион, гүрэ булалгалгын барилдаагаар СССР-эй спортын мастер.

В.И.Баранников, Европын чемпион, Олимпиин наагануудай мүнгэн медальда хүртэгшэ, боксоор СССР-эй спортын габьяата мастер.

Н.К. Мироманова, хүнгэн атлетикээр Россин спортын габьяата мастер, гэлхэйн эскрекордсменка, ороной голоо дахин чемпионка, Европын кубогта илагша.

В.А. Стрельников, СССР-эй чемпион, боксоор уласхоо-

рондын классай спортын мастер, профессор, педагогикын эрдэмэй доктор.

В.Н.Иванов, Россин габьяата тренер, РБ-эй залуушуулай, аяншалгын, физическэ культура болон спортын талаар гүрэнэй комитетэй түрүүлэгшын нэгдэхэ орлогшо.

Н.Ж. Нимаев, гүрэ булалгалгын барилдаагаар уласхоорондын классай спортын мастер, Россин түрүү хуури эзэлхын тула мурысоонгэ хоёр дахин илагша, гэлхэйн чемпионгадэй хүрэл медальда хүртэгшэ, Түгнэн талаһаа урган гараһан.

Г.Н. МАХУТОВ, гүрэ булалгалгын барилдаагаар СССР-эй габьяата мастер.

БАТО ОЧИРОВАЙ ҮНДЭР ХАДАНУУД

ХУРАМХААНДА хушгаар Буряад Республикын Президентэд кандидат Бато Очиров ерхэн гэж дуулаад, Валентина Базарова багшань тон баярлаа хэн. Баргажанай аймагай Хилгана хууринай хургуулида багшалхадань, эгээл дуратай хурагшань бэлэй.

Таряшанай ехэ бүлэдэ одхон хүбүүн эрхэ бэрхээр үдөө юм. Эртүүр эсэггүй үлэһэн хүбүүе эжынь, эгшэнэрын эхэрдэг хэн. Эсэгнэ Ламатай Очиров багадаа Баргажанай дасанай хубараг байгаа. Дасан дуганай хандарагдажа эхилхэдэ, колхоздо ороо, тэндэһээ фронтдо мордоо. Суута полководец Георгий Жуковай командовани доро дайлагдаа бэлэй.

Тэрэнэй аха дүүнэр Доржи, Дампил баатарай үхлээр унаһан юм. Смоленщинэдэ партизан хүдэлөө хүтэлбэрлэн түрэлһын болохо Гуржаб Очиров мүн лэ онсо зоригтойгоор дайсангай тулалдан габыятай.

Ламатай Очиров фронттоо инвалид болоод бусаа, гэрбшье колхоздоо оролдосотойгоор хүдэлжэ, найман хүгэдэ томо болгоо, үхибүүдын дээдэ эрдэмтэй болоо хэн.

Бато багаһаа хүбэлгэн, эрдэм мэдэсэдэ татасатай, урдаа табинанаа дүүргэһые оролдодог бэлэй. Хоёрдохн класста хурахадаа, шатараар түрүүшн разрядгай болоһон, һүүлээрнэ һур харбалгаар спортын мастерта кандидат болоо.

Очировтанай бүлэдэ дүтэй түрэлһингөө гүрэнэй, нийтын элгэ ажал ябуулагша Элбэг-Доржи Ринчиногой дурасхаалыг нангинаар сахидат.

БУРЯАДАЙ Президентэд кандидат Бато Очиров республикын олон ажаһуугшадта хубинн бэшигтэйгээр хандаба. Манай ажабайдалай жаргалтай, хүүгэдэй, ашанарай үглөөдэртөө найдамтай байхын тула юу хэжэ өһотойбиди - бэшигнэ нимэ удхатан. Засаг түрэ хүц зоной ханаа бодол, эриэтэнүүдые ойлгохо уялгатай.

Энэ бэшигтэнь харюунууд ерээ. Конвертнүүдэй үнэтэйһые наа, Президентэд кандидатта этигэһэн хүнүүд харюунуудыг бэшигэ. **Жэшээлбэл, Хэжэнгэһээ Д.В.Ванчикова** (нэрэ, обогоо гүйсэд дүүрэнгээр бэшиггүйн халагалай) ингэжэ бэшигэ: «Би Арадай Хурал бэшигэ, юрэл пенсионерби. Багаһаа колхоздо нимэ уржа доро хүдэлөөб: «Бүхы юумэ фронтдо, бүхы юумэ Илалтада!» Удаань багшалааб. Ажалайм стаж - 50 жэл. Танай программа дэмжэнэб. Ажалажа шадаха хүн бүхэнэй ажалгүй байхагүйн, хулгайлахагүйн, гуйран-шалхагүйн гү, али обоо бог ухашалхагүйн тула оролдохо ёһотойбди.

Энээнэй! Тула бүхы промышленность, хүдөө ажахы нэргээхэ, байгалийн баялигуудыг бодомжотойгоор хэрэглэхэ ёһотойбди. Хүдөө хуурида таряшанай өөрынгөө ажалыг хүгжөөхэ хүсэлтэй байхын тула худалдан абалгын сэнгүүдыг дээшлүүлэхэ, хахад олзын хуулан абадаг хамжаалагшадгүйгөөр

Зүүн Сибириин технологическа институтда «Автомобильнууд болон автомобильна ажахы» гэхэн кафедрые даагша Вячеслав Булатов Бато Очиров тухай ингэжэ хэлээ бэлэй:

- Гансаһы Буряад орон соо, Росси соо бэшэ, харин хилын саана Бато Очиров хэрэг ёһоной харилсаануудтай. Буряад орондо тон хэрэгтэй технологи нэбтэрүүлхые оролдоно.

Бато Очиров долоодохи жэлээ өөрынгөө байгуулан үйлэдбэрин-финансова «Икат» предпряти толгойло. Баргажанай аймагта Икатай шэлэнүүд бии. Эвенк хэлэнгээ оршуулхада, энэ үгэ «үндэр хада» гэхэн удхатай. Гэхээ гадна, үхибүүдэйнь нэрэнүүдтэ энэ үгэ оролсоно: Виктор ба Катя.

90-ээд онуудай эхээр «Икат»

СНГ-гэй 12 заводуудтай хэлсээ баталжа, түмэр хэрэгсэлнүүдыг республика руу асаруулаг болоо хэн.

Удаань автомобильнуудай аккумуляторнуудыг асардаг болоо.

Минеральна нөөсөнүүдыг ашаглагдаа, горнорудна промышленностьда, модо буйлуулгада нөөсө мүнгэ түбһөө, бусад регионууднаа хабаадуулан байна.

Президентэдэ кандидат Очировай экономика ба социальна программа шалгалта гаража, мэргэжэлтэдэй үндэр сэглэлтэдэ хүртөө.

ХҮНДЭТЭ НЮТАГААРХИД!

Мүнөө бүхы орондо ба манай республикада хүндэ хүшэр саг тохёолдоод байна. Буряадай хүн зон тон хүндэ байдалтай. Хүдэмэришэд болон алба хаагшад хэдэн хараар салын хүлһөө абаһагүй, олонинь юрын ажал оложо шадаһагүй. Эхэнэрнүүд өөһэднһөө хүүгэдэй хуби заяагаар, элүүр энхээр, нуралсаар ханаагаа зобонги. Эршүүлэй уялгануудыг - гэр бүлэнүүдэ хооллуулаха, тэжээхэ уялгануудыг тэдэнэр бие дээрээ даажа абанхай ха юм. Бюджетнэ халбаринуудай хүдэмэрилэгшэд - медикууд, багшанар, соёлой хүдэмэрилэгшэд тон муу байдалтай. Ветеранууд, пенсионернүүд бүришье муу байдалда ороһой. Тэдэнэй олонхинь тон ехээр ядарна. Медицинскэ туһаламжанууд, гэр байрын түлөө түлөөһөн, эдэс хоол тон үнэтэй. Мүнөөнэй пенсээр байхань бүришье хүндэ. Гэхээ гадна ахамад наһанай хүнүүдтэ, тэдэнэй дүршэдэ, ажаһуудалай талаар сээсн бодолтой байхада урданай хүндэлэгэ үгы. Саашадаа нимээр үргэлжэлжэ ёһогүй!

XXI зуун жэлдэ республикые юул хүлээнэб? Хүгжэн халбарала гү, али үгытэй байла гү? Үндэр гашуудалда оролго гү, али болбосон тааруу байдал? Энэмнай июнийн 21-дэ шиндхэгдэхэ.

Манай Буряадта бүхы юумэн бии - бэлгтэй арад, байгалийн баян нөөснүүд, дэлхэйн элдэмэни-Байгал - бидэ нэртэй түрэгтэйгөөр ажаһууха ёһотойбди. Энэ ушарта шадабари оншотой, мэдэсгэй хүтэлбэри хэрэгтэй.

Хунгалтын урдахи кампаниин үедэ би танай захянуудыг, дурадхалнуудыг суглуулааб, тийн Буряад Республикын экономика нэргээн бодхоолгын Арадай программада оруулааб. Экономика проектууд түрүүшн ээлжэндэ нимэ асуудалнуудыг шиндхэлгэдэ зориулагдаха:

Түрүүшн - байн харгинуудыг барилга. Хоёрдохинь - хүдөө ажаһада, промышленностьда бага ба дунда болбосоруулгын үйлэдбэри хүгжөөлгэ.

Гурбадахинь - үйлэдбэридэ, хүтэлбэригэдэ хүдэлжэ мэдэсг ехэтэй мэргэжэлтэдыг хурган хүмүүжүүлгэ.

Эгээл гол юумэниинь гэхэдэ, эдэ бүгэдэ хадаа республикын бюджет хангахада туһалха, пособи, пенсия, салын хүлэ саг соонь түлэлгэдэ шухала арга нүхээсэл болохо.

Энэ хадаа манай сугтаа гаталан гараха ехэ замай эхин мүн. XXI зуун жэлдэ бидэ нэртэй түрэгтэйгөөр орохобди.

Хүндэтэ нютагаархид!

Республикада шинэ хүсэнууд хэрэгтэй гэжэ бидэ бултадаа мэдэнэбди. Урдаа хараалһан юумээс бэсүүлэхэ эршэ хүсэн байха гэжэ би этигэнэб. Ажамидарха бэшэ, ажаһуухабди!

Хүндэлэгшэ БАТО ОЧИРОВ.

Москвагай уласхоорондын харилсаануудай институтда «Гүрэнэй ба муниципальна хүтэлбэри» гэхэн мэргэжэлээр олоһон эрдэм мэдэснэ саашанхи хүдэмэриднэ туһа болохо.

Түрэл нютагтаа тэрэ хунгалтын урдахи кампаниа эхилээ юм. Хилганаархин энэ үдэр тарилгадаа ороо хэн. «Найн тэмдэг» гээд нютагаархидын хэлээ бэлэй.

Үндэр хаданууд, үндэр зорилгонууд, үндэр бодолнууд...

«Имагтал бидэнэр лэ республикаа халбаруулахабди. Ажамидарха бэшэ, ажаһуухабди» гээд Бато Очиров бодомжолно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бато Очиров Хилгана нютагтаа Бальжин Раднаевна эжыгтээ.

үнэхөөр тоолодог юм. Бага наһа, гэр бүлэ, эхэнүүдыг гүрэнэй зүгһөө дэмжэлгэ, оюун ухаанай талаар баян залуушуудыг хүмүүжүүлгэ тухай Бато Очировай бодолнууд тэрэнэдэ дүтэ юм.

«Танда ханамжааа сэхэ элрэхэйлһүү», - гэжэ Очирова Э.И.Лукина бэшигэ. Энэ дэлхэйн эгэн хүсэтэйшүүдэ сэхынь хэлэхэдэ, хэсүүшгэһые наань... Буряадай хуби заяанай гүлөө ханаагаа тон зүбөөр зобонот, удаань

«АРАДАЙ ХАРИЛСААТАЙ НАА, АБАРАЛАЙ ЗАМ ШЭЛЭХЭТ»

продукция худалдаха аргынь олгохо, хүдөө ажахын продукция буйлуулан болбосоруулаг үйлэдбэри байгуулаха шухала. Хүдөө ажахыг олзотой болгобол, городто ажаһуугшад зариман хүдөө хуурида нүүжэ түбхинэхэ. Хүн бүхэнэй үнэн сэхэ, байн наһанай ажал хэрэгтэй. Энэниие Президентын хүтэлбэри доро Правительство бэсүүлэхэ ёһотой. Хэрбээ Та арадай түлөө ханаагаа зобобол, дээрһээ дэмжэлгэ абахат.

Иван Петрович Ревин (Загатаа хуурин): «Би бүхы наһаараа хонин ажалда хоншоноор хүдэлөөб. Мүнөө нэгэдэхи группин инвалидби. Хүдөө ажахын хандарал харахань гомдолтой даа. Газетэдэ танай программыг уншааб, удаань танай бэшиг абааб. Программатнай, үнэниень хэлээбэл, үнэхөөр арадай. Танай түлөө дуугаа

үгэхэб. Ямаршье сэнгээр наань, хүдөөдэ ажаһуудаг хүниие абарха, хуурин тосхониие нэргээхэ, бидэнэрэй, пенсионер үбгэдэ хүгшэдэй сагнаа урид наһанһаа нүгшэхгүйн тула оролдохо ёһотойг. Арадай суг ябаа наа, тэрэнэй этигэл найдалыг харюулхат гэжэ би тон батаар бодомжолноб».

Николай Иванович Сергеев (Хэжэнгэ хуурин):

«Бүхы гэр бүлөөрөө танай түлөө дуугаа үгэхэмнай. Манай бүлэ бага бэлэ: би хамгантайгаа, эхэмни, табан хүүгэдни, хоёр хурьгад, хоёр бэринэр, долоон аша эзэнэр».

Северобайкальск хотхоо ухатай, ухаатай бэшиг Э.И.Лукина эльгээбэ. Хорин табан жэлэй саана зууршалгаар БАМ-да ерээ, врач-педиатраар хүдэлөө, өөрыгөө, өөрынгөө хүүгэдыг, ашанарыг Байгал шадарай хойто хизаарай үндэрэн хууригтан гэжэ

эзэниие мартаа наатнай, гайхалтай байхал. Буряад орон - тон баян республика. Эндэ үгытэй ядуугаар ажаһуухань эшбэрлэй. Хилэмэндэһие мүнэнэй үгы сагта хүн ямар байдаг бэ гэжэ би мэдэнэб. Үлэи хоһон хүн - уур сухалтай.

Танай программа байн гэжэ наһанэб. Гансал бүхы юумэ нэгэ доронь хэһие оролдоһоной хэрэггүй. Имагтал танда хунгалтада илахыгтай хүснэб. Хэрбээ та хүн зондо, арада хандаа наа, Президентын тушаалда зорилгонуудаа, ябуулгануудаа зүб тодорхойлохот».

Энэ хадаа Бато Очирова ерэн бэшигүүдэй тон бага хубинь мүн. Буряад ороной хүгжэлтын Арадай программа доторын нютагайхидын хүсэл наһал заатагүй хараада абтха.

Сергей ЗАБЕЛИН бэлдэбэ.

ЖУРНАЛИСТЫЕ ДЭМЖЭНЭБДИ

Гусиноозерскын хунгуулин 35-дахы округһоо Буряад Республикын Арадай Хуралай депутата кандидаттаар Россин Журналистнуудай холбооной гэшүүн, «Сэлэнгэ» газетын редактор **ЧЕРНЫХ Василий Михайлович** дэбжүүлэгдэнхэй.

В.М.Черных 1958 ондо Гусиноозерск хотодо түрэнхэн хургуулин жэлнүүдһээ эхилжэ аймагайнгаа сониндо хонирхолтой материалнуудыг баража, 1976 ондо редакциин штадта абтанай байгаа. Тэрэ гэрэнгээ хойшо Василий Михайлович республика дотороо мэдээжэ журналист болотороо ургаа. Тиймэхээ республикын журналистнууд, Гусиноозерск хотын коллективүдэ тэрэниие депутата кандидаттаар дэбжүүлэн байгаа бишуу.

Сэлэнгын аймаг ба Гусиноозерск хото дотороо В.М.Черных эдэбхитэй нийтын ажал ябуулагша хүн гэжэ мэдээжэ юм. Тэрэнэй оролдосо ашаар Гусиноозерск хотодо нютагай телевидени хүдэлжэ эхилээ, үнэн алдарт хүмын хүзэгтэнэй часовни барилдаа. 1995 ондо В.М.Черных Сэлэнгын районно Советэй депутатаар хунгагдажа, энэхэн болзор соо хунгагдаһааг захаа олхиниень мүнөө бэсүүлээд байна.

Мэргэжэлтэ журналист хэн тула Василий Михайлович сонинийнгоо хуудануудта саг үргэлжэ удхаараа гүнзэгы, худал хуурмаг ябадалыг шүүмжэлэн материалнуудыг толилжо, уншагдаһаа дунда хүндэтэй болонхой юм. Аймагайнгаа социаль-экономическа болон соёлой хүгжэлтэдэ габыятай байһанайнгаа түлөө тэрэ «Буряад Республикын соёлой габыата хүдэмэрилэгшэ» гэхэн нэрэ зэргэдэ хүртөө хэн.

В.М. Черных дээдэ эрдэмтэй журналист. Татьяна Николаевна хамгантаяа хоёр үхибүүдыг хүмүүжүүлэнэ.

Буряад Республикын Арадай Хуралай депутата кандидат Василий Михайлович Черныхэй программын үндэрэн хараанууд:

- «Гадуута нуурыг аршалан хамгаалха тухай» Буряад Республикын Хуули баталан абаха;

- нютагай эд үйлэдбэрилэгшэдыг хамгаалха, тэрэнэй аргаар районной бюджет нэмээхэ, ажалай хууринуудыг олгохо;

- районийнгоо ба городой экономикыг найжаруулхын тулаа инвестиционно ажал хүдэмэри эдэбхитэйгээр ябуулаха;

- республикын налогово, финансова, газарай ба бусад шухала удхатай Кодекснуудыг баталан абалгада нүлөөлхэ;

- бюджетнэ халбаринн хүдэмэрилэгшэдэй, бүхы хүн зоной социальна хамгаалта тухай программа бэсүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха.

Хүндэтэ хунгалтад!

Буряад Республикын Арадай Хуралад манай кандидаттай түлөө этигэл найдалтай байгты. В.М.Черных танай найдалыг харюулха!

Сэлэнгын журналистнуу

Тээсгэн Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районий «Дружба» кинотеатр соо Буряад Республикын президентдэ кандидат Владимир Бизьяевич Саганов хунгагшадтай хамтаар, хонирхолтойше уулзалга хийлээ. Соносхол соо гол түлэб президенттэй уулзалга болохо бэшээтэй байгаашье хаань, зал зоной хаяхдаа олонхинь шулуушуул, дундуур наһатай хүнүүд байгаа. Ганса буряадууд бэшэ, ородууд бусад үндэһэ яһатан яһала олон бусад.

Буряад арадай конгрессэй үүлэгшэ Е.М.Егоров уулзалган ээжэ,

Россин хилэ гаража наашаа ерээгүй. Харин валюта хилын саана ябуулагдажал байгаа... Господин Морозов («Мотомой» хүтэлбэрлэгшэ) Швейцариин банкда мүнгэнэй счедтой болоо. Тиихэдэнь бидэ хара хүлһөөрөө олоһон салинайнгаа, пенсийн, тэдхэмжын мүнгэ абаагүй нуухабди.

Эндэ Л.В.Потапов ямар зэмтэй юм гээд асууха байхат. Теэд ямар шалтагаанаар тэрэгосподин Морозовто онсо дуратай байгаа? Ямар ехэ эрдэм мэдэсэтэй, аша габьяатай байһанайнь түлөө Морозовые республикын гадаадын эконолическа харилсанай министр болгооб?

«1997 ондо Буряад Республикын Хүдөө ажахын министрствэдэ

рагшадта уншажа үгэбэ.

Россин гүрэнэй жасаһаа Буряад Республикын Правительствын процентгүй хүнгэлэлтын урьһаламжаар абаһан 750 килограмм алтан «МАПО-банк» гэжэ акционерно-коммерческэ банкда мүнгэн болгогдохоор хэгдээ юм. Нүүлдэнь тусхай хүдэлмэришэ комиссийн (республикын Правительствын шийдхэбэрээр бии болгогдоһон) шалгажа үзэхэдэ, «МАПО-банк» АКБ-һээ абтаһан урьһаламжын зарим хуби, 4,7 миллион американ доллар «үгы болошоһон» байгаа юм. Тиихэдэ оройдоол 6-һаа 13 процент урьһаламжа бодотоор хэрэглэгдэһэн гэхэ гү, али алта малтадаг предприяинуудта

ДАВАЙТЕ НЕ БУДЕМ ДОХОДИТЬ ДО УНИЖЕНИЯ ... НАРОДА!

«Хвалу и клевету приими равнодушно и не оспаривай глупца», - говорил великий русский поэт. И очень правильно.

Буряты не унижают человеческое достоинство. Поэтом Александр Куренева из «Теленедели» от 11.VI.98г. не считаем глупцом.

А сам Куренев в своей статье «Таинственная униформа вождя племени» не только унижает человека - в данном случае кандидата в президенты РБ В.Саганова. Он опрокинул ведра грязи на государство - пусть на СССР, но не забудем, что правопреемником его является Россия. В.Саганов достойно представлял в своей униформе (не швейцаря в ресторане Зимбабве, не офицера секты Муна), свою страну, имея пожизненный дипломатический ранг Чрезвычайного и Полномочного посла.

Не будем удивляться, что Куренев плюет на СССР и Россию - таких теперь очень много. Только жалко Северную Корею, она обозвана «полуголодным государством». За такое дело Корея может объявить войну против «Теленедели» - но вряд ли, Россия тоже не в лучшем положении, тем паче Бурятия. У государства нет средств для войн. А у кандидатов в президенты - есть! Это неплохо.

Но как же с бурятским народом - по версии «Теленедели» - «племенем»? Можете возразить «там-то подразумевается «тункинское племя». Да, согласимся, есть такое племя - гордое, благородное, воинственное! И, должно быть, есть другие «племена» - селенгинское, джидинское, курумканское... хотя исторически лучше бы назвать - хоринским, эхиритским, булагатским, хонгодорским, сартульским, сонгольским...

Народ не будет «оспоривать» Александра Куренева. Тем более, может быть, вовсе нет такого человека, это просто дуэлет подвум кандидатурам - Владимиру Саганову и Александру Куреневу (А.Куренев - А.Куренев - утонченное издевательство!).

Есть закон, по которому нельзя доверять невменяемому оружию. Тем более оружие обоюдоострое, словесное, начиненное ядом ненависти, пренебрежения к другому народу - племени.

«Теленеделя» стреляет и напропалую - так может попасть в своего хозяина. Или же оказать медвежью услугу... Остается только надеяться, что их хозяином, вдохновителем не является Леонид Потапов, нынешний президент, который стоит на страже Конституции Республики Бурятия и кандидат в президенты, почему-то обещающий в своих агитках в будущем «не допустить повторения трагедии Чечни»...

Ц. ЖИМБИЕВ,
народный писатель Бурятии,
главный редактор журнала
«Ласточка».

ҮШӨӨЛ ОЛОН ЮУМЭ МЭДЭНЭГҮЙБДИ

Консультаций зүгһөө кандидатые дэмжэлгын үүлэгшэ толгойлогшодой хамтаар, мэдээжэ эрдэмтэн А.С. Урбанаевада үгэ хэргэ. Тэрэ В.Б.Саганова ажабайдалай намтар, ажал хүдэлмэринь зам, илангаяа хүтэлбэрлэхы бэлиг шадабари, үнэн сэхэ, шударгы абари зан, бүхы хүн талые яһала тодо хурсаар харуулжа шадда.

Владимир Бизьяевич урданшые, мүнөөшые манай буряад арадай, бүхы республикын элитэ, алишые талаараа урдаа хараха, хэзээдэ найдаха хүнүүдэймнай нэгэн. Республикайа илангаяа экономика доройтонги хүндэ байдалһаа гаргажа, зоноо найдамтай ажабайдалда хүргэжэ шадха хүн энэл гээшэ, - гэжэ И.Урбанаева хэлээ.

Урьһаламжын ехээн хуби, 4,7 миллион доллар мүнгэ «Байкал-банк» үнэтэй саарһанууд болгожо хэрэглээ гэжэ элирүүлэгдээ. Ондогоор хэлбэл, Буряад Республика Россин гүрэнэй жасаһаа алта абахадаа, тэрэниие хайшан гэжэ хэрэглэхэб гэжэ тодорхойлогдоһон хэлсэн хүсэд дүүргэгдээгүй. Алтанай урьһаламжаһаа үлэһэн 2,8 миллион американ долларые республикын Правительство ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ шаддагүй.

Буряад Республикын Правительство хадагалуулан алтаяа саашань худалдаха даалгари «МАПО-банк» АКБ-дэ үгэхэдөө, документ дээрээ номершые, нара, үдэрыншые табяагүй. Тэрэнь мүнгэн болгогдохоодо, хамта 9949353 США-гай доллар болохо гэжэ тодорхойлогдоо һэн. Теэд тэрэ мүнгэ (США-гай доллароор) ашаглаһанай түлөө «МАПО-банк» АКБ республикын Правительствада хэды шэнээн процент түлэхэб гэжэ хүсэд тодорхойлогдоогүй байгаа.

Тиигэжэ республикын алтанай урьһаламжаһаа коммерческэ «МАПО-банк» эгээл ехээр олзотожо гараа. Энэнь тэрээгээр баһа дүүрээгүй. Республикын Правительствын тулюур туйган ябуулгаһаа, хэрэг ажалаа ёһоор мэдэхгүй байһанһаа боложо, республика «МАПО-банк-да» үшөө үритэй боложо халаа. 1997 оной июнийн 1-нэй байдалаар республикын Правительство «МАПО-банк» АКБ-дэ 8030965,5 США-гай доллар үритэй гэжэ тоологдоно. Үшөө тэрээн дээрэнь абаһан алтанайнгаа сэнгые - 8.864.300 США-гай доллар гүрэнэй жасада бусааха хэрэгтэй.

Энэл даа, Буряад Республикамнай хүгжэн халбарха найдуулга гэжэ господин Потаповай хэлэдэгын.

Мүнөө болоһон хойно Президент Л.Потапов, тэрэнэй Правительствын 4 жэл соо иигэжэ худхаһан, хуймаһан юумые онгилхо, сэбэрлэхэ хүсэлнамда ехэше үгы. Теэд зоной гуйлта тэбшэжэ, Президентдэ кандидат болохо зүбшөөлөө үгөө һэм, - гэжэ В.Саганов түгэхсхэлдөө хэлэбэ.

М. НАМЖИЛОВ,
ажалай ветеран.

Республикын Президентдэ кандидат В.Б.Саганов өөрингөө уран хурса, илангаяа этигэмээр, олондо тодо ойлгосотой үгөөрөө олоһон анхарал гүйсэд эзэлээ гэхээр. Тэрэ миил элдэб гоё утгунуудые холбоо бэшэ, хэлэһэн жэшээ, баримта бүхэнөө олон тоо, бодото документнүүдээр баталан харуулаа. Мүнөө байгаа президент Л.Потапов, тэрэнэй хүтэлбэрлэдэг Правительствын үнгэрһэн 4 жэл соо туйлаһан ажал хэрэг хооһоор шүүмжлээд гараагүй, эгээл күндүүлэхэй талые, юрын зоной мэдэхгүй «үбшэнтэй» асуудалнуудые ёһотоор дайража, олон тоо, баримтануудаар тобшолон харуулаалаа. Тэрээндэнь этигэнгүй байхын аргагүй. Республикын Правительстванаа холо байдаг юрын зан, бидэ, хунгагшад үшөөл олон юумэ мэдэнэгүйл хабди.

Жэшэнь, В.Саганов иимэ жэшээ баримтануудые хэлэбэ:

«Мотомой» мүнгэн сангай болон ажахы эрхилэлгын ажал ябуулгые шалгажа үзэхэдэ (1998 оной январьда), «Мотом» гэдэг валютын счедһоо 375.898,74 американ доллартажа, Швейцариин «Анатар Инвестментс С.А.» кампанийн счедто оруулагдаһан байна. Энэнь 158.041930913 шахуу мүнгэн болоно. Тэрэ мүнгэн түлөө тишэ ябуулагдаа юм ааб гэхэдэ, Тольятти хотын автозаводой мүнгэн машинанууд «Мотом» эмхидэ хилын саанаһаа эльгээгдэхэ ёһотой байгаа юм хаш. Теэд нэгэшые машина

гомологдохо мүнгэнһөө абажа, «Мотомдо» урьһаламжа болгон үгэхэ» гэжэ Президент Потапов 1997 оной майн 30-най №424р шийдхэбэрээр Зүүн Сибириин коммерческэ банкда даалгаһан юм. Тэрээгээрнь «Мотом» 25,0 миллиард түхэриг мүнгэ абаа. Шалгажа үзэхэдэ, гүрэнэй найдуулгаар урьһаламжа абаһан коммерческэ фирменүүд оройдоол 5 процент бусаалга үгэдэг.

Нүүлэй хэдэн жэлдэ республикын агропромышленна комплексын яахадаа эсэслэн халажа байһаниинь эли болоно. Хүдөө ажабыда гомологдоһон мүнгэн иигэжэ «Мотом» мэтын коммерческэ бүридэлнүүдэй, арадай президентын зүрхэндэ дүтэ ханагдаха заримашуулай үри шэри бүглэлгэдэ ошоно, юрэл миил залгигдаад халана. Тиигэжэ тэдэнь эсэстээ республикын хүзүүн дээрэ буудаг гарза болоод, тэрэһнээ бюджет лэ хохидоно. Жэшэнь, недондо ганса энэһнээ боложо, Кабанскын аймаг 13.238 миллион түхэриг, Түнхэнэй - 4843,4 миллион, Ивалгын - 2257,8 миллион түхэриг мүнгэ дутуу абаа.

Республикын Президентээр дахин хунгагдаад байгааһаа, Л.Потапов ямар тогтууритай найн байдал асархаб гэжэ эндэһэ ойлгохоор.

Тиигээдшые господин Потапов юундэ засагаа алдахаяа айнаб гэжэ баһал эндэһэ ойлгосотой болоно. Бюджетэй мүнгэ Швейцариин банкуудта хадагалагдажа байха «нюуса» олзо болгожо байһан ажал хэрэгын балшыса гарашаха ха юм.

Саашань Владимир Бизьяевич үшөө нэгэ иимэ жэшээ, баримта тухай тодорхой документнүүдые сугла-

«Үдэхэ малай зүһэ нэгэн, өөдэлхэ зоной үгэ нэгэн» гэхэн эртэ урда саһаа хойшо манай

ӨӨДЭЛХЭ ЗОНОЙ ҮГЭ НЭГЭН

Зон хөлсэжэ, тэрэнэ баримгалжа ябадаг гээшэ. Энэһнээ дамжалан, ханаһанаа хэлэжэ, хэлэһэнэ бүтээхэ ёһотойбди ханахадаа, түрэл арадтаа хандаха дуран хүрэнэ. Ойлогоогүй ойлгуулха, мэдээгүй зондо мэдүүлхэ. Юундэб гэхэдэ, ханадаа ехэ эрдэмтэй, ухаатай хүбүүд манда олон байгаа юу. Эхэ байгаалинда, орон дэлхэйдэ ехэ зальбардаг, аргагүй эрхэн пятаар ажануудаг бангаабди.

Нүүлэй үедэ мэдээжэ ха юм даа. Зон олошороо, хэлэһэн гэгдэнэй ехэ. Буряад, ород арадай дасан хүмээ, ламаһанаа, түрэн хүбүүдээ үгы хэжэ, нүгэлөө нодоорөө үзэжэ гэхэ гү гээшэ. Энэ нүгэлтээ мүнөөшые ябажал байнабди. Түнхэн шотагай манда захэ болохо 90 наһатай үбгэнэй, Цываан эмшэ ехэ ламын хэрхые 80-яад гаран оноор дуулаһан байнаб. Владимир

Бизьяевич Сагановай түрэхэдэ, хорёо соонь угаа ехэ мүшэн унаһан байгаа. Тиихэдэ тэрэ үеһин мэдэлшэ үбгэн хэлээ һэн: «Бизьягайдамнай амаргүйхэн лэ хүбүүн түрэхэ хадаа. Хожомоо буряад дайдаа, арадтаа ехэһэн тунһатай боложо ябаха, удариха».

Миний ханахада, Владимир Бизьяевич Саганов эрхимэй эрхим, найхан сэдхэлтэй, сэбэр бодолтой, хурса ухаатай, эгээл ноён боложо, ударидахаар хүн гэжэ ханагшаб. Иигээд байхадаа, мүнөө сагта Сагановшые гэмтэй бэшэ, манай өөһэдымнай хуби заяан үшөөл доогуур байна хаш. Иимэ байдалһаа Владимир Бизьяевич буряад, ород зоноо гаргажа, утын үргэн харгыда оруулахал.

Б-Х. БОДИЕВА.

ОБРАЩЕНИЕ

руководителей промышленных предприятий Республики Бурятия ко всем избирателям, работникам промышленности

Дорогие друзья!
Поводом нашего обращения послужило то, что в последнее время в некоторых средствах массовой информации появляются статьи, выступления и обращения Президента Союза промышленников и предпринимателей Республики Бурятия Коренева А.С. от имени всего Союза, где необъективно и искаженно освещается роль Президента и Правительства Республики Бурятия по стабилизации промышленного производства.

Мы, руководители крупных промышленных предприятий, акционерных обществ «Авиационный завод», «Гусиноозерская ГРЭС», «Бурятэнерго», «Бурятзолото», «Тугнуйский угольный разрез», «Холбоьджинский угольный разрез», «Тонкосуконная мануфактура», «Селенгинский ЦКК», «Судостроительный завод», «Бурятские авиалинии», «Улан-Удэстальмост», «Электросвязь», «Байкальская лесная компания», «Тимлюйский завод АЦИ», «Наран-Союз-Сервис» и других предприятий не согласны с позицией Президента Союза промышленников и предпринимателей и отдельных руководителей предприятий по оценке деятельности Правительства Республики Бурятия.

Действительно, положение дел в промышленности сложное, и Правительство реально оценивает его, принимает все меры по переводу нашей промышленности на новые условия хозяйствования. Государственная поддержка осуществляется через налоговые и финансовые льготы, финансирование инвестиционных проектов, создание территориально-производственных зон и реформирование предприятий.

Проводится последовательный курс на размещение по предприятиям республики государственного заказа, государственное регулирование цен на продукцию естественных монополий, предоставление льготных государственных кредитов, проведение

взаимозачетов и другие меры государственной поддержки предприятия.

Так, в 1997 г. предприятиям были предоставлены льготы по налогам на прибыль, на имущество предприятий на сумму 9,7 млрд. руб. Профинансированы инвестиционные проекты предприятий на сумму 40,7 млрд. руб., в том числе из республиканского бюджета на 19 млрд. рублей.

Под поручительством Правительства РБ предприятиями получено кредитов в 1997 году на сумму 293 млрд. руб., в том числе предприятиями топливно-энергетического комплекса 119 млрд. рублей.

Объем размещенного на предприятиях республиканского государственного заказа в 1997 г. составил 73 млрд. руб.

Указом Президента Республики Бурятия с IV квартала 1996 г. и по настоящее время заморожен тариф на электрическую энергию для промышленных предприятий.

Проведено взаимозачетов в 1997 году по отраслям промышленности на сумму более 400 млрд. рублей.

Считаем, что компетенция и возможности Республики Бурятия в таких ключевых вопросах, как налоговая, кредитно-денежная, инвестиционная политики, в реструктуризации задолженности предприятий по бюджетам и внебюджетным фондам, более чем ограничены федеральным законодательством.

Однако, Президент Республики Бурятия издал Указ по реструктуризациям и списанию накопленных пеней и штрафных санкций по задолженности предприятий в бюджеты всех уровней и во внебюджетный фонд. Еще раз подчеркиваем: во все уровни бюджета, включая федеральный!

По вопросу банкротства предприятий принято решение: разработать собственные оценочные критерии по размеру задолженности, по которым службы налоговой инспекции республики будут инициировать рассмотрение в арбитражных судах, о признании предприятий банкротами.

Особое внимание Правительство Республики Бурятия уделяет топливно-энергетическому комплексу, являющемуся жизнеобес-

печивающей отраслью. Несмотря на значительные неплатежи энергетикам, Правительству удалось совместно с энергетическими предприятиями не допустить отключения социальных объектов.

Для обеспечения стабильной работы топливно-энергетического комплекса, повышения его конкурентоспособности перед другими энергосистемами за счет снижения налоговой нагрузки на энергетические предприятия, на этой основе снижение тарифов на электроэнергию, проработан вопрос с Правительством России, Госимуществом и Минтопэнерго РФ о создании электроугольной компании в составе Гусиноозерской ГРЭС, Холбоьджинского и Тугнуйского разрезов, а в перспективе с включением и АО «Бурятэнерго».

Большое внимание Правительство республики уделяет развитию золотодобывающей промышленности. Оказана помощь АО «Бурятзолото» в получении инвестиций в сумме 25 млн. долларов США. Увеличение объемов добычи рудного золота в 1997 году составило 187% к уровню 1994 года. Под гарантии Правительства РБ выделялись товарные кредиты на обеспечение добычи золота старательскими артелями.

Принимаются меры и по возрождению неработающих предприятий. Например, недавно принято постановление Правительства Республики Бурятия о возобновлении

технологической линии на стекольном заводе по производству бутылочной тары с организацией до 300 рабочих мест.

Остановленный еще два года назад Кяхтинский плавиково-шпатовый рудник будет запущен в августе 1998 года благодаря действиям руководства рудника и Правительства РБ по обеспечении предприятия флюоритовой рудой из Монголии. На АО «Новая Брянсельмаш» создана территориально-производственная зона, что позволит за счет налоговых льгот частично возобновить производство на этом предприятии с организацией 150-200 рабочих мест.

Правительство продолжает работать адресно, конкретно со всеми предприятиями, особенно с пилотными. В 1997 году Правительством подготовлено и принято более 80 документов, направленных на поддержку предприятий и решение их производственных и социальных вопросов.

Дорогие друзья! Большинство из Вас правильно и верно оценивает создающуюся экономическую ситуацию в республике и пути ее выхода из кризиса, предложенного Правительством.

Надеемся на вашу мудрость и понимание реальной ситуации. Призываем избирателей поддержать на выборах действующего Президента Республики Бурятия Л.В.Потапова.

- Белых Л.Я, АО «Улан-Удэнский авиационный завод»;
- Никитин Ю.В., АО «Гусиноозерская ГРЭС»;
- Лысцев С.В., АО «Бурятэнерго»;
- Дмитриев В.А., АО «Бурятзолото»;
- Малеев Н.Г., Тугнуйский угольный разрез;
- Зелинский О.Б., Холбоьджинский угольный разрез;
- Альцман К.П., АО «Улан-Удэнская тонкосуконная мануфактура»;
- Гейдебрехт В.О., АО «Селенгинский ЦКК»;
- Цуканов Г.И., АО «У-Удэнский Судостроительный завод»;
- Суслов А.А., АО «У-Удэстальмост»;
- Очиров В.Р., АО «Электросвязь»;
- Абашеев А.П., АО «Бурятские авиалинии»;
- Савватеев С.В., АО «Тимлюйский завод АЦИ»;
- Савельев В.А., АО «Наран-Союз-Сервис»;
- Пруидзе Е.В., ООО «Байкальская лесная компания»;
- Соктоев В.Р., «Молодежный ГОК»;
- Ананков А.Г., АО «Завод эмальпосуда»;
- Гармаева Н.Э., АО «Кяхтинская прядильно-трикотажная фабрика»;
- Буянтуев Б.Б., АО «Кяхтаплавшпат»;
- Яблоков Н.Н., АО «Новая Брянсельмаш»;
- Никонова А.Д., АО «Туяна»;
- Кокорин В.А., АО «Бурятлеспром»;
- Алагуев Н.А., АО «Бурятгаз»;
- Козлов Д.А., АО «Улан-Удэнская макаронная фабрика».

Посвящается Л.ПОТАПОВУ

Среди бурят я жил и рос,
как брат,
И полюбил апрельский жар
багула,
Гул табуна, что скачет
пауга,
Костер в ночи, когда земля
уснула.
Бурятия, родимая земля!
Снега вершин, огонь
степных саранок,
Просторный дол, шумящий
спозаранок,
Людей разноязыкая семья,
Краса земли и музыка земли!
Вы исцеляли предков, как
могли.
А пылче вы врачуете мне
душу.
Я знал всегда, каким
родством богат.
Среди бурят я жил и рос,
как брат,
И я законов братства не
нарушу.
Андрей РУМЯНЦЕВ,
...ародный поэт Бурятии.

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нютагаархид!
Манай хүндэ хүшэр сагта
хүдөө ажахын бүхы
ажалшадта, хото гороудта
ажануугшадта хандахадаа,
республикын Президентын
тушаалда Леонид Васильевич
Потаповай кандидатуре
дэмжэжэ, эрхэтэнэй уялга
дүүргэжэ, тэрэнэй түлөө
дуугаа үгэхыетнай урналнаб.
Энээнхээ хүн бүхэн
өөртөөшье, Буряад
орондоошье найниие хэхэл.
М. ДАРМАЕВ.
Агын үгдэхэтэнэй
тойрогой Дорой шотар.

От души поздравляю с Днем медико-санитарного работника заслуженного врача Республик Бурятия, отличника здравоохранения СССР и Монголии О.И.Ивановича ПИЛ-ДАТОВБА и желаю счастья, здоровья, долгих лет жизни.
Близкий Вал и поклон за щедросць души, за доброту, отзывчивость.
БУРАЛКОВА Н.К.,
врач - пенсионерка.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

<p>Ахамад редактор А.А. АНГАРХАЕВ РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: Б.М.Ж.БАЛДАНОВ (ахамад редакторай орлогшо), Г.Х.ДАШЕЕВА (ахамад редакторай орлогшо), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (харюусалгата секретарь), А.Г.ЛУБСАНОВ (Буряад Республикын Правительство), Д.Д.СУНДАРОН (Буряад Республикын Арадай Хурал), тагаагуудые даагшад: Н.Д.НАМСАРАЕВ, Т.В.САМБЯЛОВА, Д.Ш.ХУБИТУЕВ, Л.Д.ТАПХАЕВ; В.И.ПИНТАЕВ (хэблэлэй директор).</p>	<p>Манай адрес: 670000, Улаан-Удэ, Каландаришвилини үйлэ, 23, "Буряад үнэн" газетын редакци.</p>	<p>Газетэ хэблэлэй 6 хуудалан хэмжээтэй. Индекс 73877. Хэһэг 13750 (хамта 25.900). Хэблэлдэ тушаалдаһан сар 17.00.</p>	<p>"Республиканска типографи" гэхэн АО-до газетэ хэблэгдэ. Директорэйнь телефон: 21-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүридхэлдэ абганхай. Заказ № 8356.</p>
<p>Редакцини телефонууд: ахамад редакторай - 21-50-96, приёмныи - 21-54-54, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-68-08, 21-64-36, харюусалгата секретарини - 21-50-52, секретаридадэй - 21-50-52, тагаагуудэкономикын болон политикын - 21-63-86 (даагшань), 21-34-05, соёлой, түүхын болон залууншуулай - 21-54-93 (даагшань), 21-57-63, 21-69-58, 21-60-21, мэдээлэлэй болон рекламн - 21-62-62, 21-67-81, хэблэлэй - 21-33-61, оператор-корректоруудэй - 21-61-35, фотокорреспондентнуудэй - 21-33-61, компьютерна түбэй - 21-66-76. "Бурятия" хэблэлэй телефонууд: директор - 21-49-94, бухгалтери - 21-23-67, вахта - 21-60-91. Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нютагай нэрэнүүдэй бэшэлгыё хазагайруулһай ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакцини нанамжа авторайхитай адли бэшэ байжа магад.</p>			